WIADOMOŚCI CELNE
Nr 8-9/2012
MINISTERSTWO FINANSÓW – SŁUŻBA CELNA • WARSZAWA 2012 • ISSN 1230-9087

SŁUŻBA CELNA
INNOWACYJNIE WYKORZYSTUJĄCA WIEDZĘ
DO ŚWIADCZENIA LEPSZYCH USŁUG
W ERZE CYFROWEGO STYLU ŻYCIA

INNOWACYJNA GOSPODARKA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Ministerstwo Finansów

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

WIADOMOŚCI
CELNE

REDAKCJA
Redaktor naczelny: Witold Lisicki
Sekretarz redakcji: Beata Zuba
Marcin Woźniczko

PROJEKT GRAFICZNY
Aleksandra Laska

Wykonawca:
Towarzystwo Opieki nad Ociemniałymi,
Laski, ul. Brzozowa 75, 05-080 Izabelin

WYDAWCA
Ministerstwo Finansów – Służba Celna
Warszawa, ul. Świętokrzyska 12
www.clo.gov.pl
beata.zuba@mofnet.gov.pl
marcin.wozniczko@mofnet.gov.pl
tel.: (22) 694 46 30
tel./fax: (22) 694 35 02
nakład: 1800 egz.

3 Służba Celna – IT – QUO VADIS?
5 Informatyzacja działalności Służby Celnej – syntetyczny opis podejścia
9 Program E-CŁO dobrą praktyką
17-50 Poznajmy wszystkie projekty

Szanowni Państwo,

Wydanie tego numeru „Wiadomości Celnych" poświęconych w całości realizowanenu przez Służbę Celną od 2008 roku projektowi Program e-Cło, zbiega się z przypadającym na 21 września Dniem Służby Celnej. Tematyka numeru nie jest przypadkowa, gdyż motywem przewodnim tegorocznych obchodów naszego Święta będą szeroko rozumiane ułatwienia dla przedsiębiorców. Pamiętajmy, że naszym celem jest świadczenie lepszych usług w erze cyfrowego stylu życia.

Jednym z najważniejszych wyzwań stojących przed Służbą Celną w najbliższej przyszłości jest dostosowanie się do wymogów współczesnego zinformatyzowanego społeczeństwa. Chcemy umożliwić naszym klientom dokonywanie znacznej części formalności drogą elektroniczną. Warto podkreslić, że w 2011 roku zostało przyjętych i obsłużonych przez Służbę Celną w formie elektronicznej 100% deklaracji wywozowych i tranzytowych. W przypadku importu dane z lipca 2012 r. wskazują, że już 70% zgłoszeń celnych obsługiwanych jest wyłącznie w formie elektronicznej. W przyszłości chcielibyśmy zwiększyć odsetek odpraw elektronicznych w imporcie oraz wdrożyć nowoczesne technologicznie systemy operacyjne, które w jeszcze większym stopniu usprawnią obsługę zgłoszeń i procedur celnych.

Z okazji naszego Święta, chciałbym życzyć wszystkim funkcjonariuszom i pracownikom cywilnym Służby Celnej zadowolenia i satysfakcji z wykonywanej ciężkiej, czasami niebezpiecznej pracy, w której spędzamy przecież większą część naszego życia. A osobom zaangażowanym w realizację Programu e-Cło wytrwałości i takiego zapału, jaki do tej pory prezentują, bo same zasoby informatyczne, bez wiedzy ludzi nie wystarczą. Wszyscy mamy świadomość, że to właśnie przy realizacji projektów informatycznych najważniejszym zasobem są ludzie i związany z nimi kapitał intelektualny.

Szef Służby Celnej

Jacek Kapica

SŁUŻBA CELNA – IT – QUO VADIS?

Słuchając audycji radiowych i telewizyjnych, przeglądając gazety czy internet nie sposób pominąć, że wątek informatyzowania administracji publicznej jest w dalszym ciągu aktualny, a poprzez działania realizowane w ramach 7 Osi Priorytetowej Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka można stwierdzić, iż jest na topie. Ta aktualna aktywność w obszarze informatyzowania obszarów funkcjonowania państwa związana jest z dwoma bardzo istotnymi dokumentami strategicznymi, tj. ze „Strategią informatyzacji Rzeczpospolitej Polskiej – ePolska" oraz „Narodową Strategią Rozwoju Dostępu Szerokopasmowego do Internetu". Widoczne są również działania Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji w obszarze:

- standaryzacji i integracji systemów administracji publicznej w zakresie funkcjonalnym i infrastrukturalnym,
- dostosowania rozwiązań informatycznych administracji w Polsce do reguł obowiązujących w UE,
- skoordynowania wysiłków poszczególnych podmiotów administracji publicznej związanych z informatyzacją,
- utworzenia spójnej sieci teleinformatycznej w polskiej administracji publicznej (STAP),
- wprowadzenia i upowszechnienia podpisu elektronicznego w celu umożliwienia elektronicznego załatwiania spraw w urzędach administracji publicznej,
- rozwijania rozwiązań urzędu elektronicznego w ramach programu „Wrota Polski".

Czy w procesie informatyzacji państwa jest zadanie dla Służby Celnej – formacji, która już wiele lat temu podjęła się bardzo trudnego zadania, jakim jest informatyzacja procesów biznesowych, zastępując formularze papierowe formularzami elektronicznymi?

Informatyzacja cła była jednym z głównych zadań, które musiały zostać wykonane przed dniem akcesji Polski do UE. Zostało to bardzo wyraźnie sformułowane w „Strategii Działania Polskiej Administracji Celnej" przyjętej przez Radę Ministrów w 1999 r. jako jeden z celów przedakcesyjnych oraz potwierdzone w „Strategii Działania Polskiej Administracji Celnej 2004+".[1] W trakcie prac akcesyjnych wdrożono szereg systemów niezbędnych do funkcjonowania polskiej administracji celnej w unii celnej /tzw. systemy „sprzężone"/: NCTS – system obsługi operacji tranzytowych, TARIC /krajowa nazwa ISZTAR/ – taryfa celna wspólnotowa i ograniczenia pozataryfowe, TQS – kontyngenty taryfowe, EBTI - obsługa Europejskich Wiążących Informacji Taryfowych. Akcesja Polski do UE związana była również z wdrożeniem mniejszych systemów: SMS, ISPP.

Rozwój technologii oraz proces akcesji Polski do UE spowodował, iż obok rozwiązań niezbędnych do wdrożenia przez Polskę – z uwagi na integrację – Służba Celna podjęła także bardzo ambitne wyzwania w obszarze systemów informatycznych niesprzężonych z systemami UE. W tym zakresie podjęto prace nad systemami: ZEFIR, CELINA, CORINTIA, ATENA, CAIFS.

Projektem, który aktualnie zajmuje administracje celne krajów Unii Europejskiej w obszarze IT, w tym polską Służbę Celną, jest propozycja e-customs. Inicjatywa ta swoimi korzeniami sięga roku 2003. Wówczas to został skierowany przez Komisję Europejską do Rady Parlamentu Europejskiego, Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów komunikat dotyczący roli e-administracji dla przyszłości Europy.[2] Rezolucja Rady, dotycząca prostego elektronicznego środowiska dla urzędów celnych i handlu aprobująca komunikat Komisji Europejskiej, wezwała Komisję Europejską do „opracowania we współpracy z krajami członkowskimi wieloletniego planu strategicznego mającego na celu stworzenie europejskiego środowiska elektronicznego. Miało ono być spójne z przedsięwzięciami i procesami operacyjnymi oraz legislacyjnymi planowanymi lub realizowanymi w dziedzinach cła i podatków pośrednich".[3] Dokument taki – „Wieloletni Plan Strategiczny (Multi-Annual Strategic Plan – MASP) – został opracowany przez Komisję Europejską i stanowi rodzaj strategii informatyzacji dla unii celnej z określeniem działań oraz harmonogramu ich wdrożenia.[4]

Celem e-customs jest stworzenie takich ram legislacyjnych, organizacyjnych i informatycznych w krajach UE, które pozwolą na znaczne uproszczenia i ułatwienia dla przedsiębiorców, lepszą kontrolę handlu międzynarodowego oraz funkcjonowanie administracji celnych UE jak jedna administracja. Projekt e-customs ma również przynieść zwiększenie konkurencyjności przedsiębiorstw, przyspieszyć przepływ towarów, a przede wszystkim wyeliminować dokumenty papierowe. W tym ostatnim przypadku, jeśli nie uda się całkowicie wyeliminować dokumentów papierowych przez przedsiębiorców i administrację celną, oczekiwane jest przynajmniej ograniczenie ich liczby. Dla projektu e-customs bardzo istotne są działania w obszarze informatyzacji. Niemniej jednak szereg działań które będą podejmowały państwa członkowskie będzie miało charakter organizacyjny. Wszystko zaś musi mieć solidne podstawy legislacyjne. W e-decyzji wyraźnie widoczne jest nawiązanie do rozporządzenia Rady (EWG) nr 2913/92 z dnia 12 października 1992 r. ustanawiającego Wspólnotowy Kodeks Celny i jego zmiany rozporządzeniem (WE) nr 648/2005, która wprowadza obowiązek stosowania technik przetwarzania danych przy składaniu deklaracji skróconych oraz przy elektronicznej wymianie danych pomiędzy administracjami celnymi, w celu oparcia kontroli celnych na automatycznych systemach analizy ryzyka.

Powyższe nie oznacza, że Służba Celna w pełni wykorzystuje możliwości jakie daje Internet.

Określając perspektywy rozwojowe w dokumencie Służba Celna 3i – wskazano, iż w ciągu najbliższych lat dynamicznym

[1] A. Dubielak „Systemu informatyczne w administracji celnej" Monitor Prawa Celnego nr 10/2003

[2] Komunikat z 26.09.2003 r. COM(2003) 567

[3] Rezolucja z 5.12.2003 r. COM(2003) 452 Dz. U. C 305 z 16.12.2003

[4] za www.clo.gov.pl TAXUD/477/204 – Rev. 7

zmianom najprawdopodobniej będą podlegały uwarunkowania technologiczne. Tym bardziej, że część przedsiębiorstw, w związku z sytuacją gospodarczą na świecie, dążyć będzie do oszczędności poprzez wykorzystanie narzędzi elektronicznych. Zasygnalizowano również, iż szybki postęp technologiczny w gospodarce wymusza innowacyjne dostosowania po stronie Służby Celnej, co nie wyklucza, że również Służba Celna może być motorem postępu. Wskazano również, że innowacyjność to podstawowe wyzwanie w nadchodzącej dekadzie, nie tylko dla przedsiębiorców, ale i dla całego społeczeństwa, w tym dla administracji publicznej. Utrzymanie dynamiki rozwoju Służby Celnej osiągniętej w okresie modernizacji i uniknięcie „dryfu rozwojowego" będzie możliwe przy właściwym określeniu dla służby priorytetów (lokomotyw) rozwojowych – elementów, które będą wyzwalały kreatywność i wpływały na postęp oraz pozwolą wzmocnić Służbę Celną jako organizację wykorzystującą narzędzia elektroniczne i obecną w środowisku cyfrowym – INTERNET.[5]

O ile konieczność świadczenia przez Służbę Celną usług przez Internet i dostęp dla funkcjonariuszy celnych do wiedzy zawartej w Internecie wydaje się dzisiaj sprawą oczywistą, o tyle w niskim stopniu wykorzystywany jest w Służbie Celnej zasób wiedzy zawarty w Internecie w procesach zarządczych oraz w procesach audytu i kontroli (Projekt ZISAR, ARI@DNA 2). Efektywne planowanie i zarządzanie oraz kontrola wymagają szybkiego dostępu do informacji, a te właśnie znajdują się w internecie. Na dzień dzisiejszy Internet jest przestrzenią, w której realizowanych jest szereg operacji, w tym tych interesujących Służbę Celną w zakresie obrotu towarowego z zagranicą czy gier hazardowych. Najbliższe lata w Służbie Celnej będą ściśle związane z uruchamianiem różnego rodzaju działań zmierzających do poprawy efektywności administracji publicznej poprzez wdrażanie rozwiązań IT. Powyższe powinno również uwzględniać, że przestrzeń wirtualna, jaką tworzy Internet może być wykorzystana do pogłębiania transparentności Służby Celnej (publikacja informacji na temat Służby) – Projekt ECIP/SEAP. Szerokie wykorzystanie Internetu musi postępować równolegle z szerszym wykorzystaniem szeroko rozumianego środowiska IT do komunikacji wewnętrznej, w tym poprzez portale intranetowe, platformy e-learningowe (Projekt ATENA2).

Uzyskiwać postęp.

Działania w obszarze informatyzacji administracji publicznej, w tym także Służby Celnej nie są procesem prostym. Wystarczy tu przytoczyć dane z ekspertyzy Polskiego Towarzystwa Informatycznego, wykonanej po ocenie 13 beneficjentów, którzy realizowali projekty w 2008 r. Z dokumentu jasno wynika, że nie wszystkie projekty były właściwie przygotowywane. Wskazano na brak prawidłowego określenia celów, słabe umiejscowienie ich w czasie, brak analizy ryzyka, brak weryfikacji ryzyk, brak powiązania celu z analizą opłacalności, projektowanie w oderwaniu od uwarunkowań prawnych. W analizie autorzy wskazywali też na niestabilność kadrową zespołów projektowych (częste zmiany kierownika projektu, zbyt późne powoływanie zespołów, problem motywacji zespołów projektowych). Uwagi dotyczyły również postępowań przetargowych. Zwracano uwagę na niewłaściwe planowanie, wybór trybu. Uwagi ekspertów dotyczyły również niewłaściwej komunikacji, zarówno pomiędzy beneficjentami a Instytucją Pośredniczącą bądź Zarządzającą, a także wewnątrz urzędu realizującego projekt, między szefem urzędu a zespołem projektowym, a także między beneficjentem a interesariuszami.

Podobnie w dokumencie **PAŃSTWO 2.0 NOWY START DLA E-ADMINISTRACJI** opublikowanym w 2012 roku wskazano na szereg elementów, które utrudniają proces informatyzacji. Podkreślono:

- brak koordynacji projektów informatyzacyjnych, „silosowe" i posegmentowane podejście, brak synergii,
- ciągłe niedocenianie wagi cywilizacyjnego przełomu, braku kompleksowości w rozumieniu tych zjawisk,
- prymat spojrzenia wyłącznie technicznego nad szerszym, w którym zmiany technologiczne są narzędziami głębszych przeobrażeń i funkcji.[6]

Autorzy dokumentu **PAŃSTWO 2.0 NOWY START DLA E-ADMINISTRACJI** wskazują na elementy, które należy zastosować planując informatyzację:

- trzeba konsekwentnie stosować zasady właściwego zarządzania, mając na uwadze m.in.: funkcjonalność i użyteczność dla użytkowników i interesariuszy, świadome uczestnictwo w informatyzacji właścicieli procesów, priorytetyzację? priorytetowość? projektów uwzględniającą znaczenie i korzyści dla obywateli oraz ograniczenia finansowe,
- projekty muszą być dzielone na etapy, których realizację da się precyzyjnie rozliczyć,
- systemy muszą być testowane z użytkownikami przed wdrożeniem do pełnej eksploatacji,
- wszystkie działania po stronie administracji i biznesu muszą być prowadzone przejrzyście, aby nie narażać projektów na „fiasko".

Należy życzyć wszystkim zaangażowanym w proces informatyzacji świadczonych usług w erze cyfrowego stylu życia:

- zapału z okresu akcesji do UE,
- utrzymania pełnej spójności z inicjatywami unijnymi i krajowymi,
- umiejętności wyciągania wniosków z dotychczasowych działań zarówno swoich jak też i innych.

Grzegorz Smogorzewski
Dyrektor Departamentu Służby Celnej
p.o. Z-cy Szefa Służby Celnej
Z-ca Przewodniczącego Rady Programu e-Cło

[5] http://www.mf.gov.pl/_files_/sluzba_celna/strategia/inicjatywa_3i_od_modernizacji_do_innowacji.pdf

[6] http://mac.gov.pl/wp-content/uploads/2012/04/MAC-Panstwo-2-0-Nowy-start-dla-e-administracji-4-2012_raport_web.pdf

INFORMATYZACJA DZIAŁALNOŚCI SŁUŻBY CELNEJ
Syntetyczny opis podejścia

1. Wstęp

Próby zinformatyzowania działalności Służby Celnej były podejmowane od 1990 r. tj. od początku okresu transformacji ustrojowej i gospodarczej, kiedy to Cło stało się instrumentem polityki gospodarczej państwa. Jednakże działania w tym zakresie przyniosły pożądane efekty, dopiero wówczas, gdy nadany im został wymiar strategiczny, co było fundamentalnym wymaganiem unijnym. Podstawa do kompleksowej informatyzacji została określona w wyniku opracowania i zatwierdzenia w 2000 r. dokumentu pt. „Strategia działania administracji celnej do roku 2002" (której nowe wersje były opracowywane w późniejszych latach), a w następnej kolejności „Strategii informatyzacji administracji celnej do 2002 r."

Dzięki wdrożeniu Strategii informatyzacji został w Służbie Celnej wprowadzony i utrwalony w praktyce szereg zasad budowy systemów informatycznych, który z pewnymi modyfikacjami jest stosowany również obecnie. Główne elementy tego podejścia to np. obowiązek stosowania określonej metodyki zarządzania projektami, wiodąca rola przyszłych użytkowników (właścicieli) systemu w definiowaniu wymagań funkcjonalnych oraz prowadzeniu projektu i utrzymaniu/rozwoju systemu, odejście od budowy aplikacji siłami własnych informatyków na rzecz profesjonalnych dostawców, budowanie kompetencji po stronie Służby Celnej. Poza tym, w Strategii informatyzacji zaproponowana została architektura logiczna systemu informacyjnego, gdzie wydzielone zostały bloki funkcjonalne przewidziane do realizacji, jako projekty zarządzane przez właścicieli biznesowych odpowiedzialnych za dostarczanie usług.

Pomimo zachodzących od tego czasu wielu zmian organizacyjnych i prawnych, niedostatków finansowania oraz wynikających z tego ograniczeń – również kadrowych, wprowadzona wówczas kultura organizacyjna w zakresie budowy, utrzymania i rozwoju środowiska informatycznego okazuje się nadal skuteczna. Potwierdzeniem tego jest zadowalający użytkowników poziom funkcjonowania Systemu Informacyjnego Służby Celnej, który dostarcza stopniowo coraz większej liczby usług elektronicznych.

Warto przy tym wspomnieć, że obsługa celna obrotu towarowego z zagranicą jest procesem ciągłym, stąd systemy wspierające tę dziedzinę działalności pracują w reżimie 7/7 – 365/365 z przerwami technicznymi wyłącznie na konserwację, albo modyfikacje oprogramowania i niezbędne naprawy/modernizacje.

2. Informatyzacja procesów obsługiwanych przez Służbę Celną

W okresie poprzedzającym akcesję, Dyrekcja Generalna TAXUD Komisji Europejskiej określiła w dokumencie *Interoperability Implementation Strategy* wymagania dotyczące systemów informatycznych Służby Celnej. W wyniku programu dostosowawczego, przy ścisłej współpracy z KE, Służba Celna spełniła wszystkie wymagania i terminowo wdrożyła następujące systemy interoperacyjne (tzn. bezpośrednio współpracujące z systemami KE i państw członkowskich):

ITMS – *Integrated Tariff Management System* składający się z następujących modułów:

- ISZTAR – system taryfy celnej – wyeliminowanie formy papierowej taryfy celnej wraz z informacjami o ograniczeniach taryfowych i pozataryfowych i udostępnienie jej poprzez internet przedsiębiorcom;
- TQS – *Tariff Quotas & Surveillance* – umożliwienie przedsiębiorcom korzystanie z niższych stawek w ramach kontyngentów taryfowych z zastosowaniem wyłącznie elektronicznej obsługi wniosków w ramach zgłoszeń celnych;
- EBTI – *European Binding Tariff Information* – udostępnienie poprzez internet pełnej informacji o wydanych w Polsce i pozostałych krajach UE wiążących informacji taryfowych;
- SMS – *Specimen Management System* – system zarządzania wzorami odcisków pieczęci;
- ISPP – *Information System for Processing Procedures* – system informacji dla pozwoleń pojedynczych w procedurach gospodarczych;

NCTS – *New Computerised Transit System* – obsługa operacji tranzytowych w ramach wspólnej/wspólnotowej procedury tranzytu i procedury TIR w ramach Unii Europejskiej jak też między krajami Unii Europejskiej a krajami EFTA, z całkowitym wyeliminowaniem dokumentów papierowych;

SEED – *System for Exchange of Excise Data* – system Wymiany Informacji dotyczących Podatku Akcyzowego, zawierający wykaz podmiotów uprawnionych do produkcji, magazynowania, przyjmowania oraz wysyłania wyrobów w procedurze zawieszenia poboru akcyzy;

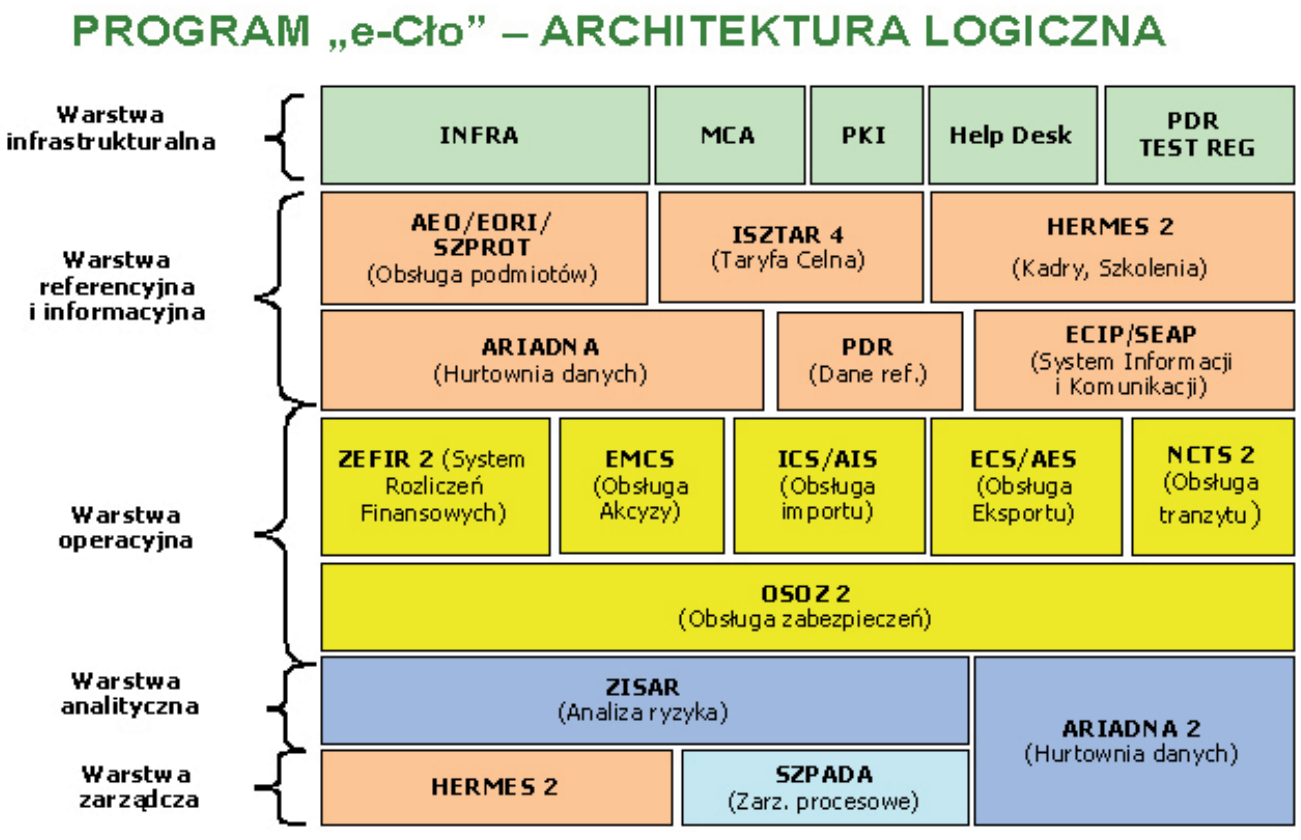
SIS – *Schengen Information System* – System Informacyjny Schengen;

CCN/CSI – *Common Communication Network/Common System Interface* – wspólna, europejska sieć komunikacyjna/wspólny interfejs systemowy.

Równocześnie wdrażane były inne systemy celne (nie interoperacyjne) wymagane przez KE zapewniające sprawne wypełnienie przez polską Służbę Celna nałożonych na nią nowych zadań wynikających z członkostwa w Unii, w tym:

ERWPR – Moduł Wspólnej Polityki Rolnej WPR – umożliwiający obniżenie poziomu obligatoryjnych kontroli z 5 do 3%

MVS, EWS-E – MVS (Movement Verification System) – system służący do weryfikacji przemieszczeń wyrobów akcyzowych: EWSE – (Early Warning System for Excise) system wczesnego ostrzegania akcyzowego w którym mogą być przekazywane informacje o charakterze informacyjnym bądź ostrzegawczym dotyczące przesyłek wyrobów akcyzowych przemieszczanych pomiędzy krajami UE z zastosowaniem procedury zawieszenia poboru akcyzy;

System **INTRASTAT** współpracujący z GUS i EUROSTAT – obsługa elektronicznych deklaracji statystycznych – 75 % deklaracji obsługiwanych jest wyłącznie w formie elektronicznej;

CIS OLAF – *Customs Information Service* – System Informacji Celnej na poziomie wspólnotowym;

AFIS – system umożliwiający dostęp do zasobów OLAF (zwalczanie oszustw na poziomie wspólnotowym);

CEN-PL – system wspomagający analizę ryzyka.

Poza tym, przy współpracy Inspekcji Sanitarnej uruchomiono:

- Wspólnotowy system wczesnego ostrzegania o niebezpiecznych produktach żywnościowych i środkach żywienia zwierząt, wspomagający analizę ryzyka ***(Rapid Alert System for Feed and Food* – RASFF)**.

Wzrastające w obliczu wejścia do Unii Europejskiej oczekiwania odnośnie jakości i szybkości obsługi ze strony operatorów obrotu towarowego spowodowały, że Służba Celna wdrożyła rozwiązania informatyczne niesprzężone z systemami UE, ale wspierające jej funkcjonowanie.

W tym obszarze działalności wdrożono następujące systemy centralne:

- **ZEFIR** – obsługuje przepływy finansowe wszystkich izb celnych w zakresie akcyzy, gier i cła oraz w obszarze tradycyjnych środków własnych UE, zapewnia obsługę księgową wszystkich jednostek Służby Celnej; obsługuje e-deklaracje w obszarze akcyzy i gier hazardowych;
- **OSOZ** – *Ogólnopolski System Obsługi Zabezpieczeń* – 100% zabezpieczeń generalnych obsługiwanych jest wyłącznie w wersji elektronicznej z możliwością informowania przedsiębiorcy o stanie zabezpieczenia, wysokości zadłużenia i terminach płatności;
- **CELINA** – *System Obsługi Deklaracji Celnych* – 54% zgłoszeń celnych wprowadzanych do tego systemu jest obsługiwanych wyłącznie w formie elektronicznej bez podpisu kwalifikowanego;
- **ATENA** – *wewnętrzna platforma e-learningowa* – 45 kursów; w 2010r. 8 388 osobokursów; Szacowane oszczędności w stosunku do szkoleń metodami tradycyjnymi 4 500 000 zł);
- **CORINTIA** – *wewnętrzny portal komunikacyjny Służby Celnej.*

3. Podniesienie jakości usług biznesowych – Program e-Cło

Środowisko systemów informatycznych budowane w czasie przygotowań do wstąpienia Polski do Unii Europejskiej i rozbudowywane w czasie późniejszym starzeje się technicznie i moralnie a tym samym staje się niewydajne. Od początku jego eksploatacji dokonał się ogromy postęp w dziedzinie technologii teleinformatycznych, co umożliwia eliminację występujących wcześniej problemów. (Np. poprzednio budowany system z konieczności posiadał architekturę rozproszoną i niektóre funkcję redundantne, a obecnie możliwe jest zastosowanie architektury scentralizowanej i niepowielanie funkcjonalności.) Równocześnie wzrosły wymagania i oczekiwania interesariuszy w zakresie sprawności i jakości obsługi środowiska

operatorów handlu na świecie, w tym w Unii Europejskiej. Aby sprostać rosnącym wymaganiom DG TAXUD podjęła inicjatywę pn. e-Customs, która na gruncie krajowym znalazła odbicie jako Program e-Cło, zgłoszony do współfinansowania z 7. osi Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka.

Nadrzędnym celem Programu e-Cło, wynikającym ze wspólnotowej inicjatywy e-Customs jest wdrożenie elektronicznych usług w zakresie obsługi celnej a tym samym zapewnienie jak najlepszych warunków funkcjonowania przedsiębiorstw w ramach Unii Celnej poprzez stworzenie warunków skutecznej, bezpiecznej i efektywnej wymiany danych z przedsiębiorcami, a także z administracjami celnymi innych państw członkowskich oraz z Komisją Europejską.

Program e-Cło jest pakietem działań, które na gruncie krajowym pozwolą również na:

- bardziej skuteczną kontrolę i dozór celny (analiza ryzyka, bezpieczeństwo),
- usprawnienie funkcjonowania Służby Celnej,
- wyeliminowanie dokumentów papierowych,
- zwiększenie konkurencyjności przedsiębiorstw poprzez wprowadzenie uproszczeń dla wiarygodnych przedsiębiorstw,
- uproszczenie formalności, a tym samym przyspieszenie przepływu strumienia towarów.

Program rozpoczął się w 2009 r. i obecnie wchodzi w fazę intensywnej realizacji, gdyż uruchomione zostały wszystkie projekty i sukcesywnie w br. uruchamiane będą postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na poszczególne bloki funkcjonalne i przedsięwzięcia powiązane.

W ramach realizacji Transzy I projektów Programu e-Cło, Służba Celna już dostarczyła środowisku operatorów handlu zagranicznego następujące e-usługi:

- rejestracja podmiotów gospodarczych dokonujących obroty towarowe na obszarze Unii Europejskiej;
- nadawanie podmiotom i utrzymywanie unikalnego numeru identyfikacyjnego EORI;
- udostępnianie na potrzeby operacyjnych systemów celnych danych nt. każdego podmiotu;
- obsługa zgłoszeń celnych i deklaracji celnych w przywozie i wywozie;
- udostępnienie danych taryfowych operatorom elektronicznie w formacie XML aktualnej taryfy celnej dla przedsiębiorców;
- wizualna publikacja elektronicznej taryfy celnej na stronie www. Służby Celnej w formacie TARIC UE, uzupełniona o środki narodowe (podatki, polskie ograniczenia, itd.) – aktualizacja 1 raz w miesiącu;
- obsługa dokumentu ADT - przemieszczania wyrobów akcyzowych w procedurze zawieszonego poboru akcyzy.

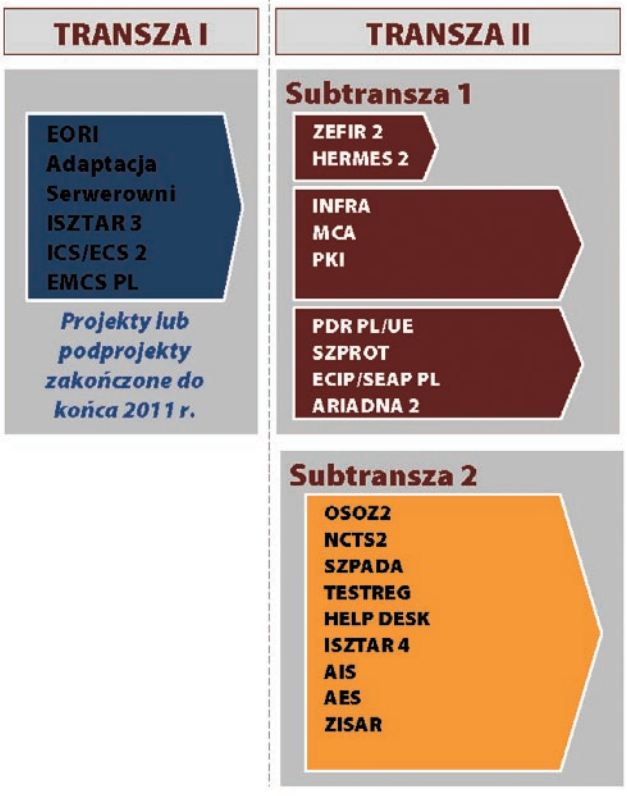
Usługi te zostały wypracowane w wyniku realizacji niżej wymienionych projektów:

System Kontroli Importu (*Import Control System* - ICS) obsługujący procedury związane z wprowadzaniem towarów na obszar celny Wspólnoty; umożliwia elektroniczną wymianę komunikatów pomiędzy przedsiębiorcą, a urzędem celnym w zakresie tzw. „danych bezpieczeństwa" oraz wymianę komunikatów o wynikach analizy ryzyka pomiędzy urzędami celnymi na poziomie wspólnotowym – 99,94% deklaracji przywozowych (1.070. 895 deklaracji w 2011 r.) zostało przyjętych i obsłużonych w formie elektronicznej. Funkcjonalność tego systemu zostanie włączona do systemu AIS.

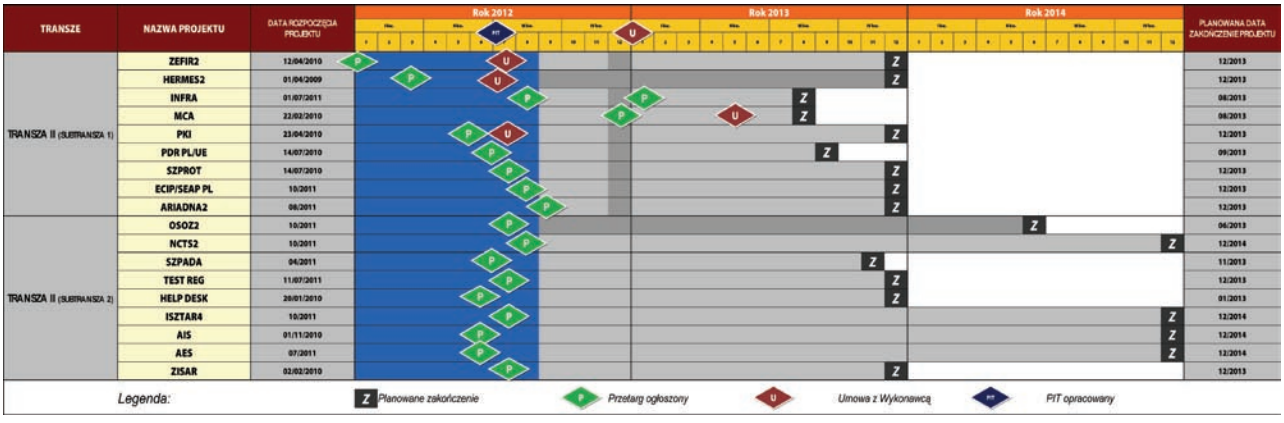
System Kontroli Eksportu *(Export Control System – ECS2)* obsługujący procedury eksportowe, w tym obsługę procedury wywozowej (unijny wymóg związany z poprawką bezpieczeństwa w procedurach wywozowych) oraz obsługę procedur uproszczonych – 100% deklaracji wywozowych (1.254.615 deklaracji w 2011 r.) została przyjęta i obsłużona w formie elektronicznej. Funkcjonalność tego systemu zostanie włączona do systemu AES.

System Przemieszczania Wyrobów Akcyzowych *(Excise Movement and Control System – EMCS PL)* obsługujący przemieszczenia w obrocie wewnątrzwspólnotowym pomiędzy Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej oraz przemieszczania ww. wyrobów na terytorium Wspólnoty Europejskiej w ramach eksportu i importu. System ten zastąpił w 100% od 1 stycznia 2012 r. stosowany w formie papierowej administracyjny dokument towarzyszący, dołączany do każdej przesyłki wyrobów akcyzowych w procedurze zawieszenia poboru akcyzy. Obsługuje również przemieszczania krajowe.

Podział Programu e-Cło na Transze i Subtranse

Harmonogram realizacji Programu e-Cło

Wspólnotowy system rejestracji i identyfikacji podmiotów gospodarczych *(European Operators Registration and Identification – EORI)* – dzięki wdrożeniu którego nastąpiło przyspieszenie i zwiększenie efektywności działania Służby Celnej poprzez wprowadzenie dla podmiotów obowiązku rejestracji i stosowania numeru EORI we wszystkich transakcjach i czynnościach celnych na obszarze Wspólnoty. Funkcjonalność tego systemu zostanie włączona do systemu SZPROT.

- **moduł analizy ryzyka dla eksploatowanych centralnych systemów operacyjnych *(Risk Analysis Module – RAM)***, którego funkcjonalność zostanie włączona do systemu ZISAR.
- **adaptacja serwerowni w Centrum Komputerowym Izby Celnej w Łodzi na potrzeby systemów budowanych w ramach projektu Program e-Cło** – umożliwia wdrożenie nowoczesnego, zintegrowanego środowiska elektronicznego Służby Celnej, które przyczyni się do podniesienia jakości i poziomu dojrzałości świadczonych usług publicznych drogą elektroniczną oraz udostępnienia nowych e-usług publicznych, w tym wynikających z realizacji inicjatywy e-Customs.

ISZTAR 3 – System Zintegrowanej Taryfy Celnej ISZTAR3 jest systemem referencyjnym obsługującym bazę danych Taryfy Celnej w pełni kompatybilnym z systemem taryfowym TARIC UE zgodnie z wymaganiami funkcjonalnymi oraz procesem biznesowym tego systemu. Kolejna wersja systemu ISZTAR jest rozszerzeniem systemu ISZAR 2 uwzględniającym zmiany związane z modyfikacją systemu TARIC 3 UE. Funkcjonalność tego systemu zostanie włączona do systemu ISZTAR4.

Realizacja Transzy I wynikała głównie z harmonogramu Wieloletniego Planu Strategicznego przedsięwzięć Dyrekcji Generalnej TAXUD (tzw. *Multi-Annual Strategic Plan*), jak również z stanowiła przygotowanie dla dalszych działań podejmowanych w ramach Programu e-Cło.

Z uwagi na obecnie obowiązujące uwarunkowania formalne, wszystkie przedsięwzięcia Programu e-Cło powinny zakończyć się z końcem 2013 r. Wymagać to będzie ogromnej mobilizacji zarówno po stronie dostawców rozwiązań, jak i zespołów projektowych po stronie Służby Celnej. Istnieją podstawy, żeby wystąpić do Instytucji Zarządzającej o zgodę na wydłużenie realizacji Programu o 6 miesięcy. Dodatkowy czas pozwoliłby na zmniejszenie presji czasu i dokonanie starannego testowania, jak też odbioru systemów, a tym samym zapewnienie wyższej jakości dostaw.

4. Podsumowanie

Cele programu e-Cło określone w Studium Wykonalności są następujące:

Cel 1. Wzrost sprawności i przyjazności obsługi przedsiębiorców w obszarze związanym z poborem należności przez administrację celną, obrotem towarowym oraz zapewnieniem bezpieczeństwa handlu międzynarodowego.

Cel 2. Usprawnienie współpracy pomiędzy polską administracją celną a instytucjami współpracującymi.

Cel 3. Wzrost efektywności procesów wewnętrznych administracji celnej.

Cel 4. Racjonalizacja wydatków administracji celnej związanych z informatyzacją.

Istnieją wszelkie dane ku temu, aby cele te zostały osiągnięte w dostępnym czasie i pierwotnie zakładanym poziomie finansowania – 168 mln PLN.

W wyniku pełnej realizacji Programu e-Cło zostanie zbudowane nowoczesne elektroniczne środowisko, dzięki któremu Służba Celna będzie świadczyć usługi publiczne przede wszystkim środowisku operatorów handlu zagranicznego, ale również innym podmiotom, z którymi współpracuje (np. przedsiębiorcy oferujący gry losowe), gdzie związane jest to z poborem należności przez Służbę Celną, obrotem towarowym albo zapewnieniem bezpieczeństwa handlu międzynarodowego.

Nastąpi usprawnienie współpracy pomiędzy polską Służbą Celną a instytucjami współpracującymi. Ponadto dokonana zostanie racjonalizacja wydatków Służby Celnej w obszarze związanym z informatyzacją poprzez wprowadzenie jednolitego logicznie, uporządkowanego Systemu Informacyjnego Służby Celnej, opartego na zarządzaniu procesowym.

Obecnie budowany System Informacyjny Służby Celnej będzie miał architekturę scentralizowaną, komponentową, zorientowaną na usługi z zapewnieniem, gdzie to możliwe, neutralności technologicznej nowo wprowadzanych rozwiązań. Powielające się funkcjonalności zostaną zredukowana do niezbędnego minimum. System będzie korzystał z jednego systemu danych referencyjnych.

Szczegółowe informacje nt. Programu e-Cło oraz sposobu jego realizacji są zawarte w następujących dokumentach:

1. Studium Wykonalności dla Programu Elektroniczne Cło (e-Cło)
2. Mapa Korzyści Programu e-Cło
3. Plan Programu e-Cło

Andrzej Ręgowski

„PROGRAM e-Cło DOBRĄ PRAKTYKĄ"

Na stronie internetowej Ministerstwa Finansów, w serwisie poświęconym Służbie Celnej, w zakładce Systemy informatyczne – e-Customs - o „Programie e-Cło" można m.in. przeczytać, że jest to kompleksowy i wzajemnie powiązany pakiet przedsięwzięć legislacyjnych, organizacyjnych, finansowych i technicznych, który ma służyć osiągnięciu celów i wdrożeniu usług elektronicznego cła. Aby zrozumieć, jak wielka jest to machina i co kryje się właściwie za tym stwierdzeniem, należy poznać sposób organizacji tego bezprecedensowego działania Służby Celnej.

Inicjatywa elektronicznego cła (e-Customs) przedstawiona przez Komisję Europejską jeszcze w 2004 r. przyjęła w Polsce pewne skonkretyzowane ramy dopiero w momencie przygotowywania Studium Wykonalności dla Programu e-Cło na przełomie 2008 i 2009 roku. Wykonawca zewnętrzny wraz z grupą ekspertów Służby Celnej zaproponował podział tego przedsięwzięcia na kilkadziesiąt projektów i działań pod jednym szyldem „Program e-Cło". Przyjęto wówczas następujące założenia:

1. Celem Projektu „Program e-Cło" jest zbudowanie elektronicznego środowiska polskiej administracji celnej dla potrzeb świadczenia elektronicznych usług publicznych związanych z poborem należności przez administrację celną, obrotem towarowym oraz zapewnieniem bezpieczeństwa handlu międzynarodowego, umożliwiającego:
   - realizację wymogów Unii Europejskiej wynikających z inicjatywy e-Customs,
   - ułatwienie warunków prowadzenia legalnej działalności gospodarczej poprzez sprawniejszą obsługę przedsiębiorców oraz zwiększenie dostępności zasobów informacyjnych,
   - sprawniejszą wymianę informacji z innymi administracjami celnymi, Komisją Europejską oraz instytucjami współpracującymi.
2. Przedmiotem Projektu o nazwie „Program e-Cło" jest budowa i wdrożenie zintegrowanego środowiska elektronicznego administracji celnej dla potrzeb świadczenia elektronicznych usług publicznych związanych z poborem należności przez administrację celną, obrotem towarowym oraz zapewnieniem bezpieczeństwa handlu międzynarodowego.
3. Zakres Projektu obejmie zespół powiązanych technicznie, logicznie skoordynowanych przedsięwzięć w 11 obszarach biznesowych i technicznych Programu e-Cło.
4. W ramach prac nad portfelem rozważanych projektów wzięto pod uwagę:
   - obligatoryjne terminy realizacji poszczególnych projektów, wynikające m.in. z przepisów prawa, jak również z wytycznych Komisji Europejskiej zawartych w „Wieloletnim Planie Strategicznym dla Elektronicznego Cła" („Electronic Customs Multi – Annual Strategic Plan" – MASP),
   - połączenie korzyści z projektami,
   - dostępne zasoby,
   - kwalifikowalność kosztów oraz możliwość finansowania z 7. osi priorytetowej Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka.
5. Zasięg terytorialny Projektu „Program e-Cło" obejmie cały kraj, a miejscem realizacji Projektu będzie Ministerstwo Finansów oraz wszystkie jednostki organizacyjne Służby Celnej.

Tabela poniżej zawiera poszczególne projekty wchodzące w skład realizowanego „Programu e-Cło" z podziałem na obszary Programu.

Lista projektów realizowanych w ramach „Programu e-Cło"

Obszar	Projekt	Skrócony opis projektu oraz uwagi dotyczące zakresu prac projektowych
Przygotowanie Projektu „Program e-Cło"	**SW** Kierownik Projektu: Sylwia Mystkowska, MF SC	Prace związane z przygotowaniem stosownej dokumentacji i niezbędne działania, których efektem jest przygotowanie wymaganych załączników do wniosku o dofinansowanie realizacji Projektu (m.in. Studium Wykonalności, harmonogramu Projektu). Projekt zakończony.

Projekt Program e-Cło

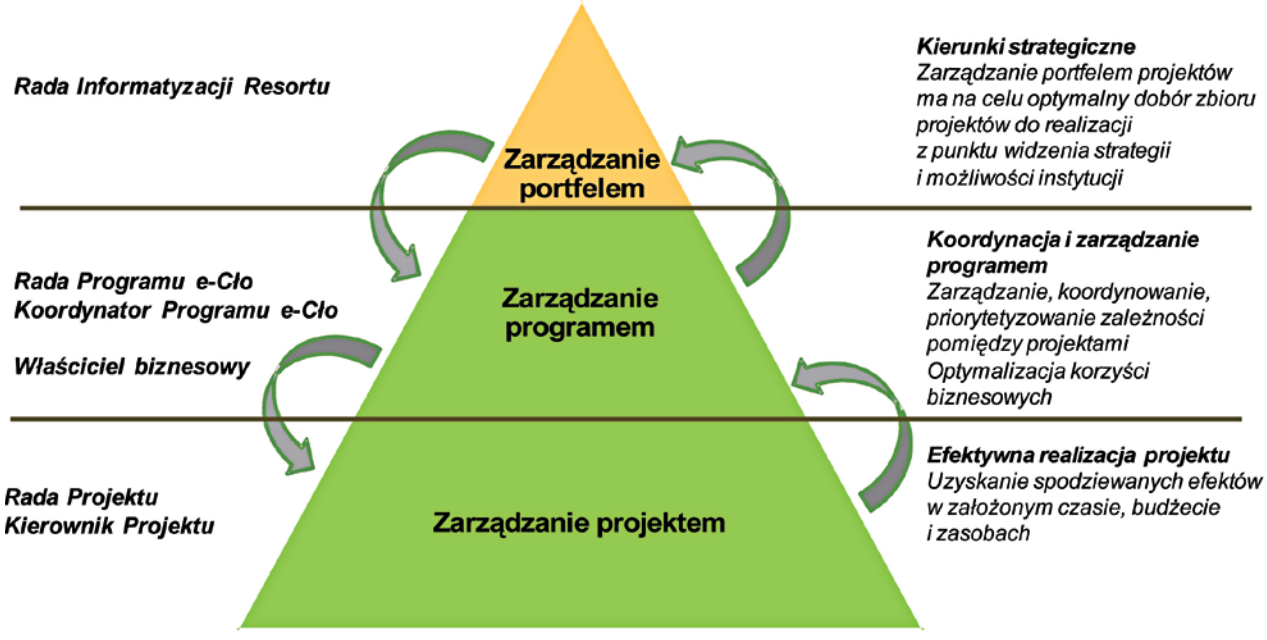
Obszar	Projekt	Skrócony opis projektu oraz uwagi dotyczące zakresu prac projektowych
Przygotowanie i standaryzacja infrastruktury dla Programu e-Cło	**INFRA** Kierownik Projektu: Marcin Szymczak, IC Łódź	Modernizacja serwerowni Centrum Krajowego NCTS. Dostawa i instalacja platformy technologiczno-produkcyjnej do Centrum Przetwarzania Danych AC – CPD I. Uwaga: Standaryzacja obejmuje instalację serwerów wraz z platformami wirtualizacyjnymi dla CPD i uniwersalnymi macierzami w CPD, oraz specyfikację infrastruktury IT i sieci LAN wybranych OC oraz pozostałych IC, UC i OC.
		Rozbudowa platformy technologiczno-produkcyjnej do zwiększenia wydajności transakcyjnej, włączenie CCN/CSI do infrastruktury CPD I.
		Dostawa platformy produkcyjnej CPD II i dalsza rozbudowa platformy produkcyjnej CPD I z funkcjami Load Balancing i Disaster Recovery.
Szkielet Systemu Informacyjnego SC i Magistrala Celno-Akcyzowa	**Help Desk** Kierownik Projektu: Piotr Zdarzyl, IC Katowice	Uruchomienie i wdrożenie jednolitej platformy dla wszystkich systemów, dla użytkowników wewnętrznych.
	PKI Kierownik Projektu: Marek Burzyński, IC Białystok	Uruchomienie jednolitego podsystemu uwierzytelniania dla wszystkich systemów i użytkowników zewnętrznych wraz z PKI użytkowników wewnętrznych i funkcjonalnością/technologią jednokrotnego uwierzytelniania Single Sign On (SSO).
	PDR PL/UE Kierownik Projektu: Piotr Klein, IC Kraków	Zarządzanie danymi referencyjnymi PL i UE. Zastąpi moduły i funkcjonalności CS/RD w NCTS i PDR w CELINIE, NCTS i ICS/ECS2, funkcjonalności Master Data Management dla danych referencyjnych. Dane z pełną historią zmian, włącznie z kursami walut.
	TestReg Kierownik Projektu: Andrzej Kożyczak, IC Toruń	Moduł i środowisko techniczne utrzymywania spójności systemu informacyjnego przez testowanie komponentów przy użyciu zbioru komunikatów UE/PL. Opracowany pierwszy zbiór testów regresywnych, przygotowany dla komunikatów CS/RD i tranzytowych.
	MCA Kierownik Projektu: Zbigniew Juzoń, IC Kielce	Określenie standardów warstwy komunikacji w ramach definicji przepływu komunikatów. Specyfikacja poszczególnych funkcji i komponentów infrastruktury pośredniczącej warstwy komunikacji, składających się na przełącznik komunikatów biznesowych, powiązanych z infrastrukturą komponentów systemów realizowanych w ramach „Programu e-Cło". Wdrożenie obsługi komunikatów, managera raportów, silników zarządzania procesami biznesowymi i optymalizacji usług SOA oraz powiązania z uwierzytelnionymi, zewnętrznymi systemami (bezpieczny gateway), przekazywanie zgłoszeń i deklaracji drogą elektroniczną.
Zintegrowana Taryfa Celna	**ISZTAR3** Kierownik Projektu: Tomasz Makulec, MF PC	Rozwój funkcjonalności zgodnie z Integrated Tariff Environment i TARIC3 (po ISZTAR2) w obecnej technologii. Projekt zakończony.
	ISZTAR4 Kierownik Projektu: Tomasz Makulec, MF PC	Przebudowa systemu w technologii wymiany komunikatów MCA oraz rozwój funkcjonalności zgodnie z Integrated Tariff Environment i TARIC. Opracowane testy regresywne. Przebudowa i integracja EBTI PL wraz z portalem ECIP PL.
Zintegrowane zarządzanie ryzykiem	**ZISAR** Kierownik Projektu: Robert Jędrzejko, IC Rzepin	Wdrożenie komponentów automatycznej analizy ryzyka oraz zarządzania profilami, zastrzeżeniami, oraz elementami Safety & Security. Wdrożenie komponentów systemu kontroli opartej na analizie ryzyka obejmującej funkcjonalności zbierania/gromadzenia i obiegu informacji o nieprawidłowościach, prowadzenia Rejestrów Ryzyka, planowania kontroli w oparciu o analizę ryzyka oraz monitorowanie realizacji profili ryzyka.

Obszar	Projekt	Skrócony opis projektu oraz uwagi dotyczące zakresu prac projektowych
Zintegrowana obsługa i kontrola obrotu towarowego	**ICS/ECS2** Kierownik Projektu: Marek Rembiasz, IC Kraków	Wdrożenie funkcjonalności objętych wymaganiami wspólnotowymi ICS/ECS2.
	AIS Kierownik Projektu: Przemysław Dąbrowski, IC Kraków	Obejmuje wszystkie aktualne i przyszłe funkcjonalności przywozowe dla deklaracji i zgłoszeń CELINA, ICS, INTRASTAT. Obejmuje także wdrożenie funkcjonalności UE zarządzania ryzykiem Safety & Security oraz Quota i TQS, wspólnych komponentów: walidator deklaracji, kalkulator taryfowy, kalkulator ryzyka transakcji. Opracowane testy regresywne.
	AES Kierownik Projektu: Jacek Gumula, IC Kraków	Obejmuje wszystkie aktualne i przyszłe funkcjonalności wywozowe dla deklaracji i zgłoszeń CELINA i ECS2. Obejmuje także wdrożenie funkcjonalności UE zarządzania ryzykiem Safety & Security, wspólnych komponentów: walidator deklaracji, kalkulator taryfowy, kalkulator ryzyka transakcji. Opracowane testy regresywne.
	NCTS2 Kierownik Projektu: Sławomir Krawiec, IC Łódź	Obejmuje tranzyt i wszystkie aktualne i przyszłe funkcje NCTS. Obejmuje także wdrożenie funkcjonalności UE zarządzania ryzykiem Safety & Security oraz wspólnych komponentów: walidator deklaracji, kalkulator: taryfowy, kalkulator ryzyka transakcji. Uzupełnione testy regresywne.
Pobór należności i rozrachunki z UE i budżetem	**ZEFIR2** Kierownik Projektu: Teresa Brach, IC Kraków	Wdrożenie funkcjonalności pełnej obsługi poboru należności i rozliczeń z przedsiębiorcami z tytułu dochodów budżetowych realizowanych przez administrację celną w technologii scentralizowanej. Pełna automatyka sprawozdawczości i analityki budżetowej (obsługa deklaracji celnych, podatkowych i akcyzowych realizowana w innych komponentach). Opracowane testy regresywne.
	OSOZ2 Kierownik Projektu: Dariusz Gielas, IC Kraków	Rozwój technologii i funkcjonalności centralnej, umożliwienie obsługi gwarancji na obszarze UE i CEFTA dla systemów celnych i akcyzowych krajowych i wspólnotowych, opracowane testy regresywne.
Zintegrowana rejestracja przedsiębiorców i uczestników obrotu towarowego	**EORI** Kierownik Projektu: Irena Kondratowicz, MF SC	Wdrożenie 1 fazy systemu. Projekt zakończony.
	SZPROT Kierownik Projektu: Dariusz Leśniewski, IC Poznań	Funkcjonalności dla EORI2 i REX UE. Wdrożenie jednolitej rejestracji przedsiębiorców dla celów wszystkich procedur i systemów umożliwiających przedsiębiorcy tylko jednokrotne wprowadzanie wszelkich danych identyfikacyjnych. Opracowane testy regresywne.
Zintegrowana obsługa obrotu wyrobami akcyzowymi	**EMCS PL** Kierownik Projektu: Patryk Ciupka, MF AG	Jest to zautomatyzowana obsługa obrotu wyrobami akcyzowymi przemieszczanymi w procedurze zawieszenia poboru akcyzy. System jest połączony z OSOZ, InterDBECS, SEED, Isztar, ECS. Opracowany został cały pakiet testów, łącznie z regresywnymi. Projekt jest zakończony.
Zarządzanie strategiczne i procesami biznesowymi AC	**SZPADA** Kierownik Projektu: Anetta Janda, MF SC	Faza 1: Modelowanie danych i monitorowanie procesów biznesowych. Faza 2: Wdrożenie zarządzania procesami biznesowymi.
	ARIADNA2 Kierownik Projektu: Agnieszka Bajszczak, MF SC	Rozwój funkcjonalny hurtowni ARIADNA pod kątem centralnych i izbowych statystyk Intrastat i Extrastat, analiz MIS, analiz strategicznych oraz zarządzania w metodyce BSC, włącznie z budżetem zadaniowym i analizami kadrowymi administracji celnej.
Portal i elektroniczna komunikacja z przedsiębiorcami	**ECIP/SEAP PL** Kierownik Projektu: Zbigniew Danisz, IC Rzepin	Rozbudowa funkcji portalu AC o obsługę elektronicznych formularzy deklaracji i zgłoszeń celnych oraz o przekazywanie komunikacji przedsiębiorców do UE. Umożliwienie przyszłej realizacji ECIP, SEAP, SW, OSS. Opracowane testy regresywne.

Projekt Program e-Cło

Obszar	Projekt	Skrócony opis projektu oraz uwagi dotyczące zakresu prac projektowych
Zintegrowane zarządzanie zasobami ludzkimi	**HERMES2** Kierownik Projektu: Grzegorz Mączyński, IC Wrocław	Wdrożenie zintegrowanego, scentralizowanego systemu zarządzania kadrami administracji celnej, włącznie ze szkoleniami, specyfiką służby mundurowej i optymalizacją procesów biznesowych.
Obszar nieuwzględniony pierwotnie w Studium Wykonalności: wsparcie, promocja, szkolenia, organizacja	**WSPARCIE** Koordynator: Sylwia Mystkowska, MF SC	Działania na rzecz wsparcia Programu e-Cło.
	PROMOCJA Kierownik Projektu: Beata Zuba, MF SC	Realizacja działań promocyjno-informacyjnych Programu e-Cło.
	SZKOLENIA Koordynator: Wojciech Trawnicki, IC Przemyśl	Działania na rzecz realizacji szkoleń w ramach Programu e-Cło.
	ORGANIZACJA Koordynator: Grzegorz Skłodowski, MF SC	Działania na rzecz organizacji spotkań projektowych Programu e-Cło.

Ogólną strukturę zarządzania, funkcjonującą do dnia dzisiejszego, i odniesienie do umiejscowienia w tej strukturze Programu e-Cło pokazuje poniższy rysunek.

Rada Informatyzacji Resortu (RIR) została powołana zarządzeniem nr 6 Ministra Finansów z dnia 9 lutego 2009 r. w sprawie powołania Rady Informatyzacji Resortu. Zarządzenie to określa zadania RIR. Nadzór strategiczny nad realizacją prawidłowego wdrożenia postanowień decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady nr 70/2008/WE[1] oraz „Programu e-Cło" w Rzeczypospolitej Polskiej pełni Rada Programu e-Cło (zwana dalej „Radą"), utworzona zarządzeniem nr 7 Ministra Finansów z dnia 3 czerwca 2008 r. w sprawie powołania Rady Programu e-Cło. Zarządzenie to określa zadania Rady Programu. Przewodniczącym Rady został Szef Służby Celnej Jacek Kapica, a Zastępcą Przewodniczącego Rady – p.o. Zastępcy Szefa Służby Celnej i Dyrektor Departamentu Służby Celnej Ministerstwa Finansów – Grzegorz Smogorzewski. W skład Rady wchodzą także Dyrektorzy Departamentów MF podległych Szefowi Służby Celnej, Departamentu Informatyki, Departamentu Finansów Resortu, Dyrektor Izby Celnej w Białymstoku, Mirosław Sienkiewicz oraz Koordynator Programu e-Cło, Marek Pękala. Takie rozwiązanie

[1] Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady nr 70/2008/WE z dnia 15 stycznia 2008 r. w sprawie eliminowania papierowej formy dokumentów w sektorach ceł i handlu, (Dz. Urz. WE nr L 23, s. 21, z dnia 26.01.2008 r.)

organizacyjne pozostało do dnia dzisiejszego. W stosunku do pierwotnych założeń Studium Wykonalności zdecydowano się jednak na pewne zmiany. W związku z koniecznością efektywnego wykorzystania zasobów kadrowych Służby Celnej oraz w celu minimalizacji dokonywania wielostronnych uzgodnień zmodyfikowano struktury zarządzania projektami realizowanymi w ramach Programu. Dotychczasowe Rady Projektów były powoływane każdorazowo wraz z uruchomieniem nowego projektu i ustanawianiu jego struktur organizacyjnych. W nowej strukturze Rady Projektów zastąpiono Radami Obszarów, gdzie jedna rada obsługuje od jednego do kilku projektów w danym obszarze działalności. Poniżej aktualna struktura organizacyjna Programu e-Cło.

Zadania i sposób działania Rady Programu

Rada Programu zbiera się okresowo (przeważnie co 2-3 miesiące) lub w momentach, gdy konieczne jest podejmowanie kluczowych decyzji dotyczących realizacji Programu. Rada monitoruje postępy, zagrożenia i problemy na poziomie strategicznym, ze szczególnym naciskiem na monitorowanie osiągania rezultatów i korzyści biznesowych. Do zadań Rady Programu należy:

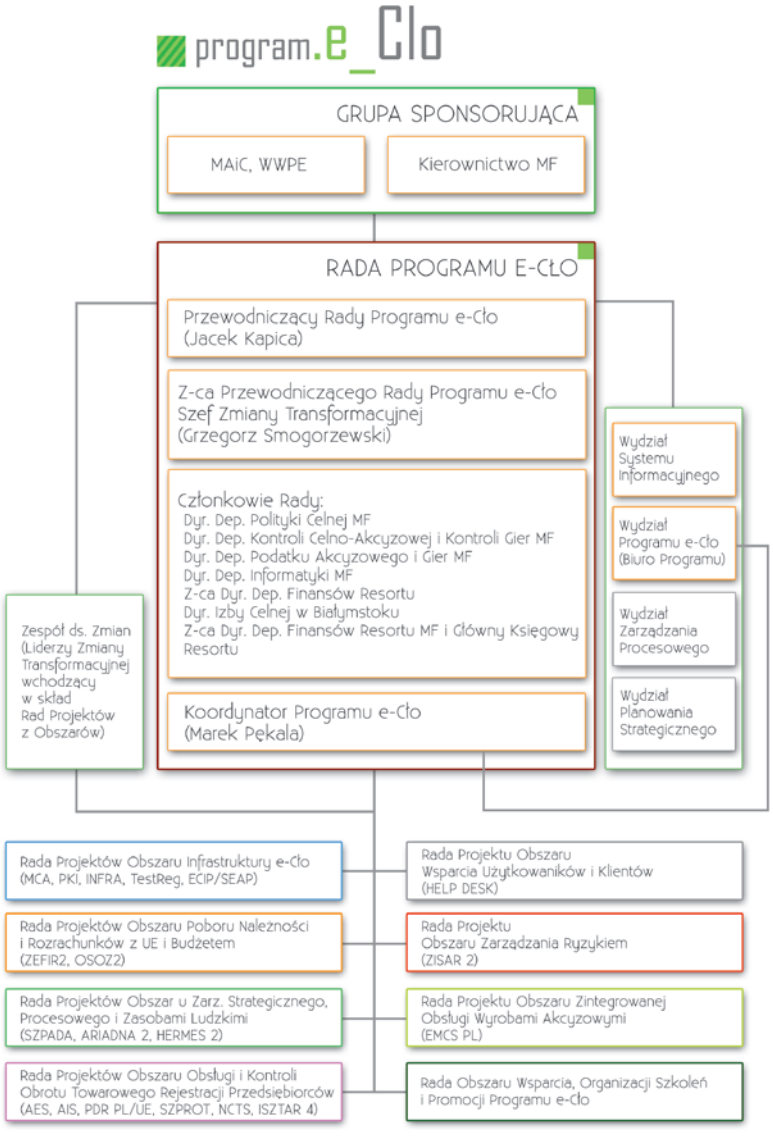
- przywództwo Programu i komunikowanie się z interesariuszami,
- zarządzanie ryzykiem związanym z zadaniami Programu na poziomie strategicznym,
- rozwiązywanie problemów eskalowanych przez Koordynatora Programu,
- zarządzanie zmianami w Programie, które wykraczają poza uprawnienia Koordynatora Programu.

Rada Programu jest ostatecznie odpowiedzialna za powodzenie Programu i dostarczenie rezultatów oraz osiągnięcie oczekiwanych korzyści biznesowych, dlatego podejmuje odpowiednie działania, gdy jest to konieczne dla zapewnienia sukcesu.

Zadania Koordynatora Programu

Za zarządzanie operacyjne odpowiada Koordynator Programu. Koordynator Programu jest odpowiedzialny w imieniu właściciela Programu za skuteczną jego realizację. Rola ta wymaga skutecznej koordynacji projektów i ich wzajemnych zależności, a także aktywności i operatywnego podejmowania działań korekcyjnych, wywołanych przez zmiany lub wszelkie przewidywane lub faktycznie ujawniające się ryzyka. Koordynator Programu jest odpowiedzialny za ogólną integralność i spójność Programu, wspieranie poszczególnych projektów za pośrednictwem Biura Programu.

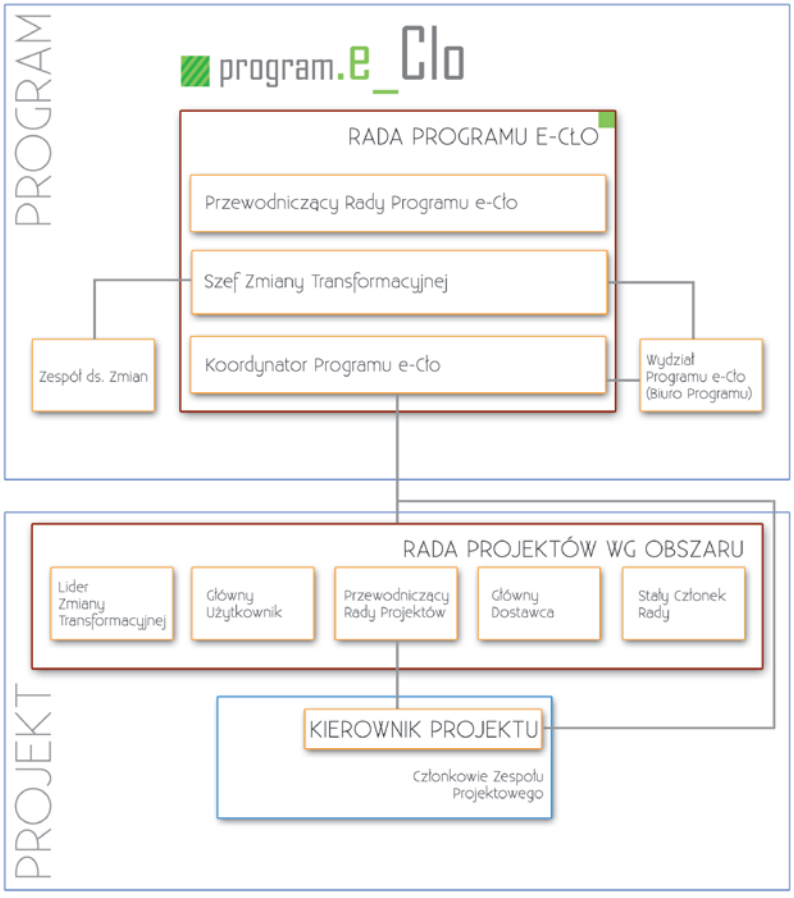
Struktura Programu e-Cło

Szczególne obowiązki:

- planowanie i projektowanie aktywnego monitorowania Programu i jego ogólnego postępu, rozwiązywanie problemów oraz inicjowanie działań naprawczych w razie potrzeby,
- prowadzenie nadzoru Programu,
- zapewnienie jakości i ogólnej integralności Programu – w tym koncentracji na wewnętrznej spójności w ramach Programu oraz na zewnętrznej spójności z planowaniem infrastruktury, interfejsów z innymi programami i korporacyjnych standardów technicznych i specjalistycznych,
- zarządzanie budżetem Programu w imieniu Rady Programu, monitorowanie wydatków i kosztów, dostarczanych produktów i zrealizowanych rezultatów,
- zapewnienie, że dostawy nowych produktów lub usług w projektach są na odpowiednim poziomie jakości, na czas i w ramach budżetu, zgodnie z planem Programu,

Schemat struktury organizacyjnej Programu e-Cło

- zapewnienie efektywnej alokacji zasobów i umiejętności w ramach projektów,
- zarządzanie komunikacją ze wszystkimi zainteresowanymi stronami,
- zarządzanie zarówno zależnościami, jak i współpracą pomiędzy projektami.
- zarządzanie ryzykiem dla Programu,
- inicjowanie dodatkowych działań oraz zarządzanie interwencjami, jeżeli są identyfikowane w Programie jakiekolwiek luki lub problemy,
- regularne raportowanie postępów Programu do Rady Programu oraz Instytucji Pośredniczącej PO IG II i I stopnia (Władza Wdrażająca Programy Europejskie i MAiC, dawne MSWiA).

Przewodniczący Rad Projektów/Obszarów oraz Kierownicy Projektów realizujący projekty objęte „Programem e-Cło" są zobowiązani do raportowania i informowania o występujących zagrożeniach realizacji przedsięwzięć Koordynatora Programu e-Cło.

Właściciele biznesowi

W celu usprawnienia zarządzania całość Programu e-Cło została podzielona na 11 obszarów składowych, w ramach których zostały zdefiniowane wydzielone komponenty projektowe. W ramach każdego obszaru zostało uruchomionych kilka projektów. Każdy z 11 obszarów składowych Programu e-Cło posiada swojego właściciela biznesowego powołanego na mocy uchwał Rady Programu e-Cło dla poszczególnych Rad Obszarów, podobnie jak Kierownicy Projektów. Zespoły projektowe powoływane są już natomiast na podstawie decyzji Rady Obszaru. Zadaniem Koordynatora Programu jest operatywne rozstrzyganie pojawiających się rozbieżności międzyobszarowych.

Kierownicy Projektów

Kierownicy Projektów powołani zostali spośród doświadczonych pracowników merytorycznych administracji celnej, dobrze znających dziedzinę projektu, o wysokich zdolnościach organizacyjnych i interpersonalnych. Administracja celna dysponuje doświadczoną kadrą. Wiele osób ma już doświadczenie projektowe lub przeszło certyfikowane szkolenia z zakresu zarządzania projektami. Dodatkowo dla każdego z obszarów (i/lub projektów) zostało zapewnione wsparcie zewnętrzne przez doświadczonych praktyków zarządzania złożonymi przedsięwzięciami wdrożeniowymi.

Do realizacji projektów Programu e-Cło niezbędny jest bardzo aktywny udział wielu funkcjonariuszy Służby Celnej, jak również pracowników służby cywilnej. Podstawowym organizatorem zespołu projektowego i nadzorującym są właściciele obszarów biznesowych, a za bieżącą pracę zespołu odpowiada Kierownik Projektu.

Powołane Rady Obszarów

- Rada Projektów realizowanych w Obszarze Infrastruktury e-Cło (Projekty: MCA, PKI, INFRA, TestReg, ECIP/SEAP), Przewodniczący: Paweł Oracz, Dyrektor Departamentu DI, MF
- Rada Projektu Help Desk realizowanego w Obszarze Wsparcia użytkowników i klientów, Przewodniczący: Włodzimierz Wołczew, Dyrektor Izby Celnej w Katowicach
- Rada Projektów realizowanych w Obszarze Obsługi i Kontroli Obrotu Towarowego, Rejestracji Przedsiębiorców i Zintegrowanej Taryfy Celnej (Projekty: AES, AIS, PDR PL/UE, SZPROT, ICS/ECS2, NCTS2, ISZTAR4), Przewodniczący: Tomasz Michalak, Dyrektor Departamentu PC, MF
- Rada Projektów realizowanych w Obszarze Zarządzania Strategicznego, Procesowego i Zasobami Ludzkimi (Projekty: SZPADA, ARIADNA2, HERMES2), Przewodniczący: Grzegorz Smogorzewski, Dyrektor Departamentu SC, MF
- Rada Projektów realizowanych w Obszarze Poboru Należności i Rozrachunków z UE i Budżetem (Projekty ZEFIR2,

OSOZ2), Przewodniczący: Grzegorz Smogorzewski, Dyrektor Departamentu SC, MF

- Rada Projektu Zintegrowanego Zarządzania Ryzykiem (ZISAR), Przewodniczący: Edward Komorowski, Zastępca Dyrektora Departamentu CA, MF
- Rada Projektu Systemu Przemieszczania Wyrobów Akcyzowych EMCS (Projekt EMCS został zakończony z dniem 28.02.2012 r.), Przewodniczący: Wojciech Bronicki, Dyrektor Departamentu AG, MF

Dodatkowo dla działań takich jak promocja, wsparcie, szkolenia i organizacja utworzono kolejny obszar oraz Radę Projektów i Działań w ww. obszarze. Tu Przewodniczącym Rady jest również Grzegorz Smogorzewski, Dyrektor Departamentu SC.

Ponadto w celu uzyskania efektywności działań przy równoległej realizacji szeregu projektów wchodzących w skład Programu e-Cło oraz ze względów:

- formalnych, związanych z rozliczaniem finansowym Programu,
- strategicznych, wynikających z szeroko podejmowanych działań w administracji celnej,

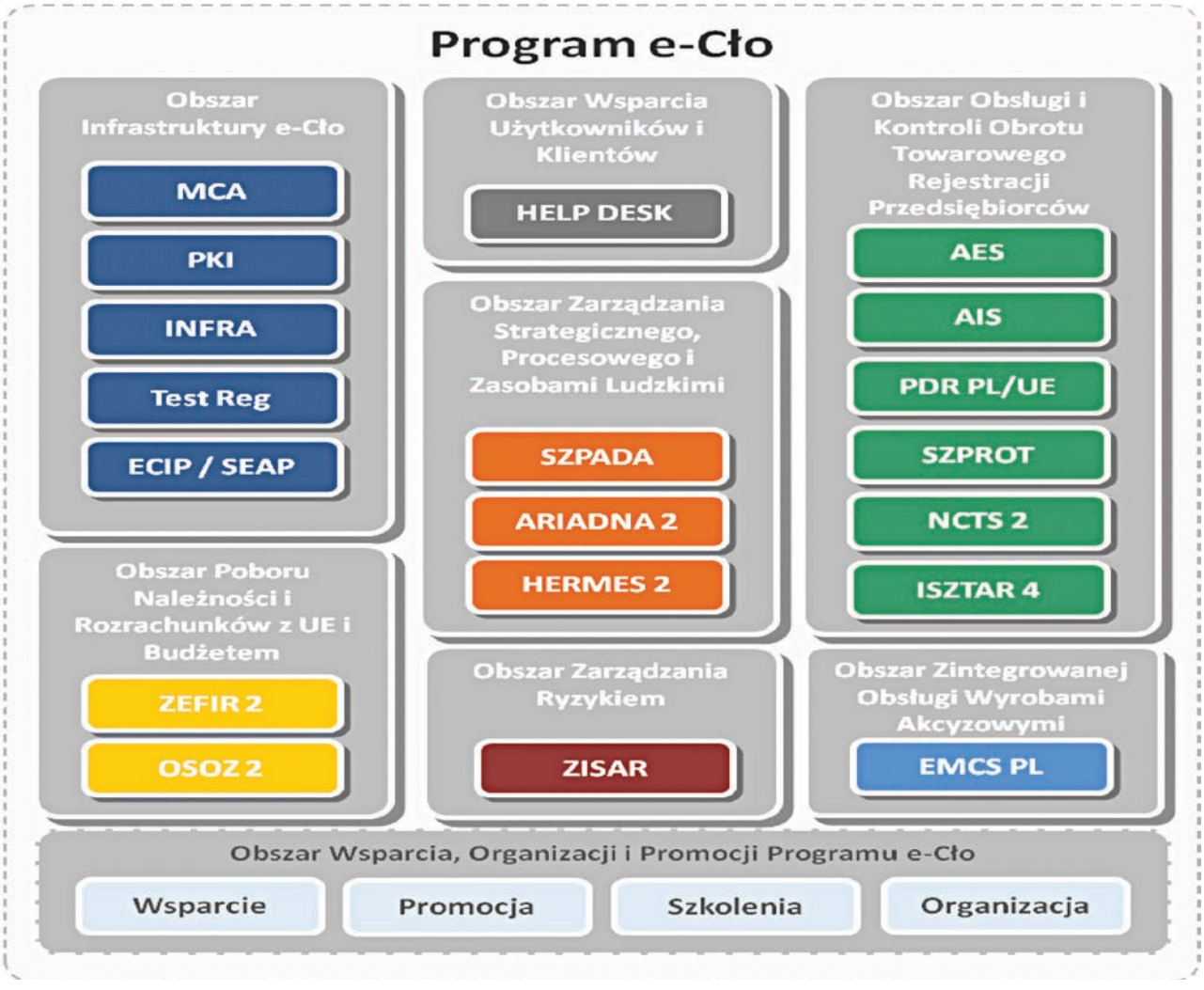
w Departamencie Służby Celnej MF utworzono pion zapewniający niezbędną obsługę:

- Wydział I – Biuro Programu e-Cło
- Wydział II – Zarządzania procesowego
- Wydział III – Systemu Informacyjnego SC
- Wydział IV – Planowania strategicznego

Szczegółowy podział funkcji pomiędzy poszczególne wydziały kształtuje się następująco:

Wydział I – Wydział Programu e-Cło
Naczelnik: Justyna Kowalewska

Zadania Wydziału Programu e-Cło, pełniącego rolę Biura Programu, obejmują dokumentowanie przebiegu realizacji prac projektowych, w tym zarządzanie budżetem Programu e-Cło i nadzór nad merytoryczną spójnością działań realizowanych przez poszczególne projekty oraz nad kwalifikowalnością wydatków z tym związanych, a także prowadzenie i archiwizowanie korespondencji wchodzącej i wychodzącej związanej z realiza-

cją Programu e-Cło. Praca Wydziału I nie zakończy się na realizacji Programu e-Cło, gdyż jeszcze przed jego zakończeniem niezbędne będzie przygotowanie szeregu kolejnych przedsięwzięć, związanych z wdrażaniem Zmodernizowanego Kodeksu Celnego oraz odpowiednich modyfikacji Systemu Informacyjnego Służby Celnej.

Wydział II – Wydział Zarządzania Procesowego
Naczelnik: Piotr Czyżewski

Do zadań podstawowych Wydziału II należy założenie, utrzymywanie i aktualizowanie oraz ciągły rozwój modelu danych i procesów administracji celnej. Głównym celem takiego modelu jest wyeliminowanie powstawania niespójności wszelkich danych referencyjnych i operacyjnych wykorzystywanych w Systemie Informacyjnym Służby Celnej.

Wydział III - Wydział Systemu Informacyjnego SC
Naczelnik: Anna Wierzbińska

Wydział III zarządza całością Systemu Informacyjnego SC oraz jego spójnością logiczną i techniczną. Pracownicy Wydziału uczestniczą w zespołach projektowych w rolach opiekunów merytorycznych, kierowników jakości i/lub kierowników testów. Opiniują m.in. wszystkie dokumenty projektowe, w tym szeroko pojętą dokumentację przetargową, ze względu na zgodność ze Studium Wykonalności i dokumentami Programu e-Cło.

Wydział IV - Wydział Planowania Strategicznego
Naczelnik: Maria Leszczyńska

Wydział IV zajmuje się planowaniem strategicznym zmian przygotowywanych w Służbie Celnej, a następnie monitorowaniem ich wprowadzania. Wydział ten utrzymuje również aktualny model organizacyjny SC oraz przygotowuje wszystkie decyzje organizacyjne dotyczące administracji celnej.

Dla realizacji kolejnych projektów w ramach Programu e-Cło Biuro Programu udostępniło zespołom projektowym wyskalowane odpowiednio ramowe/wzorcowe dokumenty, zgodnie z metodyką PRINCE2, uwzględniając specyfikę i złożoność każdego z przedsięwzięć. Te procedury i dokumenty zostały dostosowane do specyfiki potrzeb i zakresu prowadzonych prac projektowych. Obejmują one będą między innymi:

- zdefiniowanie odpowiedzialności poszczególnych ról w strukturze organizacyjnej projektów „Programu e-Cło",
- sposób planowania szczegółowego harmonogramu realizacji prac i sposób monitorowania postępu prac,
- kryteria akceptacji poszczególnych produktów etapów projektów zgodne z tzw. „cyklem życia" systemu,
- metody zarządzania jakością w projekcie,
- metody zarządzania zakresem i procedury zarządzania zmianami,
- metody zarządzania ryzykiem w projekcie,
- procedury komunikacji w projekcie,
- procedury zarządzania problemami,
- procedury odbioru prac.

Monitorowanie realizacji Planu Programu

W dokumentach zarządczych Programu e-Cło zostały zdefiniowane i zatwierdzone przez Radę Programu środki raportowe i monitorujące. Obejmują one przekazywanie okresowe (miesięczne) na szczebel Koordynatora Programu informacji o:

- zrealizowanych przez zespół projektowy zadaniach planowanych,
- zadaniach niezrealizowanych w raportowanym okresie,
- zagrożeniach i problemach wymagających eskalacji.

Na tej podstawie Koordynator Programu przygotowuje zbiorczy raport okresowy dla Rady Programu e-Cło i instytucji nadzorujących (Instytucja Pośrednicząca II stopnia – Władza Wdrażająca Programy Europejskie). Raportowanie odbywa się poprzez narzędzie elektroniczne – EPM, które umożliwia również przeglądanie raportów w trybie ekranowym. Celem przyjęcia takiego sposobu raportowania jest zminimalizowanie biurokratycznych obciążeń spoczywających na Kierownikach Projektu (jako na najcenniejszym zasobie projektowym w dyspozycji Koordynatora Programu), przy jednoczesnym zagwarantowaniu sprawnego i bez wprowadzania dodatkowych opóźnień monitorowania sytuacji w projektach oraz prowadzenia na bieżąco oceny stopnia realizacji całości „Programu e-Cło". Niezbędną dokumentację w utrwalonej formie prowadzi Biuro Programu.

W realizację Programu e-Cło zaangażowanych jest ok. 388 osób z izb celnych oraz ok. 115 osób z Ministerstwa Finansów, choć pracowników realizujących pośrednio zadania na rzecz Programu e-Cło jest z pewnością o wiele więcej.

Na koniec warto dodać, że po weryfikacji Projektu i odbyciu cyklu spotkań w dniach 11-13.06.2012 r. z przedstawicielami KE Komisja uznała sposób zarządzania Programem e-Cło za dobrą praktykę godną propagowania. Przy ogromie prac do wykonania i wielu przeszkodach, jakie napotykamy codzienne przy realizacji Projektu, taka opinia jest dla nas wszystkich bardzo motywująca. Niewątpliwie każda z osób biorąca udział w Programie ma swój wkład w taki odbiór naszych działań.

Opracowanie:
Sylwia Mystkowska,
Ministerstwo Finansów

Źródłem bogactwa państwa jest rozwinięty eksport

Historia międzynarodowego handlu ma już kilka tysięcy lat. Od początku cywilizacji w miastach dorzeczy Tygrysu i Eufratu działali kupcy handlując różnymi towarami przewożąc je na grzbietach wielbłądów i osłów, a także statkami. Z czasem drogi handlowe zaczęły się wydłużać jak na przykład słynny jedwabny szlak z Chin do starożytnego Rzymu, który liczył prawie 6500 km.

Rozkwit handlu był jedną z pośrednich przyczyn odkryć geograficznych. Odkrycie Ameryki przez Krzysztofa Kolumba wyniknęło z poszukiwania nowej, krótszej drogi do Indii. Indie były już w tamtym okresie czasu istotnym partnerem handlowym Europejczyków, sprowadzano z nich m.in. jedwab, kamienie szlachetne i przyprawy. Handel był również jedną z przyczyn europejskich podbojów kontynentów ale to już historia…

projekt.aes program.e_Clo

Dzisiaj w ramach inicjatywy Elektronicznego cła, wdrażanego w Unii Celnej pod kierunkiem Dyrekcji Generalnej ds. Podatków i Unii Celnej Komisji Europejskiej (DG TAXUD), która to dotyczy stworzenia „bezpapierowego" środowiska dla cła i handlu oraz zapewnienia bezpieczeństwa handlu międzynarodowego pojawiła się konieczność budowy i wdrożenia Systemu AES.

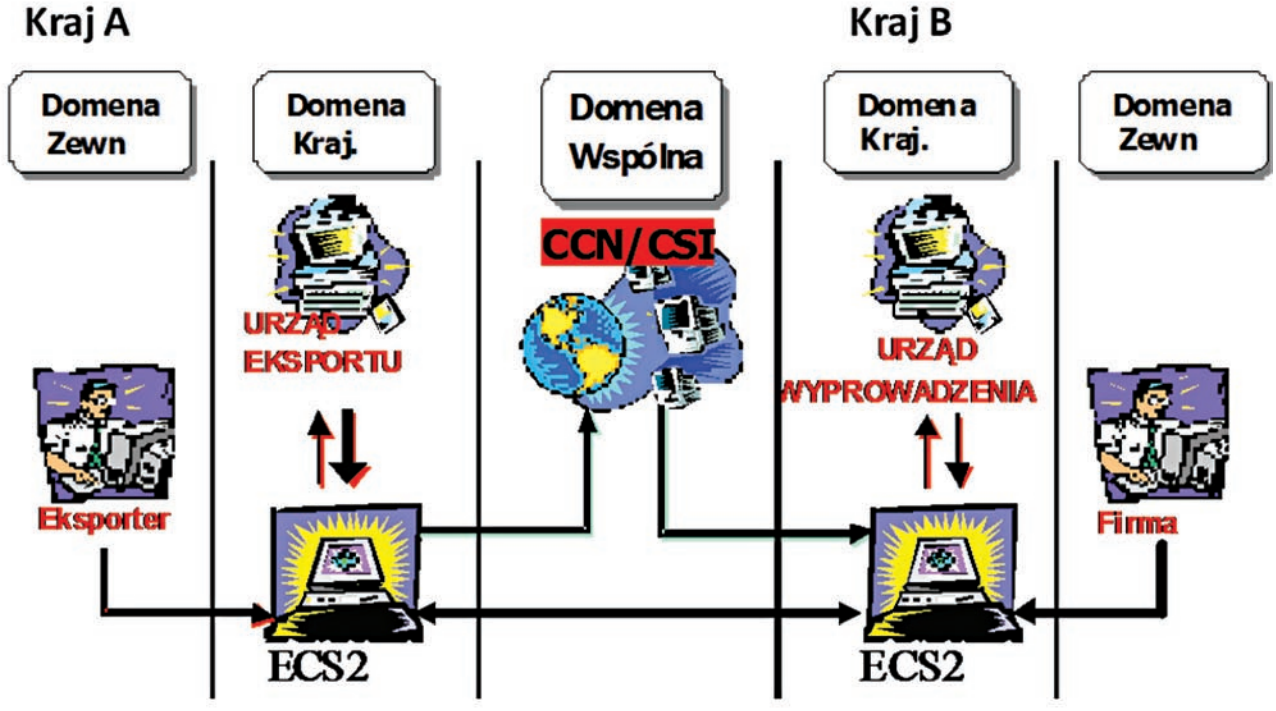
Zgodnie z założeniami Automatyczny System Eksportu ma obejmować rozbudowę środowiska obsługi elektronicznej operacji wywozowych Systemu ECS2 poprzez modernizację dotychczasowych funkcji biznesowych Systemu ECS2 i wkomponowanie ich w środowisko Programu e-Cło, jak również budowę nowych wymagań funkcjonalnych wynikających z wymagań DG TAXUD i pozafunkcjonalnych opracowanych na etapie prac projektowych. Dodatkowo w ramach projektu zostanie wytworzona usługa współdzielona walidacji dokumentów XML oraz funkcjonalność elektronicznej obsługi dokumentu do potwierdzenia wspólnotowego statusu towarów. Projekt AES obejmuje także przygotowanie Systemu AES do wymieniania danych i informacji z innymi systemami biznesowymi tworzonymi w ramach Programu e-Cło jak również do wymiany informacji z wykorzystaniem funkcjonalności z zakresu Single Window.

Powyższe zadania zostaną wdrożone w architekturze scentralizowanej Systemu Informacyjnego Służby Celnej i będą eksploatowane w jednostkach organizacyjnych administracji celnej.

Celem Projektu AES jest dostarczenie kompleksowego rozwiązania IT automatyzującego procesy biznesowe związane z obsługą wywozu.

Rozwiązanie to umożliwi płynny przepływ komunikatów elektronicznych pomiędzy wszystkimi uczestnikami procedury wywozu, w trzech domenach: zewnętrznej, krajowej i wspólnej domenie. Rozwiązania przyniosą korzyści wszystkim uczestni-

Ogólny zarys architektury ECS2

kom obrotu towarowego tj. podmiotom gospodarczym, administracji celnej, innym instytucjom i urzędom współpracującym oraz społeczeństwu.

Obecnie do obsługi wywozu używany jest System ECS2, jednakże zmiany wynikające ze zmian prawa wspólnotowego oraz krajowego niosą konieczność kontynuowania prac w zakresie obsługi wywozu w ramach Projektu AES aby System AES zaimplementować w architekturze teleinformatycznej Programu e-Cło.

Projekt AES przynależy do obszaru definiowanego w Programie, jako „obszar obsługi i kontroli obrotu towarowego, Rejestracji Przedsiębiorców". Swoim zakresem będzie obejmował modelowanie procesów biznesowych w obszarze wywozu, zebranie wymagań dla Systemu AES, modyfikację systemu dla obsługi wywozu, wykonanie i przetestowanie systemu, przeszkolenie użytkowników, opracowanie dokumentacji, wdrożenie i przekazanie systemu do utrzymania, opracowanie testów regresywnych. Obejmuje jednostki organizacyjne Służby Celnej takie jak: oddziały celne, urzędy celne, izby celne. Projekt jest powiązany merytorycznie i organizacyjnie ze wspólnotowym projektem AES w ramach wdrażania inicjatywy e-Customs KE, koordynowanej z poziomu DG TAXUD.

Istotne korzyści z realizacji projektu:

Główne korzyści natury biznesowej z realizacji Projektu AES to:

- Poprawa zabezpieczenia obszaru celnego UE przed nieuczciwym handlem i konkurencją, w szczególności w zakresie ochrony interesów gospodarczych, ochrony praw własności intelektualnej, dóbr kultury i środowiska,
- Udostępnienie głównej grupie adresatów, którą stanowią przedsiębiorcy informacji związanych z operacjami dokonywanymi w obrocie krajowym i zagranicznym oraz umożliwienie dostępu do bieżącej informacji o stanie obsługi dokumentów za pośrednictwem nowoczesnych mediów (Internet),
- Usprawnienie procesów wewnętrznych administracji celnej,
- Poprawa warunków funkcjonowania przedsiębiorców i podatników uczestniczących w międzynarodowym obrocie towarowym dzięki dostarczonym w ramach Projektu nowym i udoskonalonym e-usługom publicznym, wpływająca na wzrost konkurencyjności gospodarki polskiej i Unii Europejskiej.

Główne korzyści natury technicznej z realizacji projektu AES to:

- Zapewnienie wyższej wydajności systemu oraz podniesienie poziomu bezpieczeństwa danych, związanego z implementacją nowej platformy sprzętowej dostosowanej do pracy systemu w środowisku Programu e-Cło poprzez zapewnienie centrum podstawowego oraz centrum zapasowego systemu,
- Obniżenia kosztów utrzymania systemów poprzez implementacje systemu w środowisku Programu e-Cło,
- Dostosowanie architektury systemu pod kątem integracji z innymi wymagającymi tego systemami celnymi w ramach Magistrali Celno -Akcyzowej oraz założeń Programu e-Cło,
- Ułatwienie wprowadzania zmian w systemie (między innymi poprzez przystosowanie systemu do zmieniających się warunków pracy lub wymagań użytkowników).

System AES realizowany na potrzeby obsługi wywozowych zgłoszeń celnych i wywozowych deklaracji skróconych będzie uruchomiony i dostosowany do funkcjonowania w oparciu o przepisy Wspólnotowego Kodeksu Celnego (WKC) oraz Rozporządzenia Wykonawczego do WKC (RWKC) aczkolwiek będzie realizowany w sposób elastyczny, aby móc być dalej rozwijany o nowe funkcje przewidywane zwłaszcza w ramach wdrażania Unijnego Kodeksu Celnego (UCC).

Wdrożenie Systemu AES usprawni dotychczasowe procesy biznesowe w wywozie ze szczególnymi korzyściami dla przedsiębiorców:

- interfejs z systemem Agencji Rynku Rolnego, a więc wykraczający poza środowisko administracji celnej w zakresie saldowania pozwoleń AGREX, jako działanie w ramach Projektu Single Window,
- interfejs z systemem NCTS w celu usprawnienia obiegu informacji dla procesu wyprowadzania towaru poza obszar celny UE,
- interfejsy z systemami ZEFIR2, OSOZ2 i ISZTAR4 niezbędne do obsługi należności celnych powstających w momencie złożenia zgłoszenia wywozowego (np. w przypadku zakończenia procedury odprawy czasowej procedurą powrotnego wywozu),
- możliwość przedstawienia towaru w innym urzędzie celnym niż urząd złożenia zgłoszenia - „odprawa scentralizowana w ramach kraju",
- wprowadzenie elektronicznego przedstawienia towaru dla zgłoszenia uproszczonego w przypadku procedury uproszczonej realizowanej w miejscu uznanym,
- wprowadzenie w pełni elektronicznej obsługi poświadczania wspólnotowego statusu towarów

Funkcjonalności te zostaną uruchomione na nowej platformie programowej i sprzętowej dostarczanej w ramach Programu e-Cło, co powinno zapewnić większą dostępność systemu dla podmiotów gospodarczych i użytkowników po stronie Służby Celnej (mniejszą awaryjność).

Takie podejście pozwoli na komunikowanie się podmiotów gospodarczych poprzez jeden punkt dostępu, niezależnie z jakiej funkcjonalności podmiot będzie chciał skorzystać.

Ilona Żak
Joanna Machaczka
Barbara Szczygieł
IC w Krakowie
Projekt AES

Automatyczny System Importu – elektroniczna komunikacja w pełnym wymiarze

Administracja celna stoi na straży interesów państwa i obywateli podczas procesu międzynarodowej dostawy towarów. W ramach tego procesu współpracuje, wymieniając dane, z jednej strony z administracjami innych krajów, a z drugiej strony z dostawcami, odbiorcami, spedytorami, pośrednikami handlowymi i instytucjami finansowymi.

To systemy komputerowe stają się głównym ogniwem rozwoju administracji celnej. Już obecnie prawo unijne i poszczególnych krajów dostosowywane jest do wymogów systemów komputerowych, bezpapierowej wymiany informacji i dokumentów pomiędzy uczestnikami biorącymi czynny udział w procesach handlowych a służbami celnymi.

Jednym z głównych systemów operacyjnych celnych, który będzie obsługiwał dokumenty automatycznie dostarczane przez podmioty, będzie Automatyczny System Importu (AIS). System ten budowany na potrzeby obsługi zgłoszeń celnych i deklaracji statystycznych. System będzie budowany w III fazach na przestrzeni lat 2012 – 2018, przy czym uruchomienie funkcjonalności wdrażanych w 1 fazie nastąpi w grudniu 2013 roku. System AIS zostanie zbudowany w oparciu o dotychczasowe przepisy Wspólnotowego Kodeksu Celnego (WKC) oraz Rozporządzenia Wykonawczego do WKC, a w zakresie obrotu wewnątrzwspólnotowego w oparciu o Rozporządzenia (WE) Parlamentu Europejskiego oraz przepisy krajowe. Będzie on jednak realizowany w sposób elastyczny, aby w przyszłości mógł być rozwijany o nowe funkcje przewidywane zwłaszcza na gruncie Unijnego Kodeksu Celnego (UCC).

System AIS obejmie swoim zakresem funkcjonalności dotychczas eksploatowanych systemów tj.:

- Systemu importowego CELINA
- Systemu obsługi przywozowych deklaracji skróconych ICS
- Systemu obsługi deklaracji obrotu wewnątrzwspólnotowego – INTRASTAT
- Systemu obsługi wniosków kontyngentowych oraz nadzorów i antydumpingów – TQS

Automatyczny System Importu zakłada w maksymalnym wymiarze komunikację elektroniczną z podmiotami i usprawnienia w procesach biznesowych. Oprócz obsługi przywozowych zgłoszeń celnych oraz zgłoszeń INTRASTAT, zostaną w nim zapewnione także nowe następujące funkcjonalności:

- Pełna elektroniczna obsługa I i II formy uproszczeń,
- Elektroniczna obsługa powiadomień w procedurze uproszczonej wysyłanych przed przybyciem towarów do miejsca uznanego,
- Możliwość wykorzystania jednego komunikatu w celu przedstawienia towarów dla przywozowej deklaracji skróconej i zgłoszenia celnego złożonego przed przedstawieniem towaru
- Obsługa czasowego składowania w ramach przedstawienia towarów,
- Możliwość przedstawienia towaru w urzędzie celnym innym niż urząd złożenia zgłoszenia – tzw. „odprawa scentralizowana w procedurze uproszczonej na terenie kraju",

Wdrożenie AIS zapewni zwiększenie poziomu automatyzacji w zakresie komunikowania się z innymi systemami administracji celnej:

- ZEFIR2 – wymiana informacji o dokonanych płatnościach i zabezpieczeniach,
- OSOZ2 – obciążanie i zwalnianie zabezpieczeń generalnych,

Zostaną wprowadzone:

- nowe interfejsy z innymi systemami administracji celnej:
  - NCTS2 – powiadamianie NCTS2 o planowanej kontroli towarów w procedurze uproszczonej
  - EMCS PL – weryfikacja danych dla potrzeb przemieszczania towarów z zawieszoną akcyzą (tzw. procedura 45)
- nowe interfejsy z systemami innych instytucji niż administracja celna – komunikacja z systemem Agencji Rynku Rolnego w zakresie pozwoleń AGRIM, co jednocześnie będzie stanowić podstawę do dalszych działań w ramach obszaru Single Window:

Funkcjonalności te zostaną uruchomione na nowej platformie programowej i sprzętowej dostarczanej w ramach Programu e-Cło, co powinno zapewnić większą dostępność systemu dla podmiotów gospodarczych i funkcjonariuszy celnych (mniejszą awaryjność).

Powyżej przedstawiono tylko niektóre różnice i dodatkowe funkcje AIS, ale w systemie zaimplementowane zostanie dużo innych, mniejszych i większych zmian na bazie dotychczasowych doświadczeń z systemem CELINA, które to zmiany niejednokrotnie nie były możliwe do realizacji w obecnym systemie importowym ze względu na jego ograniczenia techniczne.

Przetwarzanie zgłoszeń celnych/deklaracji obsługiwane jest dotychczas przez różne systemy. Utrzymywanie wielu różnorodnych rozwiązań architektonicznych i technologicznych podnosi łączne koszty ich utrzymania i rozwoju. Połączenie funkcjonalne i logiczne tych systemów nie jest z kolei możliwe bez ich znacznej przebudowy. W przypadkach starszych technologii, dalszy rozwój funkcjonalny i rozbudowa systemów nie są racjonalne, zarówno z punktu widzenia efektywności kosztowej, jak i możliwości zapewnienia wsparcia producenta.

Mam nadzieję, że przyjęty harmonogram obejmujący budowę i wdrożenie systemu AIS, pozwoli do grudnia 2013 r. zbudować system w nowej, scentralizowanej technologii, posadowionej w środowisku Programu e-Cło, a w kolejnych latach rozwijać go o nowe funkcjonalności, wynikające przede wszystkim z UCC.

Zespół Projektowy AIS

Co to jest System ZEFIR 2 i po co jest tworzony? Dla kogo to jest?

Zintegrowany System Poboru Należności i Rozrachunków z UE i Budżetem – ZEFIR 2 będzie jednym z systemów wchodzących w skład Systemu Informacyjnego Służby Celnej (SI SC). Został przewidziany do realizacji w ramach „Programu Elektroniczne Cło" finansowanego ze środków Unii Europejskiej przez Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR) oraz budżet państwa w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007-2013 „Dotacje na innowacje". System ZEFIR 2 będzie realizował założenia Programu e-Cło w obszarze poboru należności i rozliczeń z przedsiębiorcami z tytułu dochodów budżetowych realizowanych przez Służbę Celną oraz obsługę finansowo-księgową jednostek Służby Celnej w technologii scentralizowanej. System ZEFIR 2 w swoim zakresie będzie miał również pełną automatykę sprawozdawczości i analityki budżetowej. Będzie narzędziem informatycznym wspomagającym rozliczenia z budżetem Rzeczpospolitej Polskiej i Unii Europejskiej. System ZEFIR 2 będzie wykorzystywany przez wszystkie jednostki Służby Celnej oraz przez organy skarbowe w obszarze sprawozdawczości i planowania, a także Ministerstwo Finansów. W aspekcie interesów Skarbu Państwa System ZEFIR 2 będzie spełniał głównie cel fiskalny, jednakże uzyskane korzyści można rozpatrywać również w aspekcie podatnika.

Prace nad Projektem ZEFIR 2 rozpoczęły się z początkiem 2010 roku. Uchwałą Nr 7/2010 Rada Programu e-Cło powołała Radę i Kierownika Projektu ZEFIR 2. Od tego momentu ZEFIR 2 zaczął wiać ze zdwojoną siłą.

W kwietniu 2010 r. Rada Projektu zaakceptowała przygotowane przez Kierownika Projektu pierwsze dokumenty zarządcze: Założenia Projektu i Kartę Projektu. Następnie, na wniosek Kierownika Projektu Rada Projektu powołała Zespół Projektowy ZEFIR 2. W skład zespołu weszli nie tylko eksperci merytoryczni i techniczni z Izby Celnej w Krakowie, ale również z Ministerstwa Finansów i pozostałych izb celnych. Taki skład osobowy pozwala na uwzględnienie zróżnicowanej specyfiki poszczególnych jednostek organizacyjnych Służby Celnej.

Analitycy biznesowi ZEFIR 2 tworzą wymagania funkcjonalne

W czerwcu 2010 r. odbyło się spotkanie inauguracyjne, na którym Kierownik Projektu zaprezentował Zespołowi wizję Projektu ZEFIR 2, przedstawił Założenia i Kartę Projektu oraz omówił i przydzielił zadania związane z rozpoczęciem Pierwszego Etapu – Inicjacji Projektu. Rozpoczął się czas intensywnej pracy nad dokumentacją projektową.

Druga połowa 2010 r. to około dwudziestu spotkań Zespołu Projektowego zainicjowanych i prowadzonych przez Kierownika Projektu, głównie w Izbie Celnej w Krakowie. Każde spotkanie było podsumowaniem prac wykonywanych indywidualnie albo w podzespołach tematycznych oraz określeniem nowych zadań i terminu ich wykonania.

W pierwszej kolejności wytyczone zostały główne procesy biznesowe w obszarze poboru należności i rozrachunków z UE i budżetem pod kątem wymiany usług pomiędzy systemami oraz udostępniania repozytorium usług dla przedsiębiorców. Następnie przeprowadzono analizę środowiska i wymagań funkcjonalnych i pozafunkcjonalnych dla Systemu ZEFIR 2. Równocześnie trwały prace nad określeniem modelu danych dla realizacji sprawozdań finansowych w Systemie.

Równolegle odbywały się spotkania zawierające prezentacje systemów finansowo-księgowych z wykorzystaniem gotowej platformy typu ERP. Między innymi byliśmy z wizytą roboczą w siedzibie MPK w Krakowie oraz w Urzędzie Miasta Stołecznego Warszawy. Urząd Miasta Stołecznego Warszawy jest jedną z największych jednostek sektora publicznego (samorządowego), w którym udało się wdrożyć z sukcesem zintegrowany system informatyczny oparty na platformie ERP. W tej wizycie wzięli również udział członkowie Rady Projektu ZEFIR 2. Materiały z tych spotkań wykorzystane zostały do opracowania „Raportu zawierającego rekomendację wraz z uzasadnieniem dot. wykorzystania platformy typu ERP w Projekcie ZEFIR 2"

Na przełomie roku 2010/2011 wypracowane zostały pierwsze wersje następujących produktów:

- Analiza środowiska i wymagań dla Systemu ZEFIR 2;
- Dokument Inicjujący Projekt;
- Raport zawierający rekomendację wraz z uzasadnieniem dot. wykorzystania platformy typu ERP w Projekcie ZEFIR 2;
- Model koncepcyjny Systemu ZEFIR 2 (Projekt koncepcyjny Systemu ZEFIR 2).
- Powyższe produkty zostały zatwierdzone przez Radę Projektu ZEFIR 2 w marcu 2011 r.

Rok 2011 to kilkadziesiąt spotkań Zespołu Projektowego ZEFIR 2, część z nich odbyła się w trybie dwudniowych zjazdów, poza siedzibą Izby Celnej w Krakowie. Intensywne prace i „burza mózgów" trwały zazwyczaj do późnych godzin wieczornych. W tych twórczych spotkaniach, w zależności od zakresu tematycznego, uczestniczyli eksperci merytoryczni

i techniczni z różnych Izb Celnych i Ministerstwa Finansów, w niektórych gościliśmy Koordynatora Programu e-Cło oraz kolegów z INFRY czy Hermesa. Satysfakcja, wynikająca z osiąganych efektów motywowała nas do dalszej, ciężkiej pracy.

W trakcie prac nad dokumentacją Systemu ZEFIR 2 Kierownik Projektu ZEFIR 2 na bieżąco analizował postępy prac w pozostałych projektach, gdyż miało to bezpośredni wpływ na Systemu ZEFIR 2, a część dokumentów Projektów Infrastrukturalnych weszła w skład naszej dokumentacji przetargowej (np. dokumentacja techniczna architektury referencyjnej).

Z uwagi, iż System ZEFIR 2 jest jednym z komponentów SI SC i będzie współpracować z innymi komponentami Programu e-Cło członkowie Zespołu Projektowego brali udział w spotkaniach, w których omawiane były zagadnienia dotyczące wymagań techniczno- funkcjonalnych w obszarach Projektów realizowanych w ramach Programu e-Cło oraz powiązań między systemami w Programie.

ZEFIR 2 burza mózgów analityków biznesowych – powstają wymagania funkcjonalne

Kolejna burza mózgów – teraz pora na wymagania pozafunkcjonalne

Najbardziej pracowitym okresem było drugie półrocze 2011 r. Wtedy to, pod czujnym okiem Kierownika, Zespół Projektowy kompletował i „szlifował" ostatnie wersje dokumentacji przetargowej. Gotowe produkty zostały przedstawione zgodnie z procedurą do zaopiniowania przez Wydział Programu e-Cło, Departament Informatyki oraz Władzę Wdrażającą Programy Europejskie (WWPE).

W obszernej dokumentacji przetargowej (około 1400 stron) znalazły się wypracowane przez Zespół Projektowy ZEFIR 2 produkty:

- Specyfikacja Systemu ZEFIR 2;
- Opis przedmiotu zamówienia na zaprojektowanie, realizację, dostawę, instalację, wdrożenie i wsparcie utrzymania oraz rozwój Systemu ZEFIR 2;
- Specyfikacja Istotnych Warunków Zamówienia wraz z Istotnymi Postanowieniami Umowy.

W dniu 21.12.2012 r. nadeszła wreszcie chwila, na którą wszyscy czekali – na stronie Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej ogłoszone zostało postępowanie przetargowe na zaprojektowanie, realizację, dostawę, instalację, wdrożenie i wsparcie utrzymania oraz rozwój Systemu ZEFIR 2 – planowane otwarcie ofert 4 kwietnia 2012 r. Następny kamień milowy – podpisanie umowy z Wykonawcą. Trzymajcie za nas kciuki !!!

Co nowego daje? Czy zastąpi coś, co już jest? Czy będzie to nowa jakość? Jak to będzie działać? I kiedy zacznie?

System ZEFIR 2 zastąpi funkcjonujący aktualnie System ZEFIR. Nie będzie to jednak wprost przełożenie dotychczasowego systemu na nowy. Przyszły System przejmie nie tylko obowiązki obecnego, ale zapewni również nową jakość, realną dzisiaj do osiągnięcia, wynikającą m.in. z możliwości nowych technologii informatycznych, które nie istniały w czasach, gdy tworzone były podstawy Systemu ZEFIR.

Pierwsze założenia do obecnie funkcjonującego Systemu ZEFIR powstały w końcu lat dziewięćdziesiątych. Wdrożenie nastąpiło w roku 2000. W kolejnych latach Służba Celna przejmowała nowe zadania, w tym związane z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej, pobór i rozliczanie podatku akcyzowego, a kilka lat później również podatku od gier. Do Systemu dodawano nowe moduły, ale jego logika, powstała kilkanaście lat temu, pozostawała wciąż ta sama. Stąd ograniczenia w możliwościach modyfikacji oraz pojawiające się problemy z wydajnością. Funkcjonalnie obecny ZEFIR to kilka podsystemów. Główne aplikacje to Zefir – mający budowę modułową – w którym wykonywane są podstawowe czynności operacyjne oraz PowerCerv, stanowiący część finansowo-księgową, które pracują w środowisku rozproszonym (w każdej izbie celnej) w architekturze klient/serwer. Ich uzupełnieniem są podsystemy, m.in. MRDoS (Moduł Rejestracji Danych o Sprawozdaniach), INFOP (System Informowania Kontrahentów), InterDBStat (narzędzia analityczne oparte o kostki Olap) oraz niedawno zbudowany e-Zefir (Moduł Komunikacji Elektronicznej Systemu ZEFIR z Podatnikami). Do tego dochodzą interfejsy zapewniające wy-

mianę danych z innymi systemami np. połączenie z Systemem CELINA, które umożliwia automatyczne przekazywanie danych ze zgłoszeń celnych. Konstrukcja systemu w porównaniu do początków została znacznie rozbudowana i w dużej mierze z powodu nowych powiązań i połączeń stała się skomplikowana. Dlatego już jakiś czas temu nastąpiła konieczność zastąpienia ZEFIRA nowym systemem.

Czym projektowany system według przygotowanych wymagań będzie różnił się od obecnego? Zwrócimy uwagę tylko na kilka cech, patrząc na budowany system z różnych punktów widzenia. Mają go charakteryzować: elastyczność, znacznie rozbudowana oferta usług dla podatników oraz realizacja zadań tylko bezpośrednio związanych z obszarem poboru podatków i rozliczeń należności, a przeniesienie dodatkowych, które obecny system również wykonuje do innych komponentów realizowanych w ramach Programu e-Cło.

Tym razem narada z udziałem koordynatora i innych kierowników projektów dot. technicznej architektury referencyjnej

Przy opracowywaniu koncepcji zastosowane zostało podejście procesowe. Pierwsze prace miały na celu zidentyfikowanie głównych procesów biznesowych. Ich rezultatem było określenie sześciu głównych podobszarów biznesowych: poboru podatków, rejestrowania i rozliczania dokumentów wymiarowych, operacji finansowych, ewidencji magazynowych i środków trwałych, planowania i sprawozdawczości oraz podobszar procesów zarządczych. Kolejnym etapem było wypracowanie założeń jakie komponenty logiczne mogą objąć te podobszary. Ostatecznie wyróżniono dwa: tj. system klasy workflow (WFW) oraz system księgowy SK. Jedną z istotnych przesłanek było, aby projektowany system był elastyczny w zakresie zmian i modyfikacji. Oznacza to, że powinien posiadać możliwość modyfikacji przez parametryzację oraz możliwość utrzymania schematów księgowych i dokumentów przez liderów procesów. Jest to szczególnie istotne, biorąc pod uwagę częste zmiany przepisów prawa w tym obszarze powodujące konieczność zmian w systemie.

Dla podatników w Systemie ZEFIR 2 planowane jest znaczne rozbudowanie zakresu usług świadczonych elektronicznie. Już obecnie dostępne jest składanie drogą elektroniczną deklaracji podatku akcyzowego, deklaracji podatku od gier, informacji o opłacie paliwowej (moduł e-Zefir). Z drugiej strony kontrahenci mają możliwość otrzymywania pocztą elektroniczną, na podany przez nich adres e-mail, informacji o sposobie rozliczenia dokonanej wpłaty oraz comiesięcznej wiadomości o stanie zadłużenia (system INFOP). Według założeń w przyszłym systemie zwiększona zostanie ilość rodzajów dokumentów, możliwych do złożenia drogą elektroniczną. Będą to dodatkowo m.in.: dokumenty towarzyszące deklaracjom oraz związane ze zgłoszeniami celnymi.. Przewidywane jest również udostępnienie kontrahentom nowych kanałów dostępu do samodzielnego sprawdzania salda w zakresie rozliczenia należności celnych i podatkowych.

Pewne usługi dostarczane obecnie zostaną przejęte przez inne systemy Programu e-Cło. Podział zadań ma zapobiec powielaniu tych samych funkcji przez różne systemy. Ma również sprzyjać jakości utrzymania Systemu ZEFIR 2 zgodnie z jego przeznaczeniem zwłaszcza, że stale rośnie ilość rodzajów należności, które obsługuje Służba Celna i przybywa zadań w tym obszarze. Kanały komunikacji elektronicznej – teraz obsługiwane przez e-Zefir – będą w przyszłości udostępniane przez Portal ECIP/SEAP. Tu również powinna być zapewniona możliwość sprawdzenia złożenia dokumentów elektronicznych, pobrania potwierdzenia czy też wysłania zapytania o saldo. W zakresie sprawozdawczości przewidywane jest, że część zadań będzie obsłużona przez SHD ARI@DNA. W Systemie ZEFIR 2 pozostanie tylko obsługa raportów operacyjnych oraz sprawozdań budżetowych i finansowych. Nie zaplanowano również wdrożenia narzędzi do analizy danych (obecnie InterDBStat), ponieważ przynależą one do hurtowni danych. System ZEFIR 2 będzie współpracował i w pewien sposób będzie również zależny od innych systemów, w szczególności: SZPROT, CELINA/AIS, PDR, OSOZ 2, HERMES2, ISZTAR 4, PKI.

Integracja będzie realizowana przez mechanizmy integracji funkcjonalnej, opartej o koncepcje usług rozproszonych SOA. SOA – Service-Oriented Architecture czyli architektura (informatyczna) zorientowana na usługi - jest to paradygmat budowania systemów informatycznych, w którym podstawową jednostką architektoniczną jest usługa w sensie biznesowym (nie informatycznym). Usługą w sensie SOA jest na przykład udostępnienie danych kontrahenta o określonym identyfikatorze (usługa biznesowa), a nie wykonanie back'up (usługa informatyczna). Jest to nowy sposób patrzenia na systemy informatyczne – sposób widzenia biznesu, a nie z punktu działań związanych z technologiami IT. Zaletą tak budowanych systemów jest lepsze dopasowanie do potrzeb użytkowników i biznesu.

W Systemie ZEFIR 2 wykorzystane będą też mechanizmy integracji za pomocą ETL (ang. Extract, Transform and Load) – na-

rzędzia wspomagające proces pozyskania danych dla baz danych, szczególnie dla hurtowni danych. Zadaniem narzędzi ETL jest: pozyskanie danych ze źródeł zewnętrznych, przekształcenie danych, załadowanie danych do bazy danych (zazwyczaj będącej hurtownią danych). Narzędzia ETL będą wykorzystywane do integracji Systemu ZEFIR 2 z hurtownią danych SHD ARI@DNA.

Taka technologia zapewni także usunięcie problemów, jakie stały się udziałem Systemu ZEFIR: znaczne zasoby niezbędne do jego utrzymania, niewykorzystywanie dostępnych obecnie możliwości komunikacyjnych, trudności w administrowaniu Systemem i jego częste przeciążenie.

Zgodnie z założonym harmonogramem wdrożenie pilotażowe Systemu ZEFIR 2 zostało przewidziane na czerwiec 2013 r., a wdrożenie produkcyjne we wszystkich jednostkach Służby Celnej oraz w obszarze sprawozdawczości i planowania również w jednostkach skarbowych planowane jest na grudzień 2013 r.

Zespół Projektowy ZEFIR 2

Po co nam NCTS2?

projekt.ncts2 program.e_Clo

Projekt NCTS2 ma na celu zastąpienie obecnie działającego, wyeksploatowanego technologicznie, systemu NCTS nowym systemem NCTS2, który przejmie wszystkie funkcje systemu obecnego. Projekt obejmuje zaprojektowanie, wdrożenie i uruchomienie operacyjne systemu NCTS2 w wersji pilotowej, a następnie jego rozszerzenie geograficzne na obszar kraju, tj. uruchomienie we wszystkich jednostkach operacyjnych służby celnej nadzorujących obrót towarowy. Wdrożenie NCTS2 w urzędach i oddziałach będzie poprzedzone szkoleniami funkcjonariuszy obsługujących system oraz szkoleniami dla przedsiębiorców, dla których użytkowanie systemu tranzytowego jest obowiązkiem prawnym.

Budowa systemu NCTS2 wynika z następujących przesłanek:

- W obszarze funkcjonalnym: z konieczności dostosowania obecnego systemu NCTS do rozwiązania polegającego na grupowaniu i optymalizacji usług, wypracowanego dla SI SC w ramach Programu e-Cło oraz poprawienia jakości i warunków pracy funkcjonariuszy obsługujących system. Zgodnie z tą koncepcją NCTS2 zachowa wszystkie funkcje biznesowe obecnego systemu tranzytowego, Konwencji TIR oraz innych uregulowań KE. Zintegruje w sobie także wszystkie dotychczasowe modernizacje i aktualizacje wymuszane przez zmiany prawa i inicjatywy KE w obszarze tranzytu.
- W obszarze technicznym: z konieczności dostosowania systemu kontroli tranzytu do architektury i technologii wypracowanych i przyjętych w Programie e-Cło jako standardy dla Systemu Informacyjnego Polskiej Służby Celnej.

NCTS2 zostanie wdrożony w czterech środowiskach (testowym, produkcyjnym, szkoleniowym, deweloperskim) z zachowaniem wszystkich funkcji biznesowych obecnego systemu oraz parametrów dostępności i szybkości transakcyjnej określonymi przez Komisję Europejską w dokumentach referencyjnych. System będzie miał architekturę scentralizowaną i zostanie posadowiony na platformie sprzętowo-programowej dostarczanej w ramach projektu INFRA w Centrum Przetwarzania Danych Ministerstwa Finansów w Radomiu.

Skąd wziął się NCTS?

NCTS jest systemem ogólnoeuropejskim i funkcjonuje we wszystkich państwach członkowskich UE oraz krajach EFTA. Nadrzędnym celem jego wdrożenia było ujednolicenie i usprawnienie przepływu towarów po obszarze UE z jednoczesnym zapewnieniem nadzoru nad przemieszczanymi towarami. Posiadanie sprawnie operacyjnego systemu stało się warunkiem przyjęcia do UE i utworzenia unii celnej między Polską a pozostałymi państwami członkowskimi. W 2004, Polska wykorzystała przy realizacji NCTS zestaw standardowych aplikacji MCC/ECN, opracowanych na zlecenie DG Taxud przy KE i udostępnionych państwom członkowskim bezpłatnie. Od czasu wdrożenia, system był wielokrotnie aktualizowany, oraz uzupełniany i rozszerzany o dodatkowe funkcjonalności wynikające ze zmian legislacyjnych i funkcjonalnych uzgadnianych między Komisją (DG Taxud) a państwami członkowskimi. Ostatecznie w połowie 2008 r. KE podjęła decyzję o zaprzestaniu dalszego wspierania i rozwijania NCTS. Pełna odpowiedzialność za jego utrzymanie operacyjne i rozwój przejęły państwa członkowskie.

Co robi NCTS i dla kogo jest przeznaczony?

System NCTS dedykowany jest do obsługi wspólnej/wspólnotowej procedury tranzytowej realizowanej na podstawie Konwencji o Wspólnej Procedurze Tranzytowej (WPT), Wspólnotowego Kodeksu Celnego (WKC) i przepisów wykonawczych do WKC oraz Konwencji TIR. Dane dotyczące operacji tranzytowych przekazywane są pomiędzy urzędami celnymi w krajach UE i krajach EFTA oraz pomiędzy urzędami celnymi a przedsiębiorcami za pośrednictwem komunikatów elektronicznych o ścisłe określonej strukturze. Pełna lista komunikatów wymie-

nianych w systemie NCTS oraz ich zawartość określona jest w specjalistycznej dokumentacji opracowanej w DG Taxud. Komunikaty przesyłane są w czasie rzeczywistym, tj. w chwili wykonywania czynności związanych z obrotem towarowym, co umożliwia zarówno funkcjonariuszom jak i przedsiębiorcom natychmiastowy dostęp do informacji o przebiegu operacji tranzytowej na każdym etapie jej realizacji po wprowadzeniu do systemu unikalnego numeru ewidencyjnego operacji tranzytowej MRN.

Zakres projektu NCTS2

Projekt NCTS2 obejmuje:

- analizę funkcjonalną tj.: szczegółowe wypracowanie zakresu funkcjonalnego systemu NCTS2, właściwego z punktu widzenia usług, jakie będą dostarczane przez wszystkie komponenty Systemu Informacyjnego Służby Celnej tak, aby nie występowało powielanie funkcji, które będą realizowane przez te komponenty. Zakres funkcji realizowanych przez NCTS2 zawarty jest w dokumentacji opracowanej przez DG Taxud;
- wypracowanie Projektu Infrastruktury Technicznej NCTS2 w oparciu o analizę architektury technicznej SISC pod kątem potrzeb NCTS2 i z tej perspektywy określenie wymagań dla platformy sprzętowo-programowej, oraz systemów infrastrukturalnych;
- budowę systemu tj.: wytworzenie, instalację oraz testowanie aplikacji NCTS2 spełniającej/cych wypracowane w toku wyżej opisanych analiz wymagania zarówno pod względem funkcjonalnym jak i technicznym, przy uwzględnieniu podziału dostaw między projekty biznesowe i infrastrukturalne wypracowanego w Programie e-Cło;
- opracowanie procedur i mechanizmów zastąpienia użytkowanego systemu NCTS nowym systemem NCTS2 z zachowaniem trwałości i bezpieczeństwa danych oraz ciągłości obsługi procedury tranzytu;
- wdrożenie systemu NCTS2 tj.: przeprowadzenie kampanii informacyjnej, szkolenie użytkowników systemu po stronie Służby Celnej oraz przeprowadzenie procesu zastąpienia użytkowanego systemu NCTS nowym systemem NCTS2.

Projekt nie obejmuje zakupu infrastruktury teleinformatycznej i dostaw usług infrastrukturalnych, Te elementy przyszłego systemu NCTS zostaną dostarczone w ramach projektu INFRA.

Ponadto, aby zapewnić kompleksową obsługę zgłoszeń celnych NCTS2 zostanie wprzęgnięty w obieg informacji SI SC, zgodnie z koncepcją Programu e-Cło, i będzie współpracował z następującymi systemami polskiej Służby Celnej:

1. W obszarze krajowym:
   - ECIP/SEAP – pobranie komunikatu od podmiotu, przekazanie komunikatu do podmiotu, uwierzytelnianie użytkowników z obszaru zewnętrznego
   - OSOZ2 – obsługa gwarancji,
   - ZISAR – analiza ryzyka,
   - PDR PL/EU – weryfikacja danych referencyjnych,
   - ISZTAR4 – walidacja kodu CN,
   - HERMES2 – pobranie informacji o użytkownikach i ich uprawnieniach w SISC,
   - PKI – autentykacja użytkownika SISC, podpisanie komunikatu,
   - MCA – komunikacja pomiędzy SISC a obszarem zewnętrznym
   - ARIADNA2 - hurtownia danych,
   - HELP DESK – wsparcie dla użytkowników SISC,
   - AIS – system obsługi zgłoszeń celnych w ramach procedury dopuszczenia do obrotu
   - AES – system obsługi zgłoszeń celnych w ramach procedury eksportu
2. Obszar międzynarodowy:
   - CCN/CSI – komunikacja z obszarem międzynarodowym,
   - CS/RD – dane referencyjne wspólne dla obszaru międzynarodowego,
   - CS/MIS – publikacja informacji o niedostępności systemu,
   - SPEED – komunikacja z krajami trzecimi (poza UE)
   - EOS (EORI) – weryfikacja danych o podmiotach,
   - Baza SafeTIR – weryfikacja informacji o karnetach zastrzeżonych.

Wersja pilotowa NCTS2 zostanie uruchomiona produkcyjnie w ograniczonej, wytypowanej licznie placówek celnych do dnia 28.02.2014 r, tj., a następnie system będzie wdrożony produkcyjnie w pozostałych lokalizacjach celnych. Rozszerzenie geograficzne systemu na wszystkie pozostałe krajowe placówki celne obsługujące operacje tranzytowe ma zostać planowo zakończone do 31.10.2014 r.

W chwili powstawania tego artykułu zespół projektowy jest bliski ukończenia Opisu Przedmiotu Zamówienia, który uwzględnia mechanizmy współpracy z systemami, z którymi NCTS będzie wymieniał dane jako komponent SISC. Rozpoczęcie postępowania przetargowego uzależnione jest od zakończenia uzgodnień między projektowych co do zakresu wymagań i usług, jakie inne systemy muszą świadczyć na rzecz NCTS2. System NCTS2 będzie przygotowany do wymiany informacji i usług z innymi systemami biznesowymi, niezależnie od ewentualnych opóźnień w ich wdrożeniu.

Sławomir Krawiec
Kierownik Projektu NCTS2
Izba Celna w Łodzi

Po co Służbie Celnej Zintegrowany System Obsługi Zabezpieczeń?

Co to jest System OSOZ 2 i po co jest tworzony?

System OSOZ 2 to Zintegrowany System Obsługi Zabezpieczeń powstający w ramach Programu e-Cło. System będzie obsługiwał wszystkie typy zabezpieczeń oferując Systemom krajowym, Systemom tranzytowym Państw członkowskich UE (NTA) oraz podmiotom dokonywanie różnych operacji na zabezpieczeniach takich jak:

- Obciążenie salda zabezpieczenia,
- Wycofanie obciążenia salda zabezpieczenia,
- Zwolnienie salda zabezpieczenia,
- Wycofanie zwolnienia salda zabezpieczenia,
- Sprawdzenie zabezpieczenia,
- Kredytowanie kwoty referencyjnej zabezpieczenia,
- Blokowanie operacji związanych z dokumentem obciążającym zabezpieczenie,
- Wycofanie blokowania operacji związanych z dokumentem obciążającym zabezpieczenie,

Dla kogo to jest?

Z Systemu OSOZ 2 będą korzystać Systemy Informatyczne Służby Celnej, takie jak: ZEFIR 2, AIS, EMCS, NCTS, aplikacje tranzytowe Państw członkowskich UE obsługujące zabezpieczenia tranzytowe oraz podmioty zewnętrzne. Przewiduje się, że systemy SISC będą komunikować się z Systemem OSOZ 2 za pośrednictwem interfejsu niewizualnego, NTA będą się komunikować z Systemem OSOZ 2 poprzez wspólnotową sieć CCN/CSI, natomiast dla podmiotów przewidziano specjalny portal ECIP/SEAP za pośrednictwem którego otrzymają dostęp do swoich zabezpieczeń. Dla podmiotów, które posiadają własne systemy obsługi celnej przewidziano również możliwość komunikacji z wykorzystaniem interfejsu niewizualnego.

Co nowego daje? Czy zastąpi coś, co już jest? Czy będzie to nowa jakość?

System OSOZ 2 zastąpi swojego starszego brata System OSOZ. System OSOZ 2 będzie posiadał wszystkie funkcjonalności Systemu OSOZ. Dodatkowo będzie posiadał możliwość rejestracji zabezpieczeń, obsługi NTA oraz uproszczony zostanie sposób komunikacji podmiotów z Systemem. Wykorzystując doświadczenia nabyte podczas eksploatacji Systemu OSOZ, dla Systemów SISC udostępnione zostaną dodatkowe funkcjonalności takie jak blokowanie dokonania operacji na zabezpieczeniu lub różne sposoby dokonania obciążenia. Wszystko to ma zapewnić bardziej wydajną pracę z zabezpieczeniami w środowisku systemów celnych. Dla podmiotów System OSOZ 2 udostępni możliwość włączenia opcji tzw. „powiadomień", które droga elektroniczną będą informowały kontrahenta o obniżeniu salda zabezpieczenia poniżej określonej kwoty, kończącym się terminie ważności zabezpieczenia czy terminie zapłaty.

Jak to będzie działać? I kiedy zacznie?

System OSOZ 2 nastawiony będzie na świadczenie usług gdzie podstawowym trybem komunikacji będzie WebService. Komunikacja użytkowników będzie realizowana poprzez przeglądarkę internetową, co ma znacząco ułatwić jego obsługę. Systemy SISC będą komunikowały się za pośrednictwem wydajnego interfejsu niewizualnego zapewniającego obsługę ponad 20 tys. komunikatów dziennie. Podmiotom dostęp do Systemu OSOZ 2 zapewni portal gdzie każdy użytkownik będzie posiadał dostęp do swoich zabezpieczeń oraz funkcjonalności związanych z ich obsługą. Dla podmiotów posiadających swoje własne systemy, System OSOZ 2 umożliwi integrację, która będzie oferować wszystkie funkcjonalności dostępne na portalu. Zgodnie z harmonogramem uruchomienie Systemu OSOZ 2 planowane jest w dniu 31.12.2013 r.

Zespół Projektowy OSOZ 2

CO TO JEST SYSTEM EMCS PL

System Przemieszczania oraz Nadzoru Wyrobów Akcyzowych EMCS PL (Excise Movement and Control System) wykorzystywany jest do przemieszczania wyrobów akcyzowych (wyrobów energetycznych, napojów alkoholowych, wyrobów tytoniowych) w procedurze zawieszenia poboru akcyzy (bez zapłaconego podatku akcyzowego). System EMCS PL używany jest do przemieszczania wyrobów akcyzowych zarówno **w obrocie krajowym jak i wewnątrzwspólnotowym (od/do podmiotów znajdujących się w innych państwach członkowskich Unii Europejskiej lub z przeznaczeniem na eksport) zaś jego stosowanie od 1 stycznia 2012 r. jest obowiązkowe dla wszystkich podmiotów.**

W systemie tym elektroniczny dokument e-AD zastępuje papierowy administracyjny dokument towarzyszący (ADT), który dołączany był do każdej przesyłki wyrobów akcyzowych w procedurze zawieszenia poboru akcyzy.

System realizowany był w dwóch etapach. Pierwszy etap zrealizowany do dnia 1 stycznia 2011 r. pozwolił na obsługę głównych funkcjonalności związanych m.in. z wysyłaniem e-AD, jego anulowaniem, otrzymaniem raportu odbioru czy zmianą miejsca przeznaczenia wyrobów zaś drugi - do 1 stycznia 2012 r. wprowadził wszystkie pozostałe funkcjonalności przewidziane przez specyfikację unijną wraz ze współpracą administracyjną oraz stworzeniem interfejsu z systemem eksportowym oraz obsługą ubytków normatywnych.

UŻYTKOWNICY SYSTEMU

Użytkownikami Systemu są:

1. Składy podatkowe, zarejestrowani odbiorcy i zarejestrowani wysyłający
2. Organizacje międzynarodowe, przedstawicielstwa dyplomatyczne
3. Organy podatkowe (także posiadają mobilny dostęp do systemu)

- czyli wszyscy, którzy dokonują lub nadzorują przemieszczenia wyrobów akcyzowych w procedurze zawieszenia poboru akcyzy, zarówno w obrocie krajowym jak i wewnątrzwspólnotowym.

W chwili obecnej zarejestrowanych jest ok. 1 400 podmiotów korzystających z EMCS PL natomiast wewnątrz administracji jest ok. 2 500 użytkowników. W Systemie dokonywanych jest miesięcznie ok. 25 tys. przemieszczeń wyrobów akcyzowych zaś ilość wszystkich komunikatów obsługiwanych miesięcznie przez EMCS PL kształtuje się na poziomie 151 tys.

DOSTĘP DO SYSTEMU EMCS PL

Podmioty mogą komunikować się z systemem EMCS PL na dwa sposoby:

- poprzez niewizualny interfejs tzw. webservice,.
- poprzez pocztę elektroniczną.

W obu przypadkach podmioty zobligowane są do użycia podpisu elektronicznego wybierając:

1. *Bezpieczny podpis elektroniczny, weryfikowany przy pomocy ważnego certyfikatu kwalifikowanego albo*
2. *Ważny klucz do bezpiecznej transmisji danych.*

W przypadku gdy dany podmiot komunikuje się z systemem za pośrednictwem poczty elektronicznej, do tworzenia komunikatów używa tzw. generatora komunikatów. Generator to darmowe narzędzie, stworzone w ramach projektu EMCS PL, które dostepne jest zarówno w wersji online jak i offline.

WSPÓŁPRACA Z INNYMI SYSTEMAMI

System EMCS PL współpracuje z funkcjonującymi oraz rozwijanymi w ramach programu „e-Cło" komponentami m.in.

- OSOZ – obciążenie oraz zwolnienie zabezpieczenia akcyzowego,
- ECS- sprawdzanie zgodności informacji zawartej w zgłoszeniu wywozowym z danymi zawartymi w e-AD oraz przy potwierdzaniu wyprowadzenia wyrobów poza terytorium UE,
- SEED – weryfikacja wysyłającego i odbiorcy wyrobów akcyzowych,
- InterDBECS – przeprowadzanie analizy ryzyka przemieszczeń wyrobów akcyzowych i typowanie przesyłek do kontroli.

Dodatkowo w ramach projektu zrealizowany został moduł komunikacyjny z domeną wspólnotową, który ma służyć do komunikacji z bramką CCN/CSI również innym systemom programu „e-Cło".

ZALETY SYSTEMU

1. Uproszczenie przemieszczania wyrobów objętych procedurą zawieszenia poboru akcyzy dzięki zastosowaniu elektronicznego administracyjnego dokumentu towarzyszącego i rezygnacji ze stosowania dokumentów papierowych (w tym ręcznego wypełniania administracyjnego dokumentu towarzyszącego, jego archiwizowania itp.);
2. Możliwość szybszego zwolnienia zabezpieczenia akcyzowego dzięki niezwłocznemu potwierdzeniu zakończenia przemieszczania wyrobów;
3. Możliwość automatycznego sprawdzenia kontrahentów, do których wysyłane są wyroby przed dokonaniem wysyłki wyrobów (poprzez bazę SEED);

Ważne: Od dnia uruchomienia systemu nie zanotowano awarii skutkującej koniecznością uruchomienia procedury awaryjnej dla wszystkich podmiotów – dostępność systemu wynosi 99,7%

INNE

Wskazać należy, iż przed wdrożeniem systemu odbyły się spotkania z podmiotami celem poinformowania o wejściu w życie systemu EMCS. Ponadto, na etapie tworzenia systemu, na bieżąco wymieniane były z jego przyszłymi użytkownikami uwagi na temat działania sytemu, opiniowane były dokumenty, tak aby był on przyjazny w obsłudze dla przedsiębiorców. Dodatkowo, odbyły się też szkolenia dla organów podatkowych będących użytkownikami tego systemu.

Ponadto, w ramach każdej izby celnej, działają lokalni koordynatorzy systemu EMCS PL, którzy służą wsparciem dla użytkowników tego systemu wewnątrz administracji oraz dla podmiotów działających, we właściwości miejscowej danej izby celnej.

Dodatkowo, powołana została przy Izbie Celnej w Łodzi komórka wsparcia tzw. Help Desk EMCS PL.

Szczegółowe informacje na temat systemu EMCS PL zawarte są na stronie internetowej: http://www.mf.gov.pl/dokument.php?const=3&dzial=333&id=65129

Monika Jurkowska
po. Naczelnika Wydziału Komunikacji Elektronicznej
i Rozwoju Elementów Ekologicznych
Ministerstwo Finansów

HERMES2 – czyli zintegrowany i jednolity system zarządzania zasobami ludzkimi

Projekt HERMES2 – wdrożenie jednolitego i zintegrowanego systemu zarządzania zasobami ludzkimi w Służbie Celnej HERMES2. Projekt jest drugim w historii Służby Celnej przedsięwzięciem mającym na celu wdrożenie w naszej organizacji jednolitego i zintegrowanego systemu zarządzającego zasobami ludzkimi, czyli mówiąc w uproszczeniu systemu kadrowo-płacowego. Potrzeba wprowadzenia tego rozwiązania została pierwszy raz zauważona ponad dziesięć lat temu. Już wtedy uzmysłowiono sobie, że użytkowane różnorodne i archaiczne systemy muszą być zastąpione jednym jednolitym i zintegrowanym systemem. Niestety likwidacja GUC przekreśliła to śmiałe i bardzo zaawansowane już wtedy przedsięwzięcie. A problem wielu niezintegrowanych i często archaicznych systemów kadrowo-płacowych niestety do dzisiaj nie został jeszcze rozwiązany.

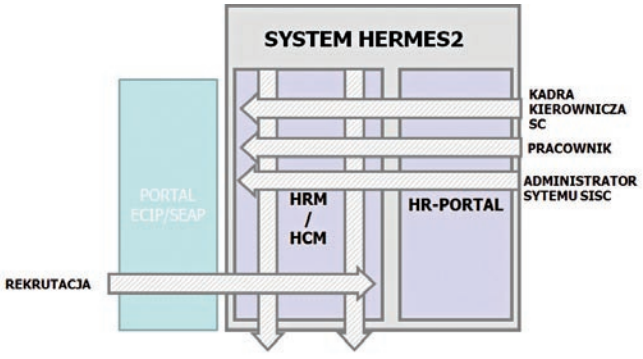
Dopiero okresie ostatnich lat dzięki dwóm ważnym inicjatywom tj. Strategii Służby Celnej 2015+ oraz Projekcie Program e-Cło udało się powrócić do inicjatywy budowy i wdrożenia nowoczesnego systemu zarządzania zasobami ludzkimi w Służbie Celnej. W obu tych inicjatywach projekt HERMES2 spełnia bardzo ważną rolę – systemu wspierającego uzyskanie istotnych korzyści. Projekt HERMES2 obok projektu SZPADA i ARI@DNA2 jest projektem wewnętrznym mającym min. na celu budowę w Służbie Celnej nowoczesnego systemu informacyjnego i zapewnienie jej odpowiedniej konkurencyjności w wykonywaniu zadań w ramach gospodarki narodowej oraz unijnej przestrzeni gospodarczej poprzez usprawnienie zarządzania organizacją i jej zasobami w tym kapitałem ludzkim.

Obecny Projekt wdrożenia jednolitego systemu uwzględnił olbrzymi postęp jaki dokonał się w ciągi ostatnich dziesięciu lat na rynku tego typu rozwiązań. W przypadku rozpatrywanego w naszym Projekcie systemu – pojęcie „system kadrowo-płacowy" jest daleko idącym uproszczeniem, ponieważ staramy się w projekcie wypełnić dwa podstawowe cele tj.:

- **Cel podstawowy** – wypełnienie obowiązków, które leżą na pracodawcy w związku z nałożonymi na niego przez przepisy prawa wymogami (proces – prowadzenie dokumentacji kadrowo-płacowej).
- **Cel rozszerzony** – zbudowanie systemu wspomagania zarządzania zasobami ludzkimi na każdym jego poziomie oraz związanego z tym systemu komunikacji wewnątrz całej naszej organizacji.

Pierwszy cel będzie osiągnięty poprzez komponent systemu o roboczej nazwie system HRM/HCM. Będzie to praktycznie zastąpienie obecnie bardzo różnorodnych i często archaicznych używanych w Izbach programów kadrowo-płacowych jednolitym i scentralizowanym systemem.

Drugi cel osiągniemy poprzez wdrożenia komponentu o nazwie Portal HR oraz rozbudowę systemu HRM/HCM o funkcjonalności związane z zarządzaniem kompetencjami oraz szkoleniem, czyli moduł mający wspomagać rozwój kapitału ludzkiego i ścieżki kariery zawodowej.

O ile realizacja pierwszego komponentu nie wzbudzi wśród ogółu funkcjonariuszy/pracowników S.C. (w tym i mnie osobiście – oczywiście jako funkcjonariusza a nie Kierownika projektu) szczególnego zainteresowania, o tyle komponent drugi czyli Portal HR na pewno będzie budził dużo emocji, ponieważ on trafi, że tak powiem „pod strzechy" czyli do nas wszystkich! Zakładana funkcjonalność obejmie bowiem tzw. samoobsługę pracowniczą i kierowniczą. Praktycznie chcemy, aby za pomocą tego modułu można było załatwić wszystko, co leży w obszarze formalnego zarządzania zasobami ludzkimi na styku pracownik – kadry, płace, pracownik – kierownik, kierownik – kadry, płace. W związku z powyższym pracownik będzie mógł załatwić lub samodzielnie wygenerować wszelkiego rodzaju formularze, druki, wnioski (np. urlopowe, delegacje, szkolenia), rozliczyć delegacje, zmienić dane, uzyskać informacje o zarobkach itp. Oprócz usług skierowanych do pracowników i ich przełożonych system zapewni także wsparcie w zarządzaniu uprawnieniami, skupiając w jednym miejscu sprawy związane z dostępem do nowo budowanych systemów. Wpłynie to także na zautomatyzowanie i uproszczenie spraw związanych z dostępem do zasobów SISC (Systemu Informatycznego Służby Celnej).

Oprócz korzyści związanych z nowoczesnym podejściem do spraw związanych z komunikacją i spełnieniem wymogów prawa, Projekt dostał także zadanie związane z dostarczeniem nowoczesnego narzędzia do zarządzania organizacją oraz budową i rozwojem kapitału ludzkiego. System udostępni w tym zakresie szereg narzędzi ułatwiających i umożliwiających dobór odpowiednich środków i zasobów do zarządzania zmianą w organizacji, oraz zapewnieniem narzędzi do zarządzania rozwojem kompetencji kapitału ludzkiego, określenia profili kompetencyjnych, a także ścieżek kariery i rozwoju grup i pojedynczych pracowników. Centralny i zintegrowany system zapewni także najwyższemu kierownictwu S.C. wszelkich niezbędnych danych analitycznych w czasie rzeczywistym, bez konieczności pracochłonnego i czasochłonnego procesu zapytań w formie tradycyjnym oraz zbierania i scalania często wymagających jesz-

cze wyjaśnień odpowiedzi. Udostępnienie jednolitych i zintegrowanych danych w hurtowni danych budowanych w ramach projektu ARI@DNA w połączniu z danymi z innych obszarów i systemów pozwoli na zarządzanie naszą organizacją w oparciu pełne i rzeczywiste informacje.

Sformułowanie odpowiednich wymagań i dokumentacji wymagało od Zespołu, którym mam zaszczyt kierować już praktycznie od dwóch lat, wiele wysiłku i pokonania wielu przeszkód i problemów wynikających w także w dużej mierze z konieczności powiązania realizacji tego projektu z innymi projektami Programu e-Cło. Zespołowi powierzono wdrożenie jednolitego systemu, więc w skład Zespołu weszli przedstawiciele Izb Celnych z Wrocławia, Białegostoku, Szczecina, Gdyni, Olsztyna i Przemyśla oraz Departamentu Służby Celnej. Właścicielem obszaru Projektu i jednocześnie Przewodniczącym Rady jest Pan Grzegorz Smogorzewski Dyrektor Departamentu SC. Obecnie Projekt jest w fazie Inicjowania Projektu i realizacji wyboru Wykonawcy w postępowaniu nieograniczonym. W Zespole trwają obecnie prace przygotowawcze do współpracy z Wykonawcą przy realizacji projektu oraz pilota i wdrożenia ogólnopolskiego. Zakończenie wdrożenia ogólnopolskiego systemu planowane jest na koniec 2013 roku.

Jedno ze spotkań członków projektu HERMES2

Bardziej zainteresowanym polecam przestudiowanie naszej dokumentacji dostępnej pod adresem http://www.icwroclaw.pl/start.php?action=c01 .

Grzegorz Mączyński
Kierownik Projektu HERMES2
Izba Celna we Wrocławiu

Projekt SZPROT

W ostatnich latach można zaobserwować znaczny rozwój technologii informatycznych, które na szeroką skalę znalazły zastosowanie we wspomaganiu działalności prowadzonych przez przedsiębiorców. Komputer stanowi obecnie podstawowe narzędzie pracy, a wykorzystywanie komunikacji elektronicznej pozwala na zwiększenie jej efektywności, zaoszczędzenie czasu oraz zmniejszenie kosztów. Ponieważ wśród priorytetów S.C., oprócz zapewnienia ochrony i bezpieczeństwa obszaru celnego Unii Europejskiej, należy wymienić także zrozumienie i otwartość na potrzeby społeczeństwa, bardzo ważne jest dostosowanie jakości usług świadczonych przez S.C. do jego oczekiwań, adekwatnie do możliwości stosowania nowoczesnych rozwiązań informatycznych. Mając na uwadze konieczność zapewnienia skutecznej, szybkiej i bezpiecznej komunikacji pomiędzy podmiotami a administracją celną, w ramach Programu e-Cło, realizowany jest Projekt SZPROT, który ma na celu wprowadzenie systemu teleinformatycznego opartego na technikach elektronicznego przetwarzania danych.

System Zintegrowanej Rejestracji Przedsiębiorców SZPROT obejmie swym zakresem:

- Rejestrowanie i udostępnianie wszelkich danych rejestrowych wszystkich podmiotów w obszarze właściwości S.C. Udostępnianie dotyczyć będzie systemów informatycznych SI S.C. oraz Unii Europejskiej (EOS i Customs Decisions zgodnie z obowiązującym stanem prawnym).
- Elektroniczne wspomaganie składania i rozpatrywania wniosków dotyczących działalności podmiotów w obszarze właściwości Służby Celnej. Zarejestrowany podmiot będzie miał możliwość przeglądania swoich danych, a udostępnione elektroniczne formularze wniosków pozwolą na ich automatyczne wypełnianie.
- Elektroniczne wspomaganie wydawania rozstrzygnięć w postępowaniu audytowym i monitorowania sposobu wykorzystywania przez podmioty wydanych zezwoleń.
- Rejestrowanie i udostępnianie danych rejestrowych osób fizycznych dokonujących czynności w imieniu i na rzecz podmiotów prowadzących działalność w obszarze właściwości S.C.

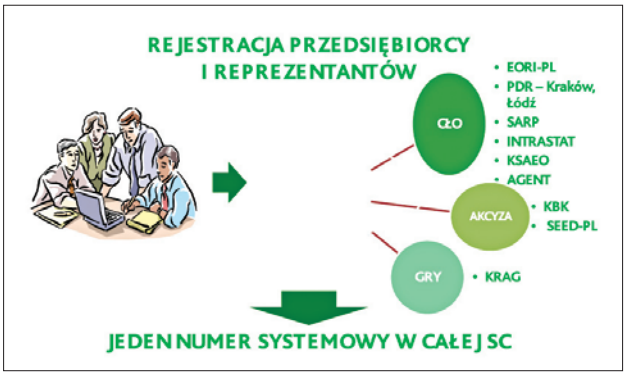
Aktualnie wykorzystywane systemy i brak wspólnej bazy podmiotów powoduje konieczność wielokrotnej ich rejestracji w różnych systemach obsługujących poszczególne procesy biznesowe, co znacząco wpływa na jakość i spójność przechowywanych danych.

Tabela 1. Aktualnie użytkowane przez S.C. systemy/aplikacje objęte zakresem SZPROT i przyszłą migracją danych.

Id	Nazwa systemu /aplikacji	Umiejscowienie
1	EORI-PL / SZPROT1	IC Kraków
2	PDR	IC Kraków
3	Celina-Administracja	IC Kraków
4	PDR w NCTS	IC Łódź
5	KBK	IC Kraków
6	KRAG	IC Rzepin

Id	Nazwa systemu /aplikacji	Umiejscowienie
7	SEED-PL	IC Białystok
8	SARP	IC Rzepin
9	KSAEO	IC Wrocław
10	AGENT	IC Rzepin
11	EBTI PL	IC Rzepin

Rysunek 1. Uproszczone, graficzne przedstawienie zakresu biznesowego Projektu SZPROT - modułu rejestru i bazy danych podmiotów i reprezentantów.

Jednocześnie w chwili obecnej brak jest w S.C. systemu obsługującego proces przyjmowania wniosków i wydawania decyzji. Wdrożenie systemu SZPROT znacznie ułatwi podmiotom dokonywanie formalności celnych, a także usprawni funkcjonowanie S.C. Pozwoli na zredukowanie środków przeznaczonych obecnie na papierową obsługę przedsiębiorców oraz znacznie przyspieszy wymianę informacji w postępowaniach, a tym samym korzystnie wpłynie na skrócenie terminów wydawania rozstrzygnięć. System będzie zapewniać wspomaganie funkcjonariuszy celnych prowadzących postępowania mające na celu wydanie rozstrzygnięcia. Stworzenie jednolitej bazy przedsiębiorców pozostających w sferze zainteresowania S.C. oraz możliwość prowadzenia elektronicznych postępowań ma przyczynić się do wzrostu sprawności i przyjazności obsługi podmiotów w obszarze związanym z poborem należności przez administrację celną, obrotem towarowym oraz zapewnieniem bezpieczeństwa handlu międzynarodowego. W dłuższej perspektywie spowoduje to skrócenie czasu dokonywanych formalności celnych oraz możliwość załatwienia spraw w dowolnym miejscu UE.

I faza Projektu SZPROT, która polegała na rozbudowie istniejącej aplikacji EORI PL realizowana była przez IC w Przemyślu, jako jeden z pierwszych projektów Programu e-Cło. Każdy z krajów członkowskich UE miał za zadanie opracowanie własnego krajowego systemu EORI, który obecnie jest częścią systemu wspólnotowego EORI. Przepisy wspólnotowe oraz krajowe dotyczące EORI weszły w życie z dniem 1 lipca 2009 r. Od tego dnia został również uruchomiony system EORI we wszystkich państwach członkowskich UE, w tym także w Polsce. Stworzenie europejskiego systemu identyfikacji przedsiębiorców, obejmującego uczestników wymiany towarowej na terenie całej UE, zapewnia administracjom celnym państw członkowskich bieżącą informację o podmiotach uczestniczących w czynnościach celnych.

Od lipca 2011 r. Projekt realizowany jest przez IC w Poznaniu, która jest odpowiedzialna za budowę docelowego „Systemu Zintegrowanej Rejestracji Podmiotów SZPROT", zapewniającego jednokrotną, zintegrowaną rejestrację, gromadzenie, utrzymanie i zarządzanie podstawowymi danymi o podmiotach, zezwoleniach i decyzjach, na potrzeby wszystkich procesów, procedur i usług świadczonych przez Polską Służbę Celną.

Dodatkowo system SZPROT będzie także obejmował proces obsługi wniosków, wydawania zezwoleń oraz ich monitorowania w S.C. System ten będzie obsługiwał pozwolenia wydawane przez organy administracji celnej, zarówno w obszarze prawa celnego, podatkowego (podatek akcyzowy), jak i w zakresie gier.

Tabela 1. Szacowana ilość rodzajów wniosków i decyzji obsługiwanych przez docelowy system szprot – moduł wniosków i decyzji

Lp	Obszar działania SC	Szacowana Ilość wniosków i decyzji w docelowym SZPROT
1	CŁO	Ok. 30
2.	AKCYZA	Ok. 10
3.	GRY HAZARDOWE	Ok. 20
4.	STATYSTYKA	Ok. 5

Przygotowanie oraz wdrożenie innowacyjnego systemu, który ma być przyjazny oraz funkcjonalny zarówno dla przedsiębiorców, jak i S.C. wymaga dużej wiedzy, doświadczenia oraz zaangażowania wielu osób, które mają wpływ na jego tworzenie. W skład Zespołu Projektowego wchodzą eksperci merytoryczni oraz techniczni z różnych izb celnych oraz przedstawiciele Departamentu PC, SC, CA i DI Ministerstwa Finansów.

Dodatkowo powołano Zespół Konsultantów, w skład którego wchodzą eksperci, których duża wiedza oraz doświadczenie są bardzo pomocne. Z uwagi na szeroki zakres Projektu cyklicznie odbywają się warsztaty Zespołu Projektowego, podczas których trwają intensywne prace nad tworzeniem systemu.

Tabela 2. Obecny skład Zespołu Projektowego SZPROT

Nazwa jednostki	IC Kraków	IC Przemyśl	IC Wrocław	IC Gdynia	IC Poznań	MF-PC	MF-SC	MF-AG	MF-CA	MF-DI	Łącznie
Liczba osób w zespole	1	1	1	1	17	7	1	1	1	1	32

Podczas jednych z warsztatów Zespołu SZPROT w Poznaniu – oznaczenie pomieszczenia zgodne z wytycznymi MF a zdjęcie obok bynajmniej nie było pozowane, za to na stole zabrakło tradycyjnych Rogali Świętomarcińskich, co zostało „wypomniane" przez niektórych przyjezdnych.

Często do późnych godzin wieczornych prowadzone są ożywione dyskusje dotyczące, np. zakresu projektu, przebiegu procesów, czy też sposobu migracji danych.

Dyskusje podczas spotkań trwają do późnego nieraz wieczora – stąd uroki np. Ciechocinka można było poznawać tylko w nocy.

Dodatkowo odbywają się liczne spotkania z przedstawicielami innych Projektów realizowanych w ramach Programu e-Cło, jak i z administratorami obecnie funkcjonujących systemów z uwagi na konieczność wspólnych uzgodnień i konsultacji. Obecnie trwają zaawansowane prace dotyczące opracowania dokumentacji przetargowej (OPZ i SIWZ) na wyłonienie wykonawcy Systemu SZPROT, gdyż zgodnie z harmonogramem realizacji Projektu umowa na wykonanie systemu powinna zostać podpisana do końca września br. Projekt, z uwagi na realizację w ramach Programu e-Cło jest ograniczony czasowo i ma zostać zrealizowany do 31.12.2013 roku. Przygotowanie i wdrożenie systemu SZPROT jest dużym wyzwaniem dla administracji celnej, jednak korzyści jego zastosowania powinny przynieść wymierne efekty, zarówno dla przedsiębiorców, jak i dla S.C.

Dariusz Leśniewski
Kierownik Projektu SZPROT
Izba Celna w Poznaniu

Hurtownia danych – co to takiego?

Według Williama H. Inmona, amerykańskiego informatyka, uznawanego przez wielu za ojca hurtowni danych, hurtownia danych to uporządkowany tematycznie, zintegrowany, zawierający wymiar czasu, nieulotny zbiór danych wspomagających podejmowanie decyzji.

Główną przesłanką, na której opiera się koncepcja hurtowni danych jest umożliwienie łatwego dostępu do danych z różnych istniejących i pozostających nadal w użyciu baz poprzez jedną wielowymiarową bazę danych. Dane w hurtowni nie są uaktualniane w czasie rzeczywistym (na bieżąco) jak w bazach transakcyjnych (operacyjnych), lecz okresowo.

Hurtownia danych, w przeciwieństwie do systemów transakcyjnych, ma wspomagać przetwarzanie informacji dla celów strategicznych i analitycznych.

Hurtownia danych stanowi zatem rozbudowaną bazę danych, przechowującą olbrzymią ilość danych zbieranych w czasie. Dodatkowo zakłada się, że przeprowadzane na danych operacje mają charakter analityczny (wyszukiwanie i analiza). Nie mają tu więc zastosowania typowe transakcje. Ze względu na ilość i tematykę danych, przeprowadzane analizy mogą polegać na szukaniu trendów, zależności, wzorców, itp. Stosowana tu eksploracja danych (ang. *data mining*) wyszukuje ogólne formy wiedzy z olbrzymiej ilości danych. Istnieją również zawężone tematycznie hurtownie danych (np. do jednego działu firmy –

kadry, finanse), które mogą istnieć jako oddzielne jednostki lub stanowić element hurtowni danych.

Hurtownia danych w Służbie Celnej

Historia

Pierwsze próby budowy hurtowni danych w Służbie Celnej datują się na koniec lat dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku. Wówczas to, w Głównym Urzędzie Ceł, zbudowany został prototyp hurtowni – system Analiza SAD, oparty o narzędzia analityczne SAS Institute. W bazie tego systemu zgromadzono dane ze zgłoszeń celnych SAD, rejestrowanych w Wojewódzkich Urzędach Statystycznych oraz z rejestru REGON. System ten umożliwiał nie tylko analizę zgłoszeń SAD i udzielanie, w oparciu o zgromadzone dane, wielu informacji, ale przede wszystkim pozwolił na poznanie specyfiki narzędzi służących do przetwarzania danych w hurtowniach.

W latach późniejszych, zarówno w Głównym Urzędzie Ceł jak i w Ministerstwie Finansów, podejmowane były próby budowy hurtowni danych dla potrzeb administracji celnej. Zadaniu temu miały sprostać działania prowadzone w ramach projektów CELESTA oraz w późniejszym terminie CESAR. Jednakże realizacja tych projektów nie zakończyła się sukcesem.

Dopiero projekt „Opracowanie i wdrożenie hurtowni danych ARI@DNA dla Służby Celnej" prowadzony w ramach Transition Facility 2005 doprowadził do realizacji głównego celu, jakim był system hurtowni danych.

Współczesność

System Hurtowni Danych ARI@DNA (SHD ARI@DNA) został wdrożony w czerwcu 2009 r.

Głównym celem powstania hurtowni było usprawnienie funkcjonowania Służby Celnej w zakresie wykonywania zadań statystycznych, analitycznych, a także kontrolnych, niezbędnych do wspomagania zarządzania ryzykiem oraz podejmowania strategicznych decyzji.

Niemniej ważkim założeniem było zaspokojenie rosnących potrzeb informacyjnych w zakresie wybranych danych z systemów informatycznych Służby Celnej, a także realizacja innych istotnych celów, takich jak:

- zintegrowanie danych transakcyjnych i stworzenie jednego, wiarygodnego źródła informacji na potrzeby raportowe, sprawozdawcze i analityczne Służby Celnej,
- zapewnienie poprawy jakości danych, ich kompletności, aktualności, spójności i wiarygodności,
- ujednolicenie i uspójnienie pojęć i definicji,
- dostarczenie narzędzi do prowadzenia zaawansowanych analiz oraz interpretacji uzyskanych wyników,
- skrócenie czasu dostępu do informacji,
- poprawa sposobu dostępu do informacji.

SHD ARI@DNA jest systemem integrującym dane z systemów celnych: CELINA, ECS, NCTS, ISZTAR, ZEFIR (w części dotyczącej akcyzy), SEED.

Budowę systemu oparto na nowoczesnych narzędziach do gromadzenia, analizy i obróbki danych.

Hurtownia została zaprojektowana w ten sposób, aby jej zasilanie odbywało się automatycznie. Dane z systemów źródłowych transferowane są zgodnie z opracowanym harmonogramem zasilania.

Zasób danych podzielony jest na obszary tematyczne (pakiety). Dostęp do poszczególnych pakietów uzależniony jest od posiadania przez użytkownika odpowiednich uprawnień. W zależności od potrzeb, użytkownik ma dostęp do pojedynczych, szczegółowych informacji lub posiada możliwość tworzenia dowolnych agregacji.

Analizę i prezentację danych oparto na nowoczesnym narzędziu analitycznym IBM COGNOS BI.

Zastosowanie nowoczesnej technologii zapewniło użytkownikom szybki i niezawodny dostęp do danych, a zaawansowane funkcje analityczne umożliwiają przeprowadzanie skomplikowanych analiz, także z zastosowaniem technik drążenia danych i tworzenie potrzebnych zestawień statystycznych. Zastosowane narzędzia analityczne umożliwiają szeroko rozumianą analizę danych oraz ich wizualizację.

Funkcjonalność SHD ARI@DNA umożliwia między innymi tworzenie raportów, zapisywanie ich na własny użytek oraz udostępnianie ich innym użytkownikom, którzy mogą je uruchamiać i parametryzować zgodnie z bieżącymi potrzebami.

Funkcjonalność zastosowanego narzędzia analitycznego pozwala na uruchamiane raportów zgodnie z zaplanowanym harmonogramem, zapisanie we wskazanym przez użytkownika formacie a także na automatyczną dystrybucję za pośrednictwem poczty elektronicznej.

Poza rozwiązaniami typowymi dla hurtowni danych w SHD ARI@DNA zastosowano rozwiązanie pozwalające na gromadzenie danych nierejestrowanych w systemach informatycznych SC, tzw. formatki.

Rozwiązanie to umożliwia wprowadzanie przez użytkownika, danych do wybranych szablonów formatek i udostępnianie ich poprzez SHD ARI@DNA do kolejnych poziomów zarządzania, a także daje możliwość analizy tych danych za pomocą narzędzia analitycznego hurtowni danych, tak jak ma to miejsce dla danych z pozostałych systemów źródłowych zasilających hurtownię danych.

Funkcjonalność formatek eliminuje niedogodny (papierowy) sposób przekazywania sprawozdań oraz poprawia i przyspiesza komunikację.

Znacznym utrudnieniem w wykorzystaniu tego rozwiązania do nowych zastosowań oraz modyfikacji już istniejących, jest skomplikowany proces budowy formatek i złożony sposób przenoszenia uzyskanych informacji do pakietów danych. Budowa formatek wymaga wysoce specjalistycznej wiedzy programistycznej oraz znajomości zagadnień technologii budowy pakietów hurtowni danych. Fakt ten powoduje barierę w rozwoju tego rozwiązania i nie pozwala nadążać za dynamicznie pojawiającymi się zmianami i potrzebami w tym zakresie.

Przyszłość

Koncepcja utworzenia hurtowni danych dla Służby Celnej opiera się na założeniu budowy przyrostowej, gdzie każdy przyrost będzie realizowany w ramach odrębnego projektu. Wymagania dla następnych przyrostów zostały określone jako wypadkowa:

- zrealizowanych funkcjonalności,
- zidentyfikowanych potrzeb SC,
- ewaluacji źródłowych systemów informatycznych,
- wymagań raportowych i sprawozdawczych,
- zmieniających się przepisów i wynikających z tego potrzeb,
- rozpoznanych usterek czy też niedociągnięć działającego Systemu.

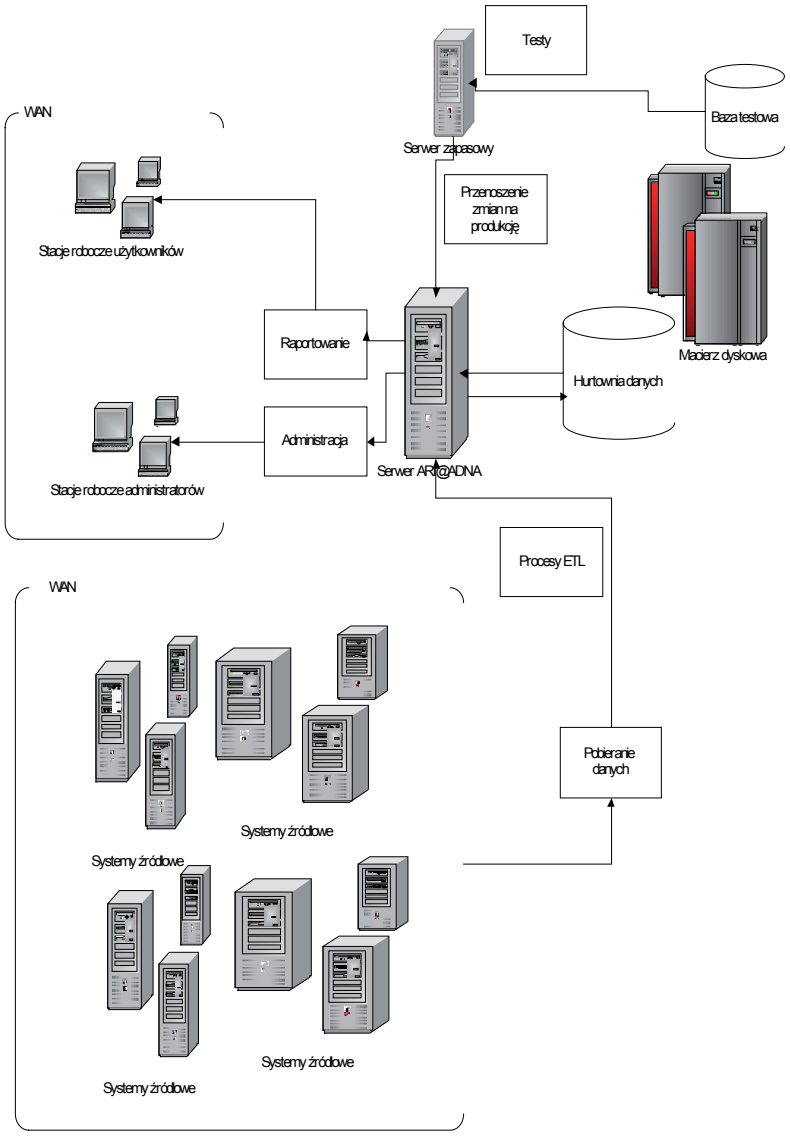
Zgodnie z powyższą koncepcją w ramach Programu e-Cło realizowany jest Projekt ARI@DNA2. Szczegółowe cele, założenia oraz formuła realizacji Programu e-Cło została określona w dokumencie „Studium Wykonalności dla Programu Elektroniczne Cło". Zgodnie z tym dokumentem projekt ARI@DNA2 umieszczony został w obszarze „Zarządzanie strategiczne i procesami biznesowymi".

Głównym celem Projektu ARI@DNA2 jest rozwój SHD ARI@DNA, a poprzez to, wsparcie dla Służby Celnej w efektywnej realizacji zadań strategicznych oraz zarządczych przez zapewnienie szybkiego, niezawodnego, bezpiecznego dostępu do zintegrowanego, spójnego, kompletnego i wiarygodnego zbioru danych zarządczych, referencyjnych, historycznych i bieżących, pochodzących z systemów informatycznych SC oraz zautomatyzowanie funkcji analitycznych, raportowych i zarządczych na bazie nowoczesnych technologii.

Zgodnie z założeniami projektowymi cel główny projektu zostanie osiągnięty poprzez realizację celów szczegółowych określonych w sposób następujący:

- zintegrowanie danych transakcyjnych i stworzenie jednego, wiarygodnego źródła informacji na potrzeby raportowe, sprawozdawcze i analityczne Służby Celnej poprzez rozszerzenie zakresu danych oraz aktualizację procesów pobierania danych w tym danych nierejestrowanych w systemach informatycznych,
- zapewnienie poprawy jakości danych, ich kompletności, aktualności, spójności i wiarygodności,
- ujednolicenie i uspójnienie pojęć i definicji,
- dostarczenie narzędzi do prowadzenia zaawansowanych analiz oraz wspomagających interpretację uzyskanych wyników, dla większej liczby użytkowników,

Architektura SHD ARI@DNA

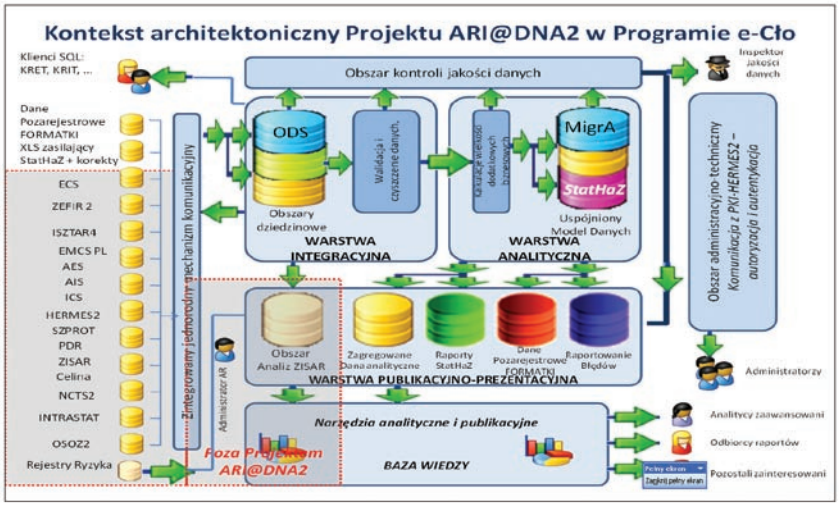
- stworzenie możliwości dostępu do gromadzonych danych systemom zewnętrznym oraz skrócenie czasu dostępu do informacji,
- poprawę sposobu dostępu do informacji oraz zwiększenie sprawności i efektywności procesów generowania raportów standardowych w tym z obszaru StatHaZ.

Zakres projektu ARI@DNA2 obejmie zatem:

1. Wytworzenie dziedzinowego Modelu Danych w obszarze danych rejestrowych i statystyki handlu zagranicznego.
2. Wytworzenie zintegrowanego zasobu informacyjnego, zawierającego:
   - dane z systemów operacyjnych budowanych i wdrażanych w ramach Programu e-Cło,
   - dane pozarejestrowe wprowadzane za pomocą formatek w jednostkach SC bezpośrednio do zasobu informacyjne-

go SHD i wykorzystywane do automatyzacji sprawozdawczości.

3. Wytworzenie obszaru tematycznego StatHaZ. Funkcje wbudowane w tym obszarze mają zapewnić tworzenie zbiorów danych dla potrzeb statystyki handlu zagranicznego, publikowanej przez Główny Urząd Statystyczny.
4. Wytworzenie obszarów tematycznych:
   - dla potrzeb analizy ryzyka
   - dla potrzeb analiz zarządczych, wyliczania wskaźników strategicznych i mierników procesów operacyjnych i wewnętrznych
   - objętego sprawozdawczością budżetową jednostek resortu finansów

5. Wytworzenie funkcjonalności udostępniania danych warstwy pierwszej (nieprzetworzonej) dla systemów zewnętrznych. Dotyczyć to będzie przede wszystkim aplikacji KRET i KRIT.
6. Wytworzenie obszaru kontroli jakości danych, zawierającego bazy raportowania błędów w przekazywanych danych oraz umożliwiającego zarządzanie procesem zapewnienia jakości danych.
7. Wytworzenie obszaru administracyjno-technicznego, którego zadaniem jest zapewnienie elastycznego zarządzania użytkownikami i dostępem z wykorzystaniem funkcjonalności uwierzytelniania i autoryzacji.

Agnieszka Bajszczak
Kierownik Projektu ARI@DNA2
Ministerstwo Finansów

Czym ma być nowy PDR?

Jednym z systemów tworzonych w ramach Programu e-Cło jest System Danych Referencyjnych PDR PL/UE, który można umiejscowić na styku dwóch warstw – referencyjno-informacyjnej oraz infrastrukturalnej. Z jednej strony ma to być system bardzo „techniczny", gdyż celem jego realizacji jest zapewnienie systemom operacyjnym, takim jak AIS, AES, NCTS2, ZEFIR2, wydajnego źródła dostępu do danych referencyjnych oraz innych danych wolnozmiennych. Z drugiej strony nowy System PDR PL/UE ma pełnić rolę komponentu odpowiedzialnego za pozyskiwanie, zarządzanie, aktualizację, weryfikację i dystrybuowanie wszelkich danych słownikowych, niezbędnych do właściwego działania pozostałych elementów Systemu Informacyjnego Służby Celnej.

Jak to drzewiej bywało z tymi danymi…

Działalność Służby Celnej obecnie wspierają liczne systemy informatyczne. Systemy te, wdrażane w trakcie ostatniego dziesięciolecia, budowane były jako niezależne i w pełni samowystarczalne. Każdy z nich został wyposażony w dostosowany dla własnych potrzeb, odrębny system danych referencyjnych, zrealizowany bądź w postaci specjalizowanych modułów dedykowanych dla Systemów CELINA, NCTS, ECS i ICS, bądź w postaci słowników, ulokowanych bezpośrednio w systemie. W rezultacie bazy referencyjne, zawierające częstokroć te same dane, powstały niezależnie w wielu systemach. Skutkiem tego była utrata jednorodności i spójności danych oraz brak struktury odpowiedzialnej za centralne zarządzanie tym obszarem oraz jego kontrolę.

Nowy PDR a systemy referencyjne

System PDR PL/UE, w przeciwieństwie do dotychczasowych podsystemów danych referencyjnych i komponentów referencyjnych zbudowanych wewnątrz systemów, nie będzie zawierał narzędzi do rejestracji podmiotów, ich reprezentantów, wydawanych pozwoleń oraz użytkowników „wewnętrznych" systemów. Tym zajmować się będą inne systemy, takie jak SZPROT (System Zintegrowanej Rejestracji Podmiotów Obrotu Towarowego) i HERMES2 (System HR). Jednak to System PDR PL/UE będzie tym systemem, który większość danych referencyjnych udostępni centralnym systemom obsługującym procesy związane z przywozem, wywozem i tranzytem towarów, poborem należności celnych i podatkowych oraz operacjami finansowo-księgowymi. Stąd tak istotnym elementem jest jego wydajność, wynikająca z

konieczności zapewnienia stałego i szybkiego dostępu do danych słownikowych oraz danych o podmiotach, przedstawicielach i wydanych pozwoleniach. Systemy rejestrujące dane, w tym przede wszystkim SZPROT, zapewnią obsługę procesu rejestracji, lecz dane z gromadzonych rejestrów udostępni System PDR PL/UE, organizując je w taki sposób, aby udostępniać wyłącznie informacje niezbędne w procesach realizowanych przez centralne systemy operacyjne, głównie dla potrzeb walidacji.

Źródła danych

Skoro System PDR PL/UE ma zapewniać aktualne, uspójnione i wiarygodne dane, konieczne jest jego zasilanie informacjami pochodzącymi z różnych źródeł, walidowanymi i kontrolowanymi w zakresie:

- aktualności,
- poprawności,
- wiarygodności,
- dokładności,
- kompletności,
- spójności,
- weryfikowalności.

Poza wskazanymi systemami referencyjnych, w tym zwłaszcza SZPROT, System PDR PL/UE będzie zasilany danymi spoza resortu (dane GUS, NBP, innych instytucji publikujących dane referencyjne), danymi z administracji podatkowej, a także w trybie automatycznym z różnych obszarów merytorycznych, jeżeli dostępne jest źródło elektroniczne, lub ręcznie, poprzez Zespół, który będzie zarządzał systemem oraz gromadzonymi w nim danymi i w razie konieczności dokonywał modyfikacji zestawów danych na podstawie analizy zmian prawa, zmian w dostępnych nomenklaturach i słownikach.

Jakie korzyści ma przynieść System PDR PL/UE

Celem wdrożenia Systemu PDR PL/UE jest wytworzenie i utrzymanie wysokiego poziomu zgodności i rzetelności danych referencyjnych, identyfikacja wszystkich źródeł pozyskiwania tych danych, ich uspójnianie, oczyszczanie i weryfikacja, a następnie ujednolicanie i scalanie. System PDR PL/UE w zakresie danych referencyjnych ma dostarczyć jedno, wiarygodne ich źródło. W konsekwencji uruchomienie Systemu PDR PL/UE ma wydatnie wpłynąć na poprawę jakości danych referencyjnych wykorzystywanych w systemach operacyjnych.

System ten ma być elastyczny i skalowalny, a mechanizmy zarządzania danymi, tworzenia nowych zestawów danych oraz definiowania usług przejrzyste, łatwe w zastosowaniu i oparte na metodach i produktach obecnie przyjętych dla tego rodzaju rozwiązań w nowoczesnych systemach informatycznych.

Z uwagi na korzyści dla przedsiębiorców, wynikające z Projektu Single Window, którego istotą jest stworzenie możliwości przedkładania przez podmioty wszelkich dokumentów i informacji niezbędnych do dopełnienia formalności wywozowych bądź przywozowych tylko w jednym miejscu, co znacznie przyśpieszy procedurę celną, uprości formalności oraz poprawi dostępność i wymianę informacji pomiędzy przedsiębiorcami a organami celnymi, w ramach Projektu PDR PL/UE zrealizowana będzie również obsługa komunikatów, obejmujących wybrane pozwolenia, wydawane podmiotom dokonującym obrotu towarowego z zagranicą przez instytucje współpracujące ze Służbą Celną. Pozwolenia te do Systemu PDR PL/UE będą przekazywane za pośrednictwem Platformy ePUAP, a następnie będą stanowiły źródło danych dla systemów operacyjnych.

Dodatkowo System PDR PL,/UE ma zapewniać utrzymanie jednolitych wzorców, szablonów i schematów komunikatów wymaganych w trakcie wymiany informacji z podmiotami, a także ma obsługiwać mechanizmy związane z określaniem oraz dystrybucją kursów walut na podstawie zaimplementowanych algorytmów ich wyznaczania dla potrzeb Służby Celnej w oparciu o tabele kursów publikowane przez Narodowy Bank Polski.

Zespół projektowy

Właścicielem Projektu jest Departament Polityki Celnej MF.

Projekt realizowany jest przez Zespół Projektowy w skład którego wchodzą eksperci ds. merytorycznych oraz techniczno-funkcjonalnych z Ministerstwa Finansów oraz izb celnych w Krakowie i Łodzi.

Zespół korzysta w swych pracach również ze wsparcia udzielanego przez konsultantów z innych projektów Programu e-Cło, struktur Służby Celnej oraz jednostek zewnętrznych (GUS).

W najbliższym czasie planowane jest opublikowanie ogłoszenie o zamówieniu na budowę, wdrożenie, utrzymanie i rozwój Systemu PDR PL/UE. Zespół samodzielnie wypracował założenia koncepcyjne oraz dokumentację analityczną dla potrzeb realizacji przedsięwzięcia i uruchomienia procedury zamówieniowej.

System ma być gotowy i wdrożony do końca 2013 roku.

Piotr Klein
Kierownik Projektu PDR
Izba Celna w Krakowie

Informacyjny System Zintegrowanej Taryfy Celnej – ISZTAR

Informacyjny System Zintegrowanej Taryfy Celnej – ISZTAR to główne źródło zintegrowanych danych taryfowych i podatkowych.

Pierwsza wersja systemu została zbudowana w 2001 i była fundamentem do wdrożenia w 2004 roku systemu taryfowego, który wypełniał obligatoryjne wymagania UE dla krajów członkowskich w obszarze Wspólnej Taryfy Celnej.

Oznaczało to utrzymywanie przez system bazy taryfy celnej, która:

- jest codziennie od poniedziałku do piątku aktualizowana poprzez pliki dzienne systemu taryfowego TARIC Unii Europejskiej, otrzymywane za pośrednictwem eurobramki CCN/CSI
- utrzymuje dane narodowe o ograniczeniach taryfowych i podatkach w pełni zintegrowane z danymi unijnymi

System jest źródłem danych dla:

- Służby Celnej (funkcjonariusze celni)
- systemów celnych
- przedsiębiorców, instytucji, agencji celnych itp., zainteresowanych obrotem towarowym z zagranicą

Dane taryfowe są udostępniane przez system z wykorzystaniem:

- interfejsów do systemów celnych
- interfejsu dla przedsiębiorców, instytucji i agencji celnych pozwalającego na pobieranie codziennych aktualizacji bazy danych taryfy celnej ISZTAR (pliki w formacie XML), dla utrzymywania własnych systemów (programów) wspomagających wypełnianie zgłoszeń celnych
- kompleksowej Przeglądarki Taryfowej dla funkcjonariuszy Służby Celnej w intranecie (rozszerzona o dane o statusie „confidential" z punktu widzenia Komisji Europejskiej) oraz w internecie dla wszystkich zainteresowanych obrotem towarowym z zagranicą. Wspomniane przeglądarki są rozbudowane o dane dotyczące klasyfikacji towarów
- publikacji Taryfy Celnej raz w miesiącu na stronie Służby Celnej w formie książkowej (format PDF)

Budowany w ramach Programu e-Cło system Zintegrowanej Taryfy celnej ISZTAR4 zastąpi obecnie eksploatowany, przestarzały technologicznie system ISZTAR3.

Założenia nowej wersji systemu wpisują się w cel Programu e-Cło, którym jest zbudowanie elektronicznego środowiska polskiej administracji celnej dla potrzeb świadczenia elektronicznych usług publicznych związanych z poborem należności przez administrację celną, obrotem towarowym oraz zapewnieniem bezpieczeństwa handlu międzynarodowego.

System ISZTAR4 zostanie wdrożony w architekturze scentralizowanej w Departamencie Polityki Celnej Ministerstwa Finansów i będzie wykorzystywany w jednostkach organizacyjnych Służby Celnej.

Celem budowy nowego systemu jest:

- **w obszarze funkcjonalnym:** zastąpienie obecnie wykorzystywanego systemu ISZTAR3 przez System Zintegrowanej Taryfy Celnej ISZTAR4 z zachowaniem wszystkich jego funkcji biznesowych, odnoszących się do udostępniania aktualnych danych taryfowych, uwzględniając podział usług wypracowany w SISC, oraz wprowadzenie nowych funkcjonalności, w tym kalkulatora należności celnych, oraz innych wynikających ze zmian prawnych i/lub organizacyjnych w obszarze międzynarodowym i krajowym, aktualnych na czas budowy systemu ISZTAR4
- **w obszarze technicznym:** budowa Systemu Zintegrowanej Taryfy Celnej w oparciu o architekturę i technologie wypracowane i przyjęte w Programie e-Cło jako standardy dla Systemu Informacyjnego Polskiej Służby Celnej, z kryteriami jakości dla świadczonych usług wyższymi lub co najmniej identycznymi do stanu obecnego

Wdrożenie produkcyjne systemu ISZTAR4 planowane jest grudzień 2014.

Tomasz Makulec
Kierownik Projektu ISZTAR4
Ministerstwo Finansów

Projekt ECIP/SEAP

Prace nad projektem rozpoczęły się w połowie listopada 2011 r., a ich ciężar wzięła na siebie Izba Celna w Rzepinie. Zespół projektowy składa się z funkcjonariuszy celnych i pracowników cywilnych z IC Rzepin i Ministerstwa Finansów, różniących się wiekiem, stażem pracy, wykształceniem czy doświadczeniem w pracach projektowych. Mimo tych różnic, stworzony został bardzo spójny i zgrany zespół zadaniowy, który konsekwentnie i nowatorsko realizuje kolejne etapy. Przyświecała nam idea stworzenia intuicyjnego portalu informacyjnego i usługowego dla klientów Służby Celnej. Głównym jego celem jest ułatwienie przedsiębiorcom krajowym oraz unijnym dostępu w jednym miejscu do informacji oraz

systemów celnych bez potrzeby „wędrowania" po niezliczonych stronach internetowych.

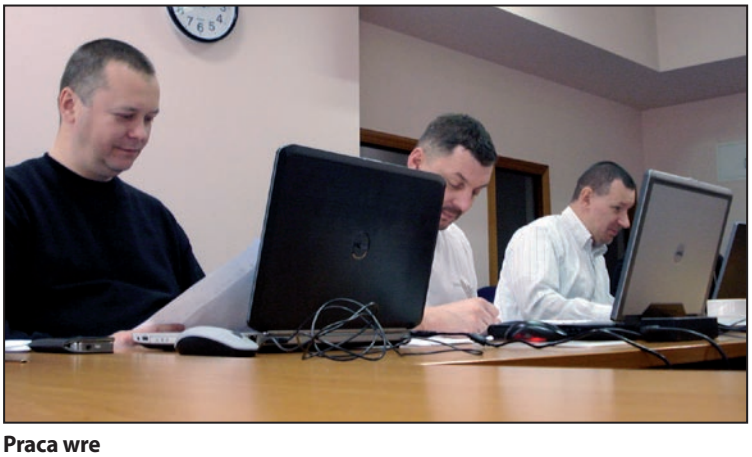
Tak naprawdę, projekt zawiera dwa integralne elementy: Europejski Informacyjny Portal Celny – ECIP (European Customs Information Portal) oraz Pojedynczy Elektroniczny Punkt Dostępu – SEAP (Single Electronic Access Point). Mają one zapewnić dostęp do informacji w zakresie przepisów celnych oraz ułatwią dwustronną i bezpieczną komunikację z podmiotami, co wpłynie na wzrost automatyzacji obsługi drogą elektroniczną. Po prostu – więcej rzeczy załatwimy przez Internet, a przede wszystkim zrobimy to łatwiej i przyjemniej. Jednocześnie portal będzie pełnił rolę „wizytówki" Służby Celnej. Układ strony internetowej, grafika, kolorystyka powinna być charakterystyczna i rozpoznawalna dla użytkowników. Koniec prac przewidujemy na koniec 2013 roku.

Europejski Informacyjny Portal Celny

Przepisy krajowe i unijne zazwyczaj nie są materią łatwą i przyjemną, a jeśli do tego dojdzie ich mnogość i rozproszenie, to konfuzję i zniechęcenie mamy gotowe. Z drugiej strony, czy wyobrażaliście sobie kiedyś miejsce idealne, czyli takie, w którym na jednej stronie (no, może kilku) znajdziemy wszystkie potrzebne nam przepisy celne ze wszystkich Krajów Członkowskich? I to bez przedzierania się przez setki stron i tomów publikacji.

Komisja Europejska to sobie wyobraziła i tak powstała idea ECIP - Europejskiego Informacyjnego Portalu Celnego (European Customs Information Portal).

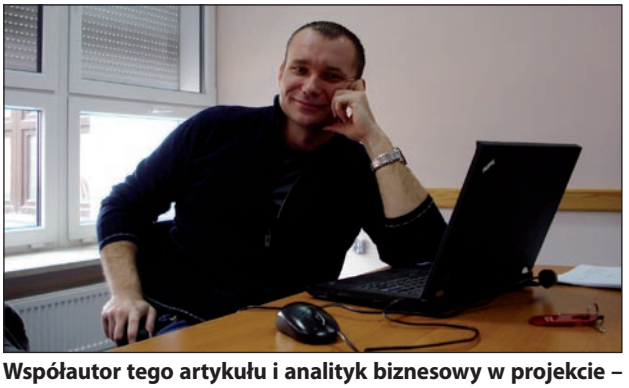
Zadaniem zespołu projektowego ECIP/SEAP PL jest stworzenie łatwego i wydajnego mechanizmu publikacji treści z naszego lokalnego portalu na unijny i z powrotem. Ale to nie wszystko. Chcemy, by nasza polska strona ECIP miała więcej, niż tylko podstawowe funkcje. Ma służyć jako platforma wymiany komunikatów z systemami operacyjnymi Służby Celnej, będzie bramą do świata trochę bardziej poważnego i oficjalnego „brata" SEAP'a. Znajdzie się w nim również miejsce np. na komunikaty o awariach i przerwach w działaniu systemów, informacjach o oczekiwaniu na granicy i wiele innych.

Praca wre

Mimo zawiłości architektonicznych, humor jeszcze dopisuje

Współautor tego artykułu i analityk biznesowy w projekcie – Mirosław Wojtowicz

Co to jest?

Ideą twórców unijnego portalu było stworzenie bogatego źródła informacji pochodzących ze wszystkich Krajów Wspólnoty Europejskiej. Co najważniejsze, dane prezentowane na stronach w dużej mierze czerpane są właśnie z portali Komisji Europejskiej oraz krajów członkowskich. Czyli w skrócie – to co my opublikujemy u nas, dzięki specjalnemu mechanizmowi „powędruje" na europejski portal. Ten sam mechanizm dotyczy wszystkich administracji celnych UE, a przedsiębiorca ma za zadanie jedynie wejść na główną stronę pod adresem http://ec.europa.eu/ecip/ i przeglądać interesujące go zasoby.

Dla kogo?

Portal jest przeznaczony dla wszystkich, którzy stosują procedury celne w codziennej działalności biznesowej, np. firmy transportowe, spedycyjne, importerzy czy eksporterzy.

Co nam daje?

W pierwszym etapie tworzenia Europejskiego Informacyjnego Portalu Celnego skoncentrowano się na wdrożeniu regulacji związanych z Poprawką Bezpieczeństwa i Ochrony z dn. 01.07.2009 do Wspólnotowego Kodeksu Celnego. W przyszłości planowane jest rozszerzenie zakresu tematów i dostarczenie większej ilości informacji na temat gospodarczych procedur celnych.

KE na razie udostępniła pierwszą część z zagadnieniami związanymi z przewozem towarów przez granice Unii Europejskiej (przywóz / wywóz / tranzyt).

Jak to działa, a jak będzie w przyszłości?

Na razie komunikaty publikowane są ręcznie, co jest dość żmudne. Docelowo jednak podstawowa wymiana treści z i do portalu unijnego odbywać się będzie na bazie kanałów RSS, co pozwoli zautomatyzować proces.

Co to jest RSS?
Rodzina języków znacznikowych do przesyłania nagłówków wiadomości i nowości na wybranych przez użytkownika RSS stronach. W większym lub mniejszym zakresie bazują na XML-u. Aby skorzystać z kanału RSS, potrzebny jest odpowiedni program, tzw. czytnik kanałów.

Co to jest XML?
(ang. Extensible Markup Language - czyli Rozszerzalny Język Znaczników) Uniwersalny język przeznaczony do reprezentowania różnych danych w strukturalizowany sposób. W przeciwieństwie do HTML'a, nazwy znaczników możemy nazywać i definiować sami.

Pojedynczy Elektroniczny Punkt Dostępu

Co to jest?

Założeniem SEAP (Single Electronic Access Point) jest stworzenie europejskiego, pojedynczego punktu dostępu dla wszystkich klientów Służby Celnej. Naszym zadaniem jest utworzenie krajowego celnego systemu komunikacyjnego, tak by docelowo został on połączony z systemami innych państw Unii Europejskiej. Powstanie wtedy jednolity, bezpieczny system komunikacji w obszarze cła.

Jest to dość skomplikowane przedsięwzięcie i wymaga uwzględnienia potrzeb oraz oczekiwań innych systemów Służby Celnej tworzonych w ramach Programu e-Cło. A skoro jest bardziej zawiły, to i wytłumaczenie jego założeń wymaga większego zagłębienia się w szczegóły.

Dla kogo?

System jest skierowany głównie do przedsiębiorców, którzy biorą udział w międzynarodowej wymianie towarowej (np. importerzy, eksporterzy, firmy transportowe, spedycyjne, agencje celne) oraz osób fizycznych.

Co nam daje?

Celem utworzenia portalu SEAP jest:

- dostarczenie klientom jednolitego mechanizmu komunikacji z Systemem Informacyjnym Służby Celnej (SISC) poprzez nadanie unikatowego identyfikatora, który pozwoli podmiotowi na dostęp do jego konta za pomocą którego będzie mógł dokonać wszelkich czynności urzędowych w zakresie cła a także pozwoli kontrolować stan spraw i rozliczeń wobec budżetu państwa;
- usprawnienie i zmniejszenie kosztów obsługi klienta w kontaktach ze Służbą Celną za pośrednictwem komunikacji elektronicznej z Systemem Informacyjnym Służby Celnej dając możliwość elektronicznego złożenia wniosku, deklaracji oraz zgłoszenia celnego;
- zautomatyzowanie kluczowych procesów operacyjnych Służby Celnej, związanych z należnościami pobieranymi przez Służbę Celną, obrotem towarowym oraz zapewnieniem bezpieczeństwa handlu międzynarodowego.

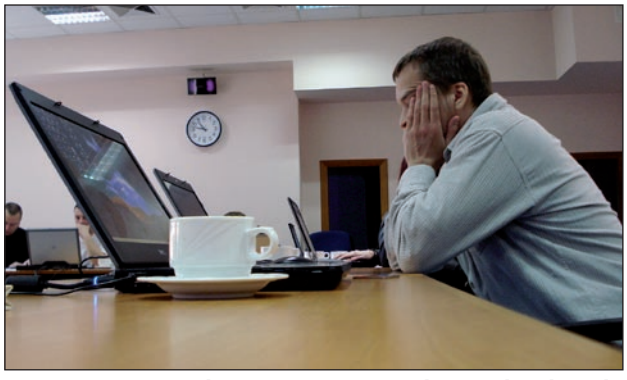
Jak to działa, a jak będzie w przyszłości?

System zakłada obsługę elektronicznych formularzy deklaracji i zgłoszeń celnych, a także wniosków i procedur udzielania pozwoleń. Wpłynie na sprawniejszą wymianę informacji z administracjami celnymi innych państw, Komisją Europejską oraz innymi instytucjami i organizacjami.

Utworzenie portalu umożliwi już na początku 2014 r. załatwienie formalności celnych w formie elektronicznej – przez Internet. Dokumenty papierowe zostaną stopniowo wyeliminowane.

W chwili obecnej podatnicy oraz firmy prowadzące wymianę towarową z zagranicą korzystają z wielu systemów informatycznych obsługiwanych przez Służbę Celną, co wiąże się z koniecznością posiadania kilku loginów i haseł. My stworzymy pojedynczy punkt dostępu dla użytkowników wszystkich systemów. W praktyce oznacza to, że przedsiębiorca będzie logował się raz w portalu dostępowym SEAP niezależnie od tego z jakiego modułu danego systemu będzie korzystał. Korzystanie z portalu SEAP będzie proste i intuicyjne.

Nasi obecni klienci będą mieli łatwiej – otrzymają bezpośredni dostęp do naszych systemów po wprowadzeniu klucza/tokena. Natomiast nowi klienci, wypełniając formularz wystawiony na portalu ECIP będą wnioskować o nadanie upoważnienia do korzystania z systemów operacyjnych Służby Celnej. Po sprawdzeniu formalnym i merytorycznym wniosku, nadawany będzie unikalny numer identyfikacyjny (ID), który będzie uprawniać do wnioskowanych czynności. Dalsze korzystanie z systemów celnych może wymagać uwierzytelnienia w postaci certyfikatu kwalifikowanego lub certyfikatu nadawanego przez system PKI

Mariusz Bystrzejewski – nasz z-ca Kierownika Projektu ds. technicznych osłabł, jednak po łyku kawy szybko wrócił do formy

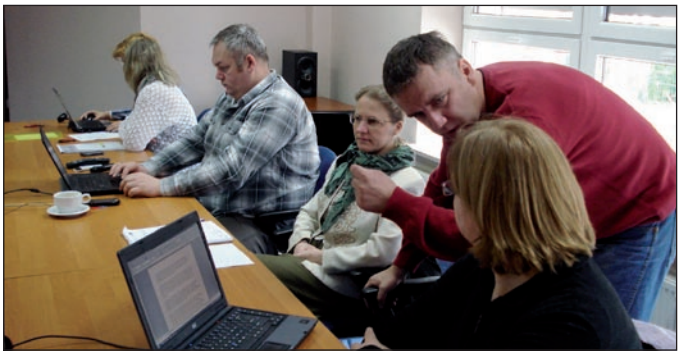
(Infrastruktura Klucza Publicznego), a w przypadku gdy sprawa przekazywana jest przez ePUAP, profilu zaufanego.

Komunikacja pomiędzy klientem a systemami celnymi będzie odbywać się za pomocą określonych formularzy. Złożenie i przyjęcie różnorodnych dokumentów będzie potwierdzane elektronicznie za pomocą UPO, UPP.

Stworzenie i uruchomienie Projektu ECIP/SEAP PL będzie miało kluczowe znaczenie dla realizacji Programu e-Cło. Jego wdrożenie umożliwi innym projektom i systemom informatycznym Służby Celnej na wystawianie usług komunikacyjnych z klientami zewnętrznymi za pomocą mechanizmu SEAP. Natomiast ECIP funkcjonował będzie jako aktualne źródło informacji obejmujących zakres celny nie tylko krajowy, ale także pochodzący z krajów Wspólnoty Europejskiej. A wszystko skupione w jednym serwisie.

Zbigniew Danisz, Kierownik Projektu w otoczeniu swoich zapracowanych analityków biznesowych i technicznych

Marek Brzeziński, z-ca Kierownika Projektu ds. merytorycznych wyjaśnia zawiłości procesów SEAP. Ktoś zrozumiał?

Wszelkie opóźnienia w realizacji projektu będą miały bezpośredni wpływ na działanie pozostałych Systemów Operacyjnych obsługujących interesariuszy zewnętrznych.

Małgorzata Chorchos-Gąszczak
Izba Celna w Rzepinie
Mirosław Wojtowicz
Ministerstwo Finansów

Świadome zarządzanie ryzykiemw Służbie Celnej – cel realizacji projektu ZISAR

projekt.zisar program.e_Clo

Postrzeganie przez nas świata i funkcjonowanie w nim w poważnym zakresie uzależnione jest od mimowolnie dokonanej analizy otoczenia, przewidywanego wpływu dokonanego wyboru na nasze przyszłe życie. Każdy z nas w trybie podejmowania decyzji i dokonanych wyborów, kieruje się własną wiedzą i doświadczeniem życiowym.

Na poziomie organizacji realizujemy zadania w formie zbliżonej dla natury naszej zbiorowej świadomości, próbujemy w naturalny sposób uporządkować wiedzę i podejmowanie kluczowych decyzji na podobnych zasadach i zarządzać zasobami w wielu obszarach informacyjnych, których efektem są elektroniczne zbiory danych i wiedza czy doświadczenie spisane programowo w ramach eksploatowanych systemów informatycznych, próbujących w odpowiedniej formule prezentacji, umożliwić współdzielenie zasobów w prosty i efektywny sposób.

Tej natury najprostsze przybliżenie charakteryzuje również funkcjonowanie naszej organizacji i społecznie powierzone zadania realizowane również poprzez obowiązek sprawowania kontroli w ramach szeroko pojętego bezpieczeństwa naszego kraju czy od jakiegoś czasu UE. Potrzeby w tym zakresie, to również oczekiwania społeczności w której żyjemy. Powszechna potrzeba swobodnego obrotu towarami, przyjazny wizerunek Służby Celnej w kontekście ułatwień dla prowadzenia legalnej działalności gospodarczej, szybka obsługa nieskomplikowanych procedur, bezpieczny łańcuch dostaw czy ochrona rynku, są wyzwaniem oczekiwanego sytemu informatyzacji dla wielu zagadnień uporządkowania i uproszczenia ich przebiegu. Przełożyć się to powinno na skuteczność prowadzenia procesów kontroli związanych z każdym elementem podejmowanych w służbie działań z uwzględnieniem świadomego wyboru minimalizacji istotnych ryzyk, eliminacji zagrożeń przy minimalnym obciąże-

niu kontrolowanych podmiotów i optymalnym zaangażowaniu zasobów SC.

Perspektywa zmiany otoczenia jest w dzisiejszych czasach bezpośrednio udziałem środowiska „elektronicznego społeczeństwa", którego realizacja celów wymaga zaangażowania technologii informatyczna w ramach administracji otwartej na nowe inicjatywy strategiczne i potrzeby realizacji ich celów. Budowa zintegrowanych ze sobą systemów wspierających procesy komunikacji czy obsługi usług dostępnych w formie powszechnej jest elementem kluczowym.

Czym jest AR (analiza ryzyka)

Istnieje wiele stosownych definicji pojęcia „analiz ryzyka", szczególnie określanych w kontekście potrzeb i poziomu stosowania w organizacji. Na nasze potrzeby w uproszczeniu możemy przyjąć, iż jest to budowa mechanizmów analitycznych, zaprogramowanych i parametryzowanych obiektowo, dla rozpoznawania i ograniczania ryzyka zewnętrznego. Zinformatyzowany Proces wewnętrznie będzie elementem skomplikowanym w kontekście logicznych mechanizmów przetwarzania w systemie informatycznym, jednocześnie prosty dla użytkownika z uwagi na jego użytkową ergonomię. Jest to kluczowe zadanie dla informatyzacji procesów złożonych jako dostępnego narzędzia użytkowanego powszechnie w trybie zarządczym. Przekornie proces zarządzania systemem będzie elementem bardzo złożonym i zależnym w kontekście konfiguracji czy parametrów badania problemów związanych z ryzykiem od kompetencji i wiedzy analityków prowadzących postępowanie. Dla użytkownika sytemu operacyjnego, związanego z obsługą zgłoszeń celnych, działanie wewnętrznie ukryte objawi się szeregiem komunikatów związanych z zastosowaną metodą przeprowadzenia analizy, sugestią wskazania obszaru ryzyk pomijalnych czy krytycznych, ze wskazaniem wymagania, komunikatu kierunkującego oczekiwanie dla podjętych działań.

AR jest w tym przypadku skutkiem uruchomienia działań związanych z procesem analizy danych, będących przedmiotem uruchomienia usługi oceny informacji przez systemy transakcyjne SC czy wsparcia procesu decyzyjnego poprzez udostępnienie zbioru raportów. Warunkiem krytycznym dla wszelkich działań w tym zakresie jest dostępny zasób elektroniczny, budowa mechanizmów i jakość prowadzonej analizy bezpośrednio zależna od zakresu i ilości dostarczonej informacji.

Stan pożądany, to budowa zintegrowanego środowiska w pełni wspierającego operatora systemów informatycznych pełniących rolę analityka, dysponenta zasobów czy osób bezpośrednio zaangażowanych w realizację przydzielonej sprawy, jaką w tym przypadku jest kontrola.

Przyszłość analizy ryzyka to podejmowanie działań analitycznych w ujęciu analizy podmiotowej, na dużych zasobach informacyjnych, w tym możliwie pełna automatyzacja procesów wsparcia decyzji.

Czym jest ZISAR

Założenia budowy informatycznego systemu ZISAR wskazuje na wytworzenie z następujących komponentów składowych:

- **ZISAR Analiza.**

Komponent systemu ZISAR realizujący funkcjonalności związane w szczególności z rejestracją informacji niestrukturalnej umożliwiającej wprowadzenie i automatyczną weryfikację podstawowych danych, ocenę wprowadzonych parametrów, powiązanie obiektów informacyjnych poprzez identyfikację i opis wzajemnej zależności. W ramach tego komponentu realizowana będzie bardzo ważna funkcja procedowania analizy ryzyka z użyciem modeli analitycznych, parametryzacji profili ryzyka czy czynności związane z ich monitorowaniem. Działania analityka oparte będą o funkcjonalność prowadzenia sprawy zgodnie z przypisanym zlecaniem i ukierunkowaniem prowadzenia analizy. Podstawowym obiektem tego komponentu jest baza wiedzy oraz rejestr analiz.

- **ZISAR Operacyjny.**

Komponent Systemu ZISAR realizujący zadania związane z zarządzaniem profili analizy ryzyka i usługą automatycznej analizy ryzyka dla Systemów Operacyjnych SC. Z uwagi na szczególne wymagania dostępności, mechanizm obsługi zgłoszenia będzie wymaganiem wysokiej niezawodności. System operacyjny w wyniku przeprowadzenia analizy ryzyka pozyska szereg komunikatów ukierunkowania kontroli. Analiza informacji o skuteczności uruchomienia i podjętych działań kontrolnych, poprzez pozyskanie informacji zwrotnej umożliwi badanie potencjalnych zmian dla poprawienia parametrów czy wręcz zmiany zasad przetwarzania opartego o zbiór użytych profili.

- **ZISAR Statystyka.**

Komponent systemu ZISAR w którego skład wchodzą niezależne narzędzia statystyczne. Gromadzenie bardzo dużej ilości danych o transakcjach, jakimi niewątpliwie są dane o zgłoszeniach celnych powoduje konieczność zabezpieczenia kompleksowej analizy dla posiadanych zbiorów. Żadna administracja nie posiada wystarczającej liczby wykwalifikowanych analityków, będących w stanie zamienić taką liczbę danych na wiedzę. Dlatego też rozwój narzędzi np. typu „data mining" umożliwi odkrywanie nowych zależności, wzorców czy anomalii w analizie dużej ilości danych. Istotną wartością tego elementu systemu jest dostępna funkcjonalność modeli i narzędzi statystycznych wewnętrznie zaszytych.

- **ZISAR Kontrola.**

Komponent Systemu ZISAR związany w szczególności z możliwością budowy sparametryzowanego (wcześniej profilowanego w określonym obszarze ryzyka) zlecenia podjęcia działań kontrolnych i rejestracją wyników z podjętych działań. Jego przeznaczenie to obsługa zespołów kontrolnych, niezależnie od dziedziny realizowanych przez nich zadań. Podstawowym obiektem informacji jest w tym komponencie jest zestandaryzowany rejestr kontroli.

Robert Jędrzejko
Kierownik Projektu ZISAR
IC Rzepin

Koncepcja zarządzania procesowego – projekt SZPADA

„Wdrożone zarządzanie pierwszymi 10 procesami biznesowymi. Wewnętrznie dostępny model danych i organizacji oraz jednoznaczność opisu procesów i procedur wpływają na wzrost standaryzacji działań Służby Celnej, zmniejszenie poziomu skarg, wzruszonych decyzji i przypadków korupcji. Dzięki wdrożeniu zarządzania procesowego możliwe będzie rozpoczęcie przekształcania Służby Celnej z instytucji zhierarchizowanej w organizację samodoskonalącą się" - tak w Mapie Korzyści opisano oczekiwaną korzyść biznesową nr 16 związaną z realizacją celów projektu SZPADA.

Co to jest Projekt SZPADA?

Projekt SZPADA jest jednym z projektów realizowanych w ramach Programu e-Cło i wspierającym realizację Strategii Działania Służby Celnej 2015+, polegającym na objęciu pierwszych 10 procesów biznesowych zarządzaniem procesowym oraz przygotowaniu metod, standardów i narzędzi do wdrożenia zarządzania procesowego w całej organizacji.

Wpisuje się w szczególności w jej 6 inicjatywę strategiczną – *„Modelowanie i wdrażanie procesów biznesowych w kierunku zarządzania procesowego".*

Co jest celem Projektu?

Przekształcenie Służby Celnej w organizację zarządzaną procesowo i samodoskonalącą poprzez wdrożenie **Systemu Zarządzania Procesami Biznesowymi Służby Celnej** w celu polepszenia wyników działalności Służby Celnej.

System ten ma zapewnić zasady, metody, mechanizmy i narzędzia do:

- planowania i realizacji strategii działania Służby Celnej, która uwzględnia oczekiwania klientów zewnętrznych,
- przełożenia Strategii Działania SC 2015+ na działania Służby Celnej i zapewnienie ich spójności,
- dopasowania zasobów Służby Celnej do potrzeb procesów,
- pomiaru efektów prowadzonych działań i stopnia realizacji Strategii Działania Służby Celnej 2015+ - na poziomie strategicznym, taktycznym i operacyjnym.

W jaki sposób cel Projektu zostanie osiągnięty

Cel projektu zostanie osiągnięty wówczas, kiedy zostanie opracowana i dostosowana do potrzeb oraz możliwości Służby Celnej, koncepcja zarządzania procesowego, a także plan jej wdrożenia w Służbie Celnej.

Projekt SZPADA dostarczy m.in. wizję zarządzania procesowego, zawierającą opis sposobu funkcjonowania jednostek Służby Celnej, jako organizacji nastawionej na procesy oraz konkretną metodę dla wdrożenia i utrzymania tego sposobu zarządzania.

W ramach Projektu metoda znajdzie praktyczne zastosowanie na wybranej grupie 10 procesów, zdefiniowanych w Mapie Korzyści Programu e-Cło.

Jakie procesy zostaną objęte zarządzaniem procesowym w ramach Projektu?

Wstępna lista procesów, które powinny zostać objęte zarządzaniem procesowym to:

1. wywóz,
2. przywóz,
3. przemieszczenia wyrobów akcyzowych,
4. obsługa wniosków podmiotów,
5. zarządzanie ryzykiem (3),
6. zarządzanie zmianą,
7. pobór podatków,
8. planowanie i sprawozdawanie budżetowe w układzie budżetu tradycyjnego i zadaniowego.

Jaki jest zakres i rola Projektu?

Zakres projektu to:

1. Stworzenie zasad, metod, mechanizmów i narzędzi zarządzania procesami biznesowymi (BPMN Governance).
2. Uruchomienie zarządzania procesowego w 10-ciu procesach biznesowych objętych Programem e-Cło.

Natomiast rolą projektu jest zainicjowanie działań związanych z przekształceniem Służby Celnej w organizacje stosującą podejście procesowe. Kompleksowe przekształcanie SC w organizację zarządzaną procesowo będzie kontynuowane poprzez struktury osobowe powołane do wdrażania i utrzymania Systemu Zarządzania Procesami Biznesowymi SC (centrum kompetencyjne ds. zarządzania procesowego). Role oraz zadania centrum kompetencyjnego zostaną określone w trakcie projektu SZPADA.

Jak wygląda struktura interesariuszy Projektu?

Struktura interesariuszy została posegmentowana i przedstawia się następująco:

I Zainteresowani postępami prac projektu SZPADA

1. **Spoza Programu e-Cło:**
   - zespoły projektowe innych projektów;
   - inne inicjatywy procesowe.
2. **Z Programu e-Cło:**
   - kierownictwo Programu e-Cło;
   - Liderzy Zmian Transformacyjnych;
   - zespoły projektowe Programu e-Cło;
   - liderzy utrzymania procesu;
   - partnerzy zewnętrzni.

II Użytkownicy budowanego Systemu Zarządzania Procesami Biznesowymi SC (produktów projektu SZPADA)

1. **Kadra menedżerska SC:**
   - strategiczne kierownictwo SC:
     - Szef SC,
     - Z-ca Szefa SC,
     - Dyrektorzy Izb Celnych x 16,
     - Dyrektorzy Departamentów w MF: SC, CA, PC, AE;
     - kierownicy taktyczni i operacyjni:

- Dyrektor Izby Celnych x 16,
- Naczelnicy Urzędów Celnych,
- Dyrektorzy Departamentów w MF: SC, CA, PC, AE,
- kierownicy liniowi.

2. **Centra kompetencji:**
   - zespół ds. strategii;
   - zespół ds. kontroli zarządczej;
   - zespół architektów SI SC;
   - zespół ds. zarządzania procesowego;
   - zespół ds. zarządzania zmianą;
   - zespół ds. zarządzania budżetem zadaniowym;
   - zespoły ds. statystyk i analiz;
   - zespoły audytorów wewnętrznych;
   - zespoły zmian legislacyjnych;
   - komórki HR i szkolenia w Departamencie SC;
   - DI - jako resortowe centrum kompetencji IT;
   - zespoły ds. jakości.
   - **Pracownicy Służby Celnej.**

III Wpływający na kształt Systemu Zarządzania Procesami Biznesowymi SC
- **Wewnątrz SC:**
  - Szef SC;
  - związki zawodowe.
- **Spoza SC:**
  - resortowe inicjatywy procesowe;
  - pozaresortowe inicjatywy procesowe;
  - DG TAXUD;
  - Minister Finansów;
  - DI - Departament Informatyki w MF.

IV Przyszli interesariusze:
- właściciele procesów.

Jakie są główne założenia Projektu?

Aprobata i świadome zaangażowanie członków kierownictwa na wszystkich szczeblach - w działania związane z przekształcaniem organizacji Służby Celnej w organizację zarządzaną procesową.

Zmiana sposobu zarządzania organizacją w kierunku:
- zoptymalizowania struktur organizacyjnych Służby Celnej,
- przeorientowania na pracę zespołów obsługujących istotne procesy,
- częściowej alokacji kompetencji decyzyjnych i realizacyjnych,
- wprowadzenia spójnego systemu mierników oraz
- zmiany stylu kierowania organizacją.

Jako standard notacji modelowania procesów biznesowych w Służby Celnej przyjęto otwarty standard BPMN 2.0.

Projekt SZPADA jest realizowany jako domknięcie od strony zarządzania procesowego wszystkich innych projektów Programu e-Cło. Oznacza to, że projekt SZPADA będzie korzystał z wyników zdefiniowania procesów w innych projektach, a nie wykorzystywał swoje zasoby do ich opracowania.

Projekt SZPADA nie dostarcza żadnych elementów infrastruktury IT, poza niezbędnym wyposażeniem centrum kompetencyjnego ds. zarządzania procesowego. Dostarczy natomiast narzędzie do modelowania procesów i ich udostępniania do wykorzystania przez interesariuszy Programu e-Cło i zarządzających procesami oraz Systemem Informacyjny SC.

Projekt SZPADA zapewni wsparcie dla zarządzania strategicznego w Służbie Celnej przez zdefiniowanie i zaprojektowanie nowego strategicznego procesu biznesowego Zarządzania Zmianą (w tym przegląd i dopasowanie „Procedury zarządzania zmianą w Służbie Celnej" do zasad zarządzania procesowego) oraz zarekomendowanie zmian Strategii SC2015+ zgodnie z metodyką Zrównoważonej Karty Wyników. Zakłada się, że inne strategiczne inicjatywy (np. system zarządzania przez cele, kontrola zarządcza i in.), które są prowadzone równolegle będą korzystać z efektów pracy projektu SZPADA, w tym hierarchii procesów.

Projekt SZPADA jest realizowany przede wszystkim siłami Zespołu Projektowego przy wsparciu ekspertów zewnętrznych, w celu zbudowania wewnętrznych kompetencji w Służbie Celnej, umożliwiających w przyszłości samodzielne rozwijanie i ulepszanie zarządzania procesowego**.**

Jaki jest czas realizacji Projektu?

Projekt rozpoczął się 19.08.2010 r. a zakończy się 29.11.2013 roku, poprzez odbiór produktu końcowego Projektu.

Z jakimi projektami Programu e-Cło powiązany jest Projekt?

Projekt SZPADA powiązany jest z trzema projektami Programu e-Cło: PRD, HERMES2, ARI@DNA2. Projekty Programu e-Cło będą zarówno korzystać z produktów projektu SZPADA, jak i dostarczać modele procesów i danych warstwy biznesowej architektury Systemu Informacyjnego SC, i tak:

1. Projekt PDR dostarczy:
   - standardy modelowania i integracji danych (Centralny Model Danych),
   - dane referencyjne i współdzielone wykorzystywane przez inne Systemy Informacyjne SC.
2. Projekt HERMES2 dostarczy:
   a. model struktury organizacyjnej SC.
   3. Projekt ARI@DNA2 dostarczy:
   a. standardy integracji informacji z danych replikowanych z systemów operacyjnych,
   b. raporty i wyniki pomiarów niezbędne dla celów zarządzania procesowego i zarządzania strategicznego, w tym również monitorowanie realizacji Strategii SC2015+, zgodnie z metodyką Zrównoważonej Karty Wyników.

Jaka jest formuła realizacji Projektu?

1. Prace projektowe są realizowane przez Zespół Projektowy SZPADA, przy intensywnym udziale i metodycznym wsparciu ekspertów zewnętrznych (firma Wsparcia lub Wykonawca zewnętrzny).
2. Zespół Projektowy SZPADA przygotowuje samodzielnie lub

aktywnie uczestniczy w przygotowaniu produktów Projektu (prace analityczne, warsztatowe).
3. Uczestnicy Projektu oraz interesariusze Systemu Zarządzania Procesami Biznesowymi SC będą uczestniczyć w warsztatach, szkoleniach oraz otrzymają wsparcie metodyczne od Zespołu Projektowego SZPADA oraz ekspertów zewnętrznych w trakcie realizacji zadań wynikających z Planu Projektu.
4. Projekt jest realizowany przy wsparciu doradcy wyłonionego w drodze postępowania przetargowego, który na podstawie zleceń MF dostarcza wsparcie merytoryczne i organizacyjne dla Programu e-Cło, w tym także dla projektu SZPADA.

Co jest końcowym produktem Projektu?

Produktem końcowym projektu SZPADA, zdefiniowanym w Programie e-Cło, będzie **„Wdrożony System Zrządzania Procesami Biznesowymi SC"** służący poprawie efektywności zarządzania i procesów wewnętrznych Służby Celnej.

Jakie są etapy realizacji Projektu?

- **Etap I** – Definicja projektu, realizowany w okresie od 19.08.2010 r. do 30.11.2011 r., a główne produkty, które powstały to:
  1. **Opracowane założenia projektu Szpada** (ZPR) – 11.05.2011
  2. **Powołany Zespół Projektowy SZPADA** – 13.06.2011
  3. **Opracowany Dokument Inicjujący Projekt** (DIP) - 01.12.2011

- **Etap II** - **Analiza środowiska organizacji oraz uwarunkowań determinujących wdrożenie zarządzania procesowego,** realizowany w okresie od 30.11.2011 r. do 15.03.2012 r. zakończony produktem:

  opracowany dokument zawierający wyniki przeglądu, stosowanych w Służbie Celnej rozwiązań organizacyjnych wpływających na wprowadzenie zarządzania procesowego.

- **Etap III - Projektowanie oraz przygotowanie do wdrożenia Systemu Zarządzania Procesami Biznesowymi S C,** realizowany w okresie od 15.03.2012 r. do 30.11.2012 r., z którego powstaną produkty:
  1. Zatwierdzony dokument: Zasady i struktura Systemu Zarządzania Procesami Biznesowymi SC
  2. Uruchomione Centralne Repozytorium Architektury Procesów Służby Celnej

- **Etap IV - Wdrożenie Systemu Zarządzania Procesami Biznesowymi SC,** realizowany w okresie od 30.11.2012 r. do 29.11.2013 r., z którego powstaną produkty:
  1. Opracowane materiały oraz przeprowadzona seria warsztatów dla interesariuszy projektu SZPADA (kadra kierownicza, eksperci procesów i przedstawiciele centrów kompetencji),
  2. Zdefiniowany i zaprojektowany nowy proces Zarządzania Zmianą,
  3. Opracowana dokumentacja 10 procesów objętych zarządzaniem procesowym,
  4. Procesy, systemy informatyczne i pracownicy gotowi do produkcyjnego uruchomienia nowej organizacji pracy,
  5. Raport zawierający ocenę gotowości 10 procesów.

Aneta Grzegorzewska-Tórz
Naczelnik IOSW
Izba Celna w Szczecinie

Po co nam INFRA?

Projekt INFRA ma na celu zbudowanie spójnego technologicznie, kompleksowego i ustandaryzowanego środowiska infrastrukturalnego, na którym zostaną posadowione systemy biznesowe objęte Programem e-Cło, wspierające obsługę usług transakcyjnych w ramach SI SC.

Obecnie w Służbie Celnej funkcjonuje wiele różnych systemów informatycznych o zasięgu centralnym i lokalnym, budowanych w przeszłości w różnych okolicznościach, posadowionych na odrębnych środowiskach infrastrukturalnych, stanowiących niezależną, odrębną całość. Projekt INFRA ma za zadanie opracować i dostarczyć neutralną technologicznie platformę sprzętową spełniającą założenia architektury SOA. Platforma taka, jednolita architektonicznie, spójna technicznie pod względem zastosowanych standardów zapewni odpowiednią wydajność transakcyjną i szybkość przetwarzania danych wymaganą przez projekty biznesowe. Produkt końcowy projektu INFRA, czyli gotowa do eksploatacji spójna logicznie i architektonicznie platforma sprzętowa umożliwi:

- wdrożenie poszczególnych systemów biznesowych, a ostatecznie zintegrowanego środowiska elektronicznego Służby Celnej,
- podniesie jakość i poziom dojrzałości świadczonych usług publicznych, drogą elektroniczną

Zakres projektu

Projekt INFRA obejmuje przede wszystkim opracowanie docelowej architektury technicznej SI SC środowisk produkcyjnego, testowego i deweloperskiego poprzez dostosowanie architektury technicznej wypracowanej w projekcie Konsolidacji i Centralizacji Systemów Celnych i Podatkowych oraz na podstawie Projektów Infrastruktury Technicznej dostarczonych przez projekty biznesowe z założeniem:

- zgodności technicznej ze standardami IT obowiązującymi w MF,
- zgodności ze Strategią Informatyzacji Resortu,
- zachowania neutralności technologicznej
- zachowania zasady interoperacyjności.

Należy przy tym podkreślić, że w ramach INFRY zostanie dostarczona infrastruktura techniczna **warstwy centralnej** dla systemów będących produktami pozostałych projektów Programu e-Cło.

Dokładne zwymiarowanie niezbędnej infrastruktury, a tym samym ustalenie zakresu Przedmiotu Zamówienia, będzie możliwe po dostarczeniu przez projekty biznesowe indywidualnych Projektów Infrastruktury Technicznej (PIT) w zakładanym terminie do 30 czerwca 2012 r.

Kolejne zadania projektu to przygotowanie dokumentacji przetargowej i przeprowadzenie postępowania przetargowego na zakup infrastruktury technicznej, przeprowadzenie odbiorów, testów, instalacji i wdrożenie zakupionej infrastruktury pod kątem wymagań funkcjonalnych i technicznych systemów biznesowych a następnie udostępnienie gotowej platformy infrastrukturalnej do instalacji systemów biznesowych i koordynacja ich instalowania i uruchamiania. W ramach projektu zostaną także opracowane procedury zarządcze infrastrukturą techniczną SI SC oraz organizacyjny model utrzymania platformy technicznej SISC.

Pomyślna realizacja projektu INFRA zapewni osiągnięcie następujących długoterminowych korzyści:

1. Spowoduje racjonalizację wydatków ponoszonych przez SC związanych z zakupami infrastruktury sprzętowej na potrzeby informatyzacji służby celnej.
2. Zwiększy szybkość transakcyjną i przepustowość przetwarzania danych w systemach biznesowych obsługiwanych przez docelową platformę (wzrost efektywności procesów biznesowych).
3. Poprawi jakość obsługi i komunikacji z użytkownikami transakcyjnych systemów biznesowych służby celnej z domeny zewnętrznej (podmioty gospodarcze) z uwagi na wzrost szybkości przetwarzania danych (szybkość odpowiedzi, niezawodność).
4. Poprawi jakości obsługi i komfortu użytkowania transakcyjnych systemów biznesowych przez użytkowników wewnętrznych służby celnej nadzorujących obrót towarowy.
5. Zwiększy elastyczność, skalowalność, redundancję platformy oraz powiększy możliwości dalszej standaryzacji zasobów sprzętowych w służbie celnej.
6. Spowoduje racjonalizację kosztów rozwoju, modyfikacji platformy sprzętowej.
7. Doprowadzi do eliminacji niepotrzebnych wydatków w celu kontraktowania bloków usług i uzyskiwania atrakcyjnych cen od dostawców usług serwisowych.
8. Poprawi skuteczność zarządzania zasobami sprzętowymi, w tym dostępności do informacji o zasobach, ich inwentaryzacji i stopniu amortyzacji.

Zespół Projektowy INFRA, który zaczął formalnie swoją działalność z dniem 9 września 2011 (podpisanie Decyzji o powołaniu zespołu prze Radę Projektów w obszarze Infrastruktury Programu e-Cło) składa się w głównej mierze z pracowników Centrum Informatycznego przy Izbie Celnej w Łodzi. Nadzór merytoryczny i ogólny nadzór nad realizacją projektu INFRA sprawuje Rada Projektów w Obszarze Infrastruktury Programu e-Cło.

Projekt będzie korzystał z usług ekspertów zewnętrznych w formie usług analityczno-doradczych świadczonych w jako wsparcie zakontraktowane w ramach Programu e-Cło.

Przedsięwzięcie jest realizowane w oparciu o metodykę PRINCE2 oraz korzysta ze standardów, doświadczeń i dobrych praktyk dla projektów informatycznych, realizowanych w ramach resortu.

Zgodnie z założeniami Projektu Program e – Cło, Projekt INFRA zostanie zakończony do 31 grudnia 2013 roku, a jego produkty będą utrzymane przez co najmniej 5 lat od chwili zakończenia jego realizacji. Nadzór nad eksploatacją i utrzymaniem dostarczonego produktu pozostanie w gestii powołanego właściciela biznesowego.

Początkowym założeniem było przeprowadzenie jednego postępowania przetargowego na zakup całości niezbędnej infrastruktury i jej stopniowa dostawa i instalacja. Obecnie jednak odstąpiono od tej koncepcji i projekt jest na etapie finalizacji przygotowań do przetargu na wyłonienie dostawcy infrastruktury dla zintegrowanego systemu zarządzania kadrami HERMES2.

Marcin Szymczak
Kierownik Projektu INFRA
Izba Celna w Łodzi

Help Desk

Projekt Help Desk jest jednym z projektów realizowanych w ramach „Programu e-Cło", obejmującym zagadnienia wsparcia technicznego i merytorycznego dla użytkowników wewnętrznych (funkcjonariusze celni) i zewnętrznych (przedsiębiorcy i osoby fizyczne zarówno krajowe jak i zagraniczne) systemów informatycznych eksploatowanych w ramach Służby Celnej. Program e-Cło (Elektroniczne Cło) w resorcie finansów jest pochodną inicjatywy „Electronic Customs" (e-Customs) wdrażanej w ramach Unii Celnej w latach 2006-2013. Inicjatywa „e-Customs" dotyczy stworzenia bezpapierowego środowiska dla cła i handlu.

Projekt Help Desk powstał w wyniku braku uniwersalnej i jednolitej platformy wsparcia dla użytkowników różnych systemów informatycznych eksploatowanych w ramach Służby Celnej. Działające obecnie w Służbie Celnej grupy wsparcia dla poszczególnych systemów informatycznych wykorzystują zarówno różne aplikacje, jak i stosują różne procedury przy zarządzaniu incydentami i problemami związanymi z funkcjonowaniem tych systemów. Rozproszona i niejednolita jest też struktura organizacyjna związana ze świadczonym wsparciem. Zespoły zlokalizowane w Izbach Celnych w Katowicach, Krakowie i Łodzi zapewniają pomoc dla użytkowników systemów niezależnie od siebie, przy użyciu różnych kanałów kontaktu, stosując własne rozwiązania i narzędzia. Stąd zaszła konieczność ujednolicenia procedur oraz zapewnienie jednego punktu kontaktu grup wsparcia dla użytkowników wewnętrznych jak i zewnętrznych systemów funkcjonujących w Służbie Celnej.

Celem projektu jest dostarczenie i wdrożenie systemu Help Desk, który będzie jednym z głównych komponentów Systemu Informacyjnego Służby Celnej (SI SC). Wdrażane rozwiązanie oparte będzie o bibliotekę ITIL® - uznany na całym świecie zbiór dobrych praktyk związanych z zarządzaniem usługami IT. Umożliwi to zrealizowanie celów dotyczących poprawy obsługi a następnie utrzymania satysfakcji użytkowników zewnętrznych i użytkowników wewnętrznych poprzez ciągłą i szybką zdolność sprostania ich wymaganiom w zakresie usług Help Desk. Ponadto wdrożony system pełnił będzie funkcję jednego punktu kontaktu w zakresie wsparcia technicznego i merytorycznego dla użytkowników systemów informatycznych eksploatowanych w ramach SI SC, uprości dostęp do świadczonych usług, zapewni utworzenie i wdrożenie jednolitego procesu obsługi zgłoszeń, dostarczy ujednoliconej i scentralizowanej platformy wsparcia oraz mechanizmu samoobsługowego dla użytkowników polegającego w szczególności na korzystaniu z usystematyzowanej bazy wiedzy oraz odpowiednio dostosowanej wyszukiwarki.

Wśród najważniejszych korzyści wynikających z realizacji projektu wymienić należy:

- Zapewnienie ciągłości działania (24/7),w ramach jednego punktu dostępowego (kontaktu) dla wszystkich interesariuszy systemu Help Desk
- Wzrost i poprawa efektywności zatrudnienia w administracji poprzez umożliwienie korzystania z nowoczesnych narzędzi pozwalających szybko i rzetelnie wspomagać rozwiązywanie zapytań klientów.
- Obniżka kosztów związanych z prowadzonymi usługami service desk przez kilka obrębie działających obecnie ośrodków wsparcia
- Gromadzenie, konsolidacja, oraz ujednolicenie i usystematyzowanie informacji zapewniając równocześnie wielokanałową platformę wymiany tych informacji
- Utworzenia krajowej linii wsparcia dla działania obecnych i przyszłych systemów trans-europejskich tworzonych w ramach inicjatywy e-Customs (m.in. AES, AIS) na poziomie UE.
- Zastąpienie działających obecnie w Służbie Celnej zdecentralizowanych grup wsparcia dla poszczególnych systemów informatycznych korzystających teraz z różnych aplikacji, oraz stosujących różne procedury i standardy przy obsłudze klientów
- Zapewnienie szybkiego dostępu do baz wiedzy umożliwiających pogłębianie wiedzy i świadomości wśród użytkowników na temat działania systemów informatycznych, skutkując docelowo mniejszą ilością interwencji do systemu Help Desk ze strony tych użytkowników.
- Uproszczenie dostępu (autoryzacji) użytkowników wewnętrznych oraz zewnętrznych do wsparcia świadczonego dla poszczególnych systemów;
- Jednoznaczne określenie relacji pomiędzy dostawcą – Służba Celna, a odbiorcą usług IT – podmiot, dotyczących zakresu oraz poziomu świadczenia usług.
- Utrzymanie i podnoszenie poziomu usług poprzez cykliczne uzgadnianie, monitorowanie i raportowanie kluczowych parametrów usług zdefiniowanych w umowach SLA (Service Level Agreement) i OLA (Operational Level Agreement).

Bezpośrednie korzyści i zalety systemu Help Desk dla poszczególnych użytkowników będą dotyczyć możliwości związanych ze zgłaszaniem problemów zarówno telefonicznie na jeden ogólny numer Help Desk, pocztą elektroniczną na dedykowany adres e-mail jak i poprzez interfejs udostępniony na stronie www, gdzie każdy z użytkowników będzie miał zapewnioną możliwość autoryzowanego (indywidualnego) dostępu. Rozwiązanie takie umożliwi użytkownikowi monitorowanie stanu obsługi zgłoszenia, dostarczanie dodatkowych informacji, natychmiastowy dostęp do udzielonego rozwiązania oraz dostęp do historii dokonanych zgłoszeń. Ponadto zapewniony zostanie dostęp do zasobów Bazy Wiedzy, która zawierać będzie rozwiązania najczęściej występujących problemów (FAQ), informacje o dostępności systemów, przewidywanego czasu przywrócenia usług, aktualną dokumentację.

Projekt Help Desk zostanie zrealizowany poprzez dostarczenie w wyniku przeprowadzonego postępowania w trybie przetargu nieograniczonego Systemu Help Desk, czyli jednolitej platformy udzielania informacji i pomocy dla użytkowników Systemu Informacyjnego Służby Celnej budowanego w ramach „Programu e-Cło. Przetarg na dostarczenie Systemu został ogłoszony w dniu 17 lipca 2012, otwarcie ofert nastąpiło w dniu 4 września 2012 i obecnie trwa ich ocena mająca doprowadzić do wyboru Wykonawcy. Zakłada się, że zamówienie zostanie zrealizowane w trzech etapach zainicjowanych po podpisaniu umowy z Wykonawcą, które planowane jest w miesiącu wrześniu 2012 roku. Ostatecznym terminem wdrożenia Systemu Help Desk jest dzień 31 grudnia 2013 roku.

Tomasz Kaczmarczyk
Izba Celna w Katowicach

Magistrala Celno-Akcyzowa

Co to jest? I po co to jest?

Zgodnie z definicją zawartą w Studium Wykonalności **Magistrala Celno-Akcyzowa** jest to skalowalna, elastyczna warstwa komunikacji, o modułowej budowie i rozproszonej infrastrukturze, definiująca i standaryzująca między innymi format, tłumaczenie, transformację, nadzór i raportowanie przepływu komunikatów pomiędzy elementami Systemu Informacyjnego Służby Celnej, a także stanowiąca bezpieczne sprzęgnięcie z domeną DG TAXUD, magistralą CCN/CSI i domeną zewnętrzną (Internetem). Także projekt „Programu e-Cło".

Dla kogo to jest (dla przedsiębiorców, organizacji) Co nowego daje?

Określenie standardów warstwy komunikacji w ramach definicji przepływu komunikatów oraz specyfikacja poszczególnych funkcji i komponentów infrastruktury pośredniczącej warstwy komunikacji, składających się na przełącznik komunikatów biznesowych pozwoli powiązać infrastrukturę komponentów systemów realizowanych w ramach „Programu e-Cło". Wdrożenie obsługi komunikatów, managera raportów, silników zarządzania procesami biznesowymi i optymalizacji usług SOA oraz powiązania z uwierzytelnionymi, zewnętrznymi systemami (bezpieczny gateway) ułatwi przekazywanie zgłoszeń i deklaracji drogą elektroniczną.

Czy zastąpi coś co już jest? Czy będzie to „nowa jakość"?

Wdrożenie Magistrali Celno-Akcyzowej jako warstwy komunikacji zapewni obsługę komunikatów pomiędzy elementami systemu informacyjnego Służby Celnej, a także z domeną DG TAXUD, magistralą CCN/CSI i domeną zewnętrzną (Internetem) i pod tym względem stanowi to „nowa jakość" w organizacji.

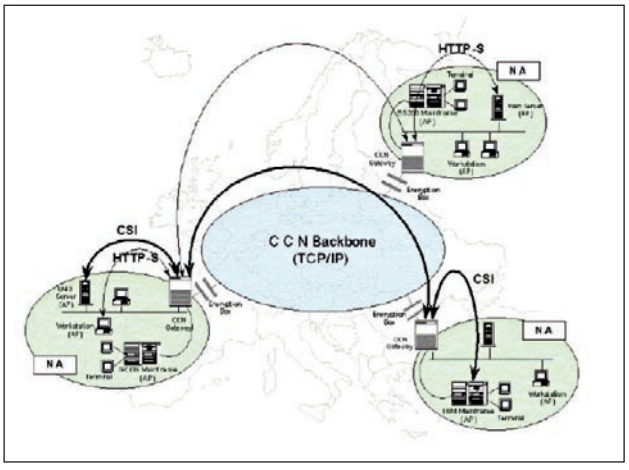
Jak to działa? Jak to będzie działało?

Główny Produkt MCA to:

Skalowalne mechanizmy komunikacji dla SISC integrujące systemy budowane w ramach Programu e-Cło stanowiące bezpieczne sprzęgnięcie z domeną: wewnętrzną, zewnętrzną i międzynarodową

Lista podproduktów

1. Repozytorium listy usług i powiązań pomiędzy dostawcami a konsumentami (***PODPRODUKT „A"*) – Zespół Projektowy zbudował już Repozytorium Usług, które będzie wykorzystywane przez SISC budowane w ramach Programu e-Cło**
2. Standardy komunikacji (***PODPRODUKT „B"***) – **Zespół Projektowy określił już standardy komunikacji, które zaktualizują rozdział Komunikacja pomiędzy systemami / usługami SISC dokumentu Elementy dokumentacji przetargowej związanej z budową systemów w obszarze technicznym. Dokument ten jest wykorzystywany przez wszystkie projekty budowane w ramach Programu e-Cło na etapie tworzenia SIWZ.**
3. Standardy, procedury i narzędzia do monitorowania stanu usług (***PODPRODUKT „C"***) – **Zespół Projektowy w ramach podproduktu standardy, procedury i narzędzia do monitorowania stanu usług technicznych, projekt MCA zbierze i opracuje wymagania funkcjonalne dla narzędzia do monitorowania stanu usług technicznych (np. wywołanie WSDL dla usługi wraz z pomiarem czasem odpowiedzi). Na podstawie wymagań dla narzędzia, zebranych od projektów, projekt MCA przeprowadzi analizę dostępnych rozwiązań. Na podstawie analizy zespół projektowy MCA wdroży wybrane narzędzie. Zespół projektowy MCA może rekomendować wymagania dla systemów SISC w celu implementacji narzędzia w postaci standardów dotyczących monitorowania. Po przetestowaniu i odebraniu rozwiązania do monitorowania usług technicznych, zostanie ono przekazane wraz ze procedurami do centrów kompetencyjnych poszczególnych projektów SISC**
4. Zapewnienie komunikacji z domeną wspólnotową z zastosowaniem mechanizmu uruchomionego w EMCS (***PODPRODUKT „D"***) – **Zespół Projektowy w ramach podproduktu zapewnienii komunikacji z domeną wspólnotową z zastosowaniem mechanizmu uruchomionego w EMCS PL, projekt MCA przeprowadzi analizę techniczną i prawną wykorzystania tego systemu w perspektywie zastosowania go do komunikacji z domeną wspólnotową przez inne systemy SISC wymagające komunikacji międzynarodowej przez sieć CCN/CSI. Ponadto zespół projektowy zarekomenduje formułę realizacji funkcjonalności transformaty pomiędzy formatami EDIFACT/XML. Zespół projektowy zbierze wymagania dotyczące wolumetrii danych przesyłanych przez SISC wymagających komunikacji z domeną wspólnotową. Na podstawie zebranych**

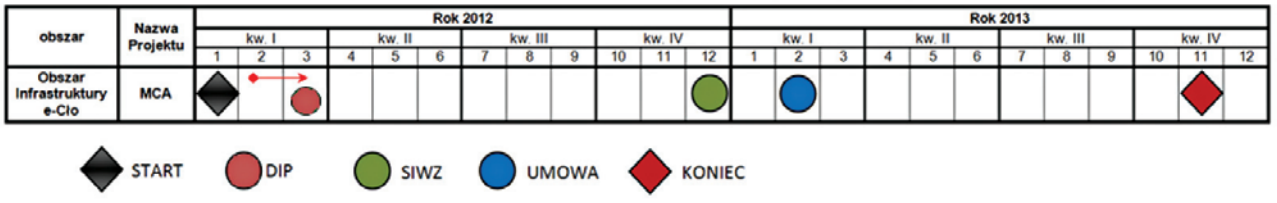
Rysunek 1. Architektura bramki CCN/SCI (mechanizm uruchomiony w EMCS)

danych zespół projektowy opracuje wytyczne dotyczące dostosowania modułu komunikacyjnego EMCS PL do potrzeb systemu SISC. W przypadku konieczności rozbudowy modułu komunikacyjnego zespół projektowy przygotuje opis wymagań na realizację tego zadania dla zewnętrznego Wykonawcy. Zespół projektowy MCA przetestuje i odbierze wypracowane rozwiązanie modułu komunikacyjnego z domeną wspólnotową. Rozwiązanie zostanie udostępnione jako usługa dla systemów SISC wymagających komunikacji z domeną wspólnotową SISC. Zespół projektowy opracuje formułę realizacji centrum kompetencyjnego dla usługi modułu komunikacyjnego z domeną wspólnotową

5. Wdrożenie wydzielonego mechanizmu kolejek dla wybranych systemów (***PODPRODUKT „E"***)[1] **– Zespół Projektowy w ramach** ***w ramach podproduktu mechanizmów kolejek dla systemów, projekt MCA przeprowadzi analizę celowości istnienia wydzielonego, systemu przysyłania komunikatów***
6. przygotowanie projektu organizacji Merytorycznego Centrum Kompetencyjnego do zarządzania i obsługi mechanizmu kolejek
   (***PODPRODUKT „F"***)[2] ***– Zespół Projektowy w ramach podproduktu przygotowanie projektu organizacji Merytorycznego Centrum Kompetencyjnego do zarządzania i obsługi mechanizmu kolejek, projekt MCA przeprowadzi analizę celowości stworzenia takiego centrum.***

Kiedy zacznie działać?

Zgodnie z poniższym harmonogramem ramowym wdrożenie pilota powinno nastąpić w III kw. 2013 r.

Rysunek 2. Harmonogram ramowy dla Projektu MCA

[1,2] Po analizie zespół projektowy MCA podejmie decyzję czy będzie realizacji podproduktu

Projekt PKI – bezpiecznie i wiarygodnie

Zmiana jakościowa, jaka dokona się w wyniku zastąpienia dokumentu papierowego dokumentem elektronicznym, wymaga zastosowania mechanizmów zapewniających wiarygodność tej formy dokumentu oraz wygodę użytkowania rosnącej liczby systemów służących do ich przetwarzania. W tradycyjnej procedurze załatwiania spraw urzędowych, dokument papierowy, reprezentujący wolę strony lub organu, jest uwierzytelniany poprzez odręczny podpis na dokumencie. Taka forma potwierdzenia wiarygodności jest trwała, a także umożliwia wykrycie prób jego sfałszowania. W przypadku dokumentu elektronicznego sprawa się nieco komplikuje. Dokument taki może być sfałszowany praktycznie bez pozostawiania śladów ingerencji, co podważa jego wiarygodność i czyni nieprzydatnym jako dowód. Chyba, że…

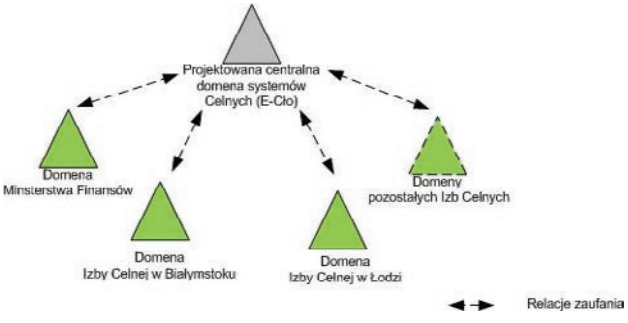
W latach siedemdziesiątych ubiegłego wieku pojawiły się pierwsze opracowania dotyczące wykorzystania tzw. kryptografii asymetrycznej, zwanej też „kryptografią klucza publicznego". Polega ona na wykorzystaniu skomplikowanych przekształceń matematycznych, których cechą charakterystyczną jest tzw. jednokierunkowość działania. Wykorzystywane algorytmy są przy tym tak bezpieczne, że zarówno sam algorytm jak też zaszyfrowane dane mogą być ujawnione publicznie bez narażania się na ryzyko ich złamania. Rozwój badań doprowadził do powstania technologii umożliwiających tzw. elektroniczne podpisanie dokumentu. Polega ono w skrócie na dołączeniu do pliku z oryginalnym dokumentem dodatkowych danych, które pozwalają na potwierdzenie zarówno tożsamości podpisującego jak też niepodważalne stwierdzenie, czy oryginalny dokument nie był modyfikowany po jego podpisaniu. W ten sposób otwarta została droga do wprowadzenia na szeroką skalę dokumentu elektronicznego, jako równorzędnego i bezpiecznego środka komunikacji.

Głównym zadaniem Projektu PKI jest dostarczenie infrastruktury dla usług umożliwiających elektroniczne podpisywanie, szyfrowanie, oznaczanie czasem (elektroniczny datownik) dokumentów zarówno w komunikacji z klientami zewnętrznymi (przedsiębiorcami) jak też w komunikacji wewnętrznej w Służbie Celnej. Oprócz funkcji analogicznej jak realizowane przez Centrum Bezpiecznej Transmisji Danych w Krakowie - wydawanie podmiotom kluczy do bezpiecznej transmisji danych (która docelowo ma być przejęta przez nowy system), planowane jest udostępnienie usług weryfikacji podpisu elektronicznego kwa-

lifikowanego (zgodnego z ustawą o podpisie elektronicznym), przy czym ze względu na specyfikę funkcjonowania Służby Celnej planowana jest obsługa również zagranicznych certyfikatów kwalifikowanych (z terenu całej UE). W ten sposób podmiot zagraniczny, posiadający ważny kwalifikowany certyfikat podpisu elektronicznego, wydany na terenie jednego z krajów UE, będzie mógł przesłać do Systemu Informacyjnego Służby Celnej dokument podpisany własnym certyfikatem. Analogicznie, podmiot krajowy posiadający certyfikat kwalifikowany (np. na potrzeby przesyłania deklaracji ZUS), będzie mógł wykorzystać go w komunikacji ze Służbą Celną.

Elektroniczny dokument wpływający do SISC będzie mógł być oznakowany tzw. elektronicznym znacznikiem czasu, potwierdzającym czas jego dostarczenia (na wzór datownika stosowanego przy dokumentach papierowych). Możliwe będzie wytworzenie tzw. archiwalnej postaci dokumentu elektronicznego, przygotowanej do długotrwałego przechowywania z podpisem elektronicznym. Możliwe będzie podpisywanie tzw. UPO (urzędowych poświadczeń odbioru) wytwarzanych przez system przyjmujący dokument elektroniczny. Udostępnione zostaną mechanizmy szyfrowania dokumentów zawierających dane wrażliwe, pozwalające na przesyłanie ich w sieciach informatycznych bez obaw o ujawnienie chronionych informacji.

Równoległym wątkiem realizacji Projektu PKI będzie uruchomienie funkcjonalności jednokrotnego uwierzytelniania (logowania) w systemach budowanych w ramach Programu e-Cło, w oparciu o istniejące konta w domenach Windows. Funkcjonalność ta pozwoli użytkownikowi zalogowanemu do domeny na uzyskanie dostępu do systemów, do których będzie posiadał nadane uprawnienia, bez konieczności kolejnego logowania. W ten sposób zredukowana zostanie uciążliwość wielokrotnego logowania do różnych systemów obsługiwanych przez użytkownika.

Poglądowy schemat zależności między domenami

Poza oszczędnością czasu i wygodą wynikającą z pojedynczego uwierzytelniania, planowane jest również podwyższenie poziomu bezpieczeństwa procesu logowania, poprzez wykorzystanie do logowania tzw. komponentu technicznego. Będzie nim osobista karta kryptograficzna, na której zapisane będą klucze i certyfikaty cyfrowe użytkownika. Karta będzie używana w procesie podpisywania elektronicznego, szyfrowania ale też przy tzw. bezpiecznym uwierzytelnianiu. Bezpieczeństwo tego rozwiązania polega na zastosowaniu dodatkowego elementu –

Podpisanie umowy na wdrożenie systemów w ramach PKI

oprócz hasła (tajnej informacji – tu kodu PIN) potrzebny będzie materialny komponent z zapisanymi na nim tajnymi informacjami. W chwili obecnej do włamania na konto innego użytkownika wystarczy poznanie jego hasła (czasami niefrasobliwie przechowywanego na kartce pod klawiaturą czy w szufladzie biurka). Biorąc pod uwagę daleko posuniętą informatyzację działalności Służby Celnej, takie włamanie wiąże się z ryzykiem dużych strat, również dla właściciela konta, przez które dokonano nieautoryzowanych czynności. Wymuszenie stosowania dodatkowego komponentu technicznego likwiduje tę lukę, gdyż poznanie hasła (PIN-u) nie wystarczy do skutecznego zalogowania. Intruz zmuszony byłby do zdobycia również karty kryptograficznej użytkownika, co nie będzie łatwe ani do wykonania ani późniejszego ukrycia. W przypadku kradzieży będzie ona szybko ujawniona i możliwe będzie przeciwdziałanie szkodom, podczas gdy nieautoryzowana operacja wykonana przy użyciu samego tylko hasła mogłaby przez długi czas pozostawać niewykryta.

Poprzedni rok w Projekcie PKI był okresem intensywnych prac, związanych z tworzeniem koncepcji docelowych rozwiązań oraz przygotowaniem zamówienia na wdrożenie systemu. Ze względu na złożony i bezprecedensowy charakter przedsięwzięcia, jakim jest Program e-Cło, wymagało to wielu uzgodnień, konsultacji i analiz. Opracowana w ich efekcie specyfikacja zamówienia jest kompromisem pomiędzy planem, nakreślonym przez Studium Wykonalności Programu e-Cło, zidentyfikowanymi potrzebami oraz możliwościami budżetowymi Programu. W bieżącym roku rozpoczął się ostatni etap prac w Projekcie, związany z wdrożeniem systemów. Na przystąpienie do przetargu, ogłoszonego przez Izbę Celną w Białymstoku, zdecydowało się dziewięciu wykonawców.

W chwili obecnej Zespół projektowy wraz z Wykonawcą systemu, firmą Comarch S.A., realizuje zawartą już umowę na wdrożenie. Zgodnie z harmonogramem, do końca bieżącego roku powstaną docelowe projekty techniczne, a rok 2013 zostanie zwieńczony wdrożeniem produkcyjnej wersji systemu.

Marek Burzyński, Paweł Wyszyński,
Tomasz Jarocki, Andrzej Chlabicz
Zespół PKI, Izba Celna w Białymstoku

TestReg czyli jakość i bezpieczeństwo eksploatacji Systemu Informacyjnego SC

Przesłanką powołania Projektu TestReg była identyfikacja wielu problemów, zagrożeń i potrzeb Służby Celnej w obszarze testowania. Program e-Cło, który z uwagi na swą rozległość, złożoność i wpływ na kluczowe procesy Służby Celnej, wymaga zapewnienia w szczególny sposób odpowiedniej jakości rozwiązaniom opracowywanym w trakcie jego realizacji.

Jednym z podstawowych wymogów bezpiecznego i prawidłowego funkcjonowania systemów biznesowych Systemu Informacyjnego Służby Celnej (SI SC) jest testowanie nowych wersji tych systemów i planowanych zmian w konfiguracji, przed oddaniem ich do użytkowania. Dotychczasowy brak jednolitości w kwestii testowania systemów informatycznych SC wymusił utworzenie projektu, który usystematyzuje problematykę testów w zakresie: ich organizacji, rodzaju przeprowadzanych testów, dokumentowania procesu testowania, gromadzenia wiedzy w zakresie testowania, zasad współpracy z wykonawcą zewnętrznym i developerami oprogramowania, testów spójności między systemami.

Cele

Projekt TestReg obejmuje dostarczenie rozwiązań organizacyjno-technicznych mających na celu ujednolicenie i usprawnienie procesu testowania SI SC. Utworzone w ramach Projektu Centrum Wsparcia Testowania (CWT) będzie zajmować się utrzymaniem dostarczonych produktów oraz doskonaleniem kompetencji organizacji w zakresie testowania systemów.

Celem Projektu jest zachowanie spójności SI SC, realizacja wytycznych wynikających z inicjatywy e-Customs, podniesienie jakości obsługi klienta, racjonalizacja kosztów rozwoju SI SC. Cel ten zostanie osiągnięty poprzez poprawę jakości i bezpieczeństwa eksploatacji SI SC, usprawnienie przeprowadzania testów regresywnych przy użyciu komunikatów UE/PL, jak i komunikatów tworzonych na potrzeby testów w ramach poszczególnych projektów, uruchomienie struktury organizacyjnej odpowiedzialnej za funkcjonowanie CWT, gromadzenie doświadczeń w zakresie testowania, tworzenie bazy testów regresywnych SI SC.

Posiedzenie zespołu TestReg

Spotkanie inauguracyjne TestReg w Bydgoszczy

Kierownicy projektów – spotkanie inauguracyjne TestReg w Bydgoszczy

Zakres

Realizacja Projektu TestReg obejmuje swoim zakresem zaprojektowanie, wykonanie i wdrożenie następujących produktów: narzędzi TestReg, repozytorium testowego, zbioru testów regresywnych, opracowanie metodyki, procedur i dokumentacji testów oraz jednostki organizacyjnej odpowiedzialnej za funkcjonowanie Centrum Wsparcia Testowania.

Narzędzia TestReg będą obejmować zestaw narzędzi wspomagających proces testowania. Ich szczegółowy zakres będzie określany na etapie konsultacji z zespołami projektowymi poszczególnych Systemów. Zintegrowane środowisko testowe obejmujące środowiska testowe systemów SI SC wraz z narzędziami TestReg utworzą Platformę testową.

Jednostkę organizacyjną stanowić będzie zespół przeszkolonych osób funkcjonujących w przygotowanej strukturze organizacyjnej, którego zadaniem będzie utrzymanie CWT oraz udzielanie wsparcia poszczególnym zespołom projektowym. Testy regresywne będą tworzone i przeprowadzane przez poszczególne projekty realizowane w ramach Programu e-Cło. Projekt TestReg dostarczy jednolitą metodykę tworzenia testów i zorganizuje proces ich gromadzenia w postaci zbioru testów regresywnych.

Repozytorium testowe będzie zawierało dokumentację metodyki i procedur obowiązujących przy prowadzeniu testów.

Rysunek 1. Schemat Centrum Wsparcia Testowania.

Metodyka i procedury uregulują testowanie w zakresie:

- organizacji - zasad współpracy pomiędzy CWT, a poszczególnymi zespołami projektowymi, centrami merytorycznymi, bądź technicznymi poszczególnych Systemów;
- rodzajów testów obligatoryjnych oraz kolejności ich przeprowadzania;
- dokumentowania, tj. wzorów dokumentów, protokołów, raportów obowiązujących w procesie testowania;
- gromadzenia wiedzy, tzn. rodzajów informacji, które powinny być przekazywane do CWT jak również rodzajów informacji, które Centrum będzie przekazywało zainteresowanym stronom; zasad współpracy z wykonawcami systemów SI SC;
- zasad współpracy z wykonawcami systemów SC SI, rodzajów testów, które jest zobligowany przeprowadzić wykonawca oraz rodzajów wsparcia jakiego winien udzielić zespołom merytorycznym, jak i innych obowiązków związanych z procesem testowania np. w zakresie bezpieczeństwa;
- testów spójności między systemami, tj. zasad koordynacji i współpracy w tym zakresie pomiędzy CWT, a poszczególnymi zespołami projektowymi, centrami merytorycznymi, bądź technicznymi poszczególnych systemów.

Spotkanie robocze zespołu TestReg w ramach rozpoznawania rynku narzędzi komercyjnych wspierających zarządzanie testami

Projekt pozwoli na osiągnięcie poprawy jakości obsługi klienta, racjonalizację kosztów rozwoju SI SC, poprawę jego jakości i bezpieczeństwa eksploatacji oraz gromadzenie doświadczeń w zakresie testowania.

O Zespole i obecnym etapie prac

Idea Projektu TestReg została przedstawiona po raz pierwszy na spotkaniu, które miało miejsce w Bydgoszczy w dniach 30-31 maja 2011 r. Wzięli w nim udział: Pan Andrzej Ręgowski – Zastępca Dyrektora Departamentu Służby Celnej, Pełnomocnik Szefa Służby Celnej ds. realizacji Programu e-Cło; Pan Marek Pękala – Pełnomocnik Szefa Służby Celnej ds. Informatyzacji, koordynator Programu e-Cło; Dyrektor Izby Celnej w Toruniu, Pan Wojciech Baranowski; Pani Krystyna Zapendowska-Starzyk – ekspert Służby Celnej z Wydziału Programu e-Cło DSC; Pani Renata Kwiatkowska – starszy specjalista z Departamentu Informatyki oraz kierownicy projektów: PDR, MCA, INFRA, NCTS, EMCS, SZPROT, ICS/AES, ICS/ECS2, ZEFIR/OSOZ2, Help Desk.

Uchwałą nr 16/2011 Rady Programu e-Cło z dnia 11 lipca 2011 r. Projekt Test Reg został formalnie powołany jako jeden z pięciu projektów realizowanych w ramach Obszaru Infrastruktury e-Cło. Skład osobowy Zespołu Projektowego TestReg został zatwierdzony Decyzją nr 4/2011 Rady Projektów Obszaru Infrastruktury z dnia 16 listopada 2011 r. W Zespole kierowanym przez Pana Andrzeja Kożyczaka Naczel-

nika Wydziału Informatyki w Izbie Celnej w Toruniu, oprócz funkcjonariuszy celnych i pracowników toruńskiej izby celnej pracują koleżanki i koledzy z izb celnych z Krakowa i Łodzi, a także z Ministerstwa Finansów.

W II Etapie realizacji Zespół TestReg opracował Projekt Infrastruktury Technicznej i aktualnie cała jego energia skupia się na dopracowywaniu Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia, a w szczególności Opisu Przedmiotu Zamówienia. Na wrześniowe posiedzenie Rady Technicznej przygotowano do akceptacji Plan Rozwoju Kompetencji Centrum Wsparcia Testowania oraz plan III Etapu Projektu.

Mariusz Ziarnowski
Izba Celna w Toruniu

Identyfikacja graficzna Programu e-Cło

W czasach, gdy projekt PROMOCJA rozpoczynał swoją działalność, identyfikacja graficzna Programu e-Cło była niejednolita i niespójna. Mieliśmy wprawdzie główny logotyp, a część projektów posiadała już własne znaki graficzne, ale nie miały one jednak tego wspólnego pierwiastka, który wskazywałby na przynależność do większej całości. Postanowiliśmy ten stan rzeczy zmienić.

Zastaliśmy sytuację, w której istniejące logotypy projektowe nijak miały się do głównego logo programu i reszty projektów. Zresztą i tak w większości przypadków jeszcze zwyczajnie nie powstały. Zastanawialiśmy się, jak stworzyć całą rodzinę znaków w taki sposób, by zawsze miały ten wspólny element.

Rys. 1 Logotyp Programu e-Cło

Wyszliśmy z założenia, że logo musi być nowoczesne i nawiązywać do technologii informatycznych, ponieważ całą istotą programu są właśnie usługi elektroniczne. Kwadrat poprzecinany ukośnymi liniami symbolizuje znak zachęty (prompt) wykorzystywany w systemach ze znakowym interpreterem poleceń, np. znany i lekko zapomniany MS DOS (Microsoft Disk Operation System), ale tu za inspirację służył BASIC wykorzystywany np. w mikrokomputerach Commodore). Linie to oczywiście nic innego jak nieprzyjemny efekt migotania towarzyszący monitorom CRT, a szczególnie tym o zielonym zabarwieniu, do których nawiązuje kolor logo. Kolorystyka liter została zróżnicowana na podstawie paru zasad, czyli pierwsza litera po kropce jest zawsze zielona, reszta napisu szara. Jeśli projekt jest którymś z kolei (np.ZEFIR2), to cyfra również występuje w kolorze zielonym.

Skoro jest znak zachęty, to wpiszmy i komendę. Tu trzymamy się założeń (prawie) ze znakowych systemów operacyjnych, czyli brak spacji, brak polskich liter, a ciąg literowy składa się z nazwy plików oraz rozszerzenia. Napisałem prawie, bo oczywiście puryści „DOSowi" wiedzą, że nie udało się nałożyć ograniczeń systemu plików FAT (File Allocation Table), czyli 8 znaków nazwy i 3 rozszerzenia.

Mając już logo główne, trzeba było pójść za ciosem i narysować logotypy projektowe. Tutaj przykład logo projektu PROMOCJA.

Rys. 2 Logotyp Projektu PROMOCJA Programu e-CŁO

Elementy główne, czyli znak zachęty i kolorystyka, powtarzają się, a logo projektowe przyjmuje te same zasady. Jedyną różnicą jest wskazanie przynależności do konkretnego programu, który projekt firmuje.

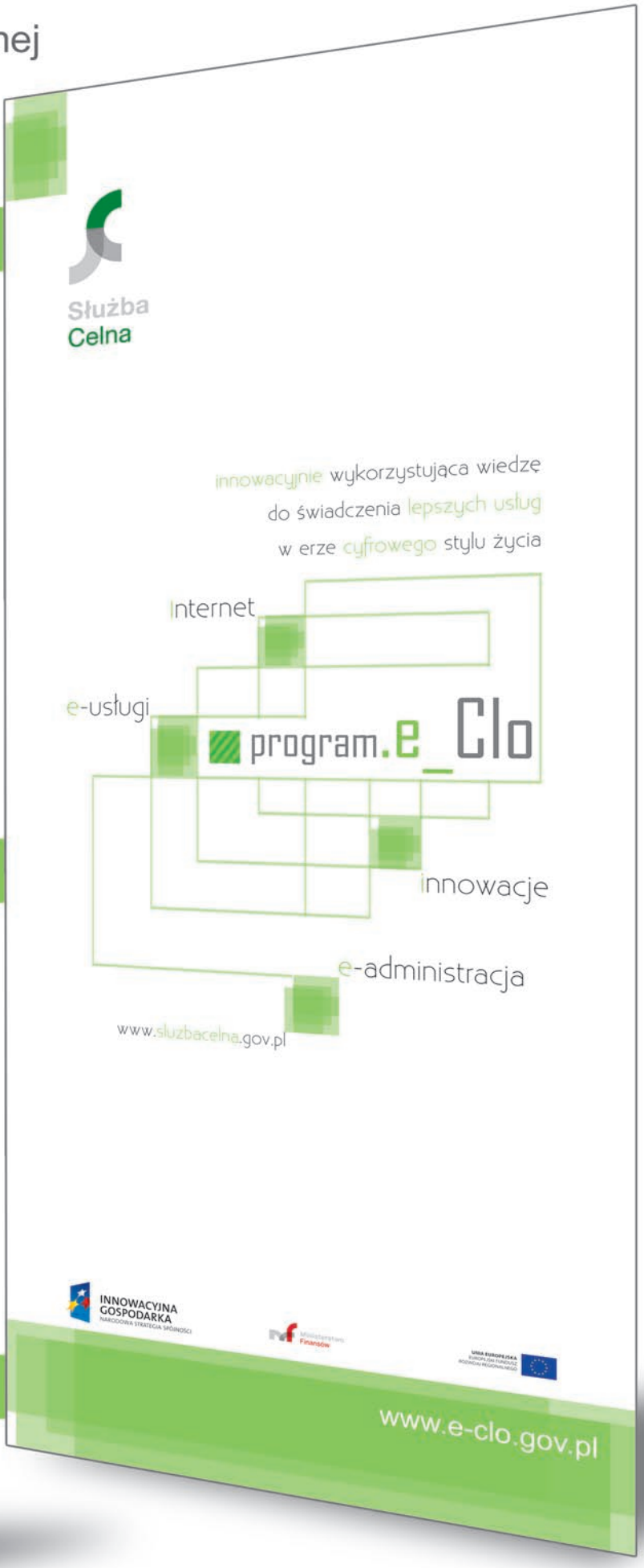
W ten oto sposób, w parę chwil jesteśmy w stanie wygenerować logo dla każdego projektu, nawet takiego, którego nazwy jeszcze nie znamy. Przy tak wielkiej ich różnorodności i ilości (ponad 20), trudno było stworzyć jednolitą rodzinę znaków graficznych, uwypuklającą specyfikę danego projektu. Ta droga wydawała nam się koszmarna do przebycia i nadzwyczaj wyboista, więc wybraliśmy „złoty środek".

Mirosław Wojtowicz
Z-ca Kierownika Projektu
PROMOCJA Programu e-Cło
Ministerstwo Finansów

Przykładowe zastosowanie elementów identyfikacji graficznej Programu e-Cło

roll-up

portal internetowy

wizytówki

INNOWACYJNA
GOSPODARKA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Ministerstwo
Finansów

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO